

Альфа хәм Омега

НЫЗАМНЫҢ ҚАЙТАЛАНЫҰЫ

14 сабақлықта

Реджеп хәм Лейла Айдын

Альфа хәм Омега

НЫЗАМНЫҢ ҚАЙТАЛАНЫҰЫ

14 сабақлықта

Реджеп хәм Лейла Айдын

Пүткіл шаңарағыңыз үшін бийпул электрон кітаптар!
Қәлеген қуылманызға жүклегі алың және өз тилинизде оқың.

KITABI-KNIGI.COM

© 2025 Альфа және Омегадан. Барлық хуқықлар сақланған.
alphaomegasilkroad@gmail.com

© 2025 Қарақалпақ тилинде басып шығарылыў.
Рухсат пенен аўдарылған. Барлық хуқықлар сақланған.

Барлық сүүретлерди Джим салды.
© 2025 Джим. Барлық хуқықлар сақланған.

Барлық авторлық хуқықлар сақланған. Барлық аятлар Мухаддес Кітаптан алынған.
Мухаддес Кітап © КркМК22 2022

Не ушын Нызамның қайталаныуы кітабын үйрениу керек?

Нызамның қайталаныуы кітабы пүткил Ески Келісімнің тийкары болған тәлімді өз ишине алады.

Бизлер усы кітаптың Ески Келісімдегі хәр бир пайғамбарға (әсиресе Еремия), Израилдың патшаларына (мысалы 4 Патшалар 22:8), Забур кітабына хәм Сулайманның ұазларына болған тәсірін көріп атырмыз.

Ийса Масийх Нызамның қайталаныуы Кітабының аятларын Ески Келісімнің басқа кітаптарына қарағанда көбірек пайдаланған (мысалы Матта 4:1–11; 5:33; 19:18–19).

Жаңа Келісімде усы кітаптан алынған көп аятлар хәм сілтемелер бар.

Бул кітап тек ғана Ески Келісімдегі Израил халқына емес, ал бүгінгі күнде хәр биримізге жиберілген. Оны үйреніп атырғанда, бизлердің әжайып Қудайымыздың ким екенін хәм Ол бизлер ушын не қылғанын жақсырақ түсінеміз.

Усы 14 сабақ сол әжайып кітап пенен танысуға сізлерге жәрдем береді!

Егер сіз «Альфа хәм Омега: Мухаддес Кітапты шолуы» деген курсты үйреніп шықпаған болсаңыз, сіз ушын усы курсты басламастан алдын оны үйренгеніңіз пайдалы болады.

Хәр бир сабақта сіз жууап беріу керек болған көплеген сораулар бар. Хәр бир сораулардың соңында қауыслардың ишіндегі санлар сабақтың ақырындағы жууаптарға жетелейді. Бирақ сол жууапқа қарамастан алдын сорауға өзіңіз жууап беріуіңе хәрекет етің!

Хәр бир сабақта Мухаддес Кітаптың басқа жеріндегі аятларға да тийкарланады. Егер олар **қалың шрифті** пенен белгіленген болса, оларды ізлеп тауып, оқыу керек. Егер олар қалың шрифті пенен белгіленген болмаса, уақыт болғанда оларды ізлеп тауып оқып көріуіңізге болады.

«Қосымша» деген бөлімлер, усы кітап хақында көбірек билгиси келгенлер ушын арналған. Оны сабақ дауамында ямаса үй тапсырма сыпатында пайдалансаңыз болады.

Усы әжайып кітапты үйрениуді унатыуыңыз хәм буны басқалар менен бөлісуіңіз ушын дуға етемен!

Нызамның қайталаныуы 1-Сабақ:

Пайғамбар хәм Ұәде

Кирисиу

Улыу мағлыуат

Нызамның қайталаныуы китабында Қудайдың Өз хызметкери Муўса арқалы Өзиниң халқына айтқан қымбат-бағалы сөзлери бар. Муўса буларды Қудайдың ұәде еткен жерине, яғный Қанан жерине кирмесинен алдын айтты.

Усы китаптағыдан алдынгы болған уақыяларды Жаратылыс, Шығыу хәм Санлар китапларынан табасыз.

Төменде жазылған тастыйықлауларды оқың хәм оларға қарамай қайталап көрің:

- Жаратқан Ийе хәмме нәрсени жақсы қылып жаратты: дүньяны хәм биринши еки адамды, Адам-ата менен Хаўа-енени.
- Олар Қудайға бойсынуудың орнына, шайтан тәрөпинен азғырылып, Қудайға бойсынбады.

- Сол себептен олар Қудайдың алдынан қуып жиберілген еді. Солай етип, олар мәңгі өмірден ибарат болған Қудайдың жарылқауынан айырылып қалды.
- Көп жыл өткеннен соң, Қудай Қанан жеринен шығыс тәрепінде жайласқан жерінде жасап атырған, қартайған, жерсиз хәм бийперзент болған Ибрайымға былай деди:
 - ол уллы халықтың әкеси болады.
 - оның урпақтары Қанан жерінде жасайды.
 - ол арқалы барлық халықтар жарылқанады!
- Бирақ Ибрайымның урпақтары қорқынышлы ашлықтан қашып, Мысырға көшип кетти. Бул оларға Қудайдың ўәде еткен жери ЕМЕС еді.
- Сонлықтан оларды қуллықтан алып шығыў ушын Қудай Муўсаны шақырды. Бул қутқарыў — Қудайдың халқы ушын Ески Келисимдеги ең әхмийетли ўақыя. Бизлер оны **Шығыў** деп атаймыз.

Усы ўақыялар хаққында сиз Шығыў китабының 1–19 бапларына шекем оқып көрсеңиз болады.

Енди, Нызамның қайталаныуы китабында Қудай Өз халқын Ўәде етилген жерине алып келмекши!

1. Келисим

Нызамның қайталаныуы китабы ески замандағы патшалардың басып алған адамлары хәм өзлеринин арасында дүзилген келисимине уқсайды. Сол келисимлер әдетте бес тийкаргы бөлимнен ибарат болған:

1. Тарийхый кирисиў (Нзм. 1:1–4:49).
2. Келисимнің улыўма талаптары (Нзм. 5–11 баплары).
3. Жеңилген халықтың не қылыўы керек болғаны хаққында толық көрсетпе (Нзм. 12–26).
4. Жарылқаўлар хәм нәлетлер (Нзм. 27–28).
5. Гүўалар (Нзм. 30:19; 31:19; 32-баплар).

Сондай-ақ, Нызамның қайталаныуы китабы Жаратқан Ийениң Өз халқы менен дүзген келисимине уқсайды. Жаратқан Ийе олардың жаңа Патшасы (Нзм. 33:5). Усы китапта Қудайдың халқы олардың Патшасы нени күтип атырғанын билип алады.

2. География

Биринши үш бапта Қудайдың халқы саяхат қылып жүр. Көп жерлердің атлары айтылды. Бул бизлерге ырасында да болған ўақыя хаққында оқып атырғанымызды билдиреди. Сизлерге усы аятлар не нәрсени үйрететуғынын билиў ушын усы жерлер қай жерде жайласқанын билиў шәрт емес. Бизлер әхмийетли болған жерлерди карталарда көрсетемиз.

Енди курсты баслаўға таярмыз!

Пайғамбар хәм Ўәде

Бириши сабақта бизлер төмендегилерди көрип шығамыз:

- Ески Келисимдеги ең әхмийетли пайғамбар хәм Жаратқан Ийениң Ўәдеси.

- Жаңа Келисимдеги ең әхмийетли Пайғамбар хәм Жаратқан Ийениң Ұәдеси.

Енди, Ески Келисимнен баслаймыз.

Ески Келисимдеги ең әхмийетли пайғамбар бул — Муўса

Нзм. 1:1–5 оқың.

Бул жерде бизлер Муўсаның қәсийетиниң үш айырмашылығын көремиз. Ол:

1. Жаратқан Ийеге үмит етти

Муўса **Шығыў 4:10**-аятта өзи ҳаққында не деп атыр? [1]

Ал **Шығыў 4:11–12**-аятларда Қудай не деп атыр? [2]

Усы китапта бизлер нәтийжени көрип турмыз! Жаратқан Ийе Муўсаны Өз Сөзин анық түсиндирип, үйрете алатуғын садық дилўар қылды. Муўсаның хәлсизлигине қарамастан, Өз халқын қуллықтан алып шығыў хәм Ұәде етилген жерде жасаўға таярлаў ушын Жаратқан Ийе оны жүдә кең пайдаланды. Бирақ Муўса Қудайға ғәрезли екенин ҳеш қашан умытпаған (Нзм. 34:10).

2. Жақсы муғаллим болды

Биринши аятта Муўса ким менен сөйлести? [3]

Усы сөзлерди Муўса тек ғана жетекшилерге емес, ал **барлық** Израил халқына айтты. Бул сөзлер хәмме ушын! Солай етип, Нызамның қайталаныуы китабы тек ғана жетекшилер ушын емес, ал хәмме исениўшилер үйрениўи керек болған тийкарғы китап болып есапланады.

Муўсаның тәлими қаяқтан келип атырғаны ҳаққында бизлер үшінши аяттан нени билип аламыз (3 аят)? [4]

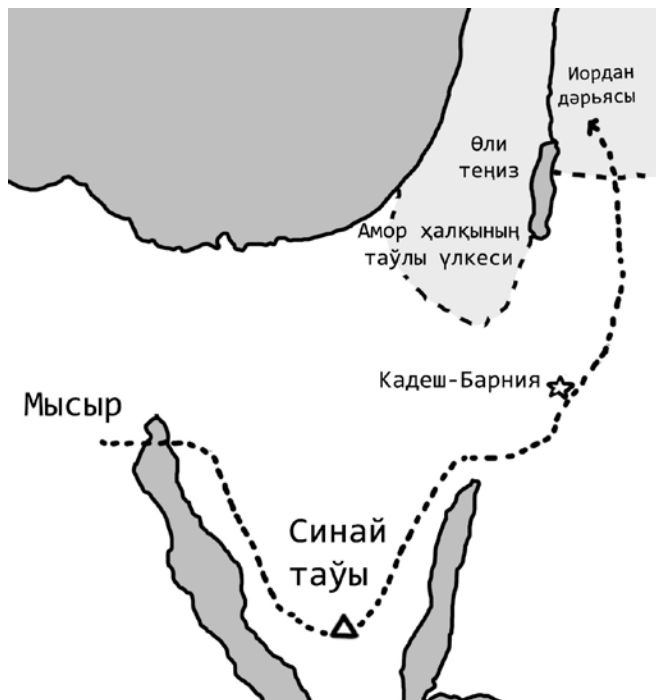
Мухаддес Китаптың басқа китаплары сыяқлы, бул адамның даўысы, бирақ сол ўақыттың өзинде бул Жаратқан Ийеден шығып атыр.

Бесинши аятта Муўса не қылды? [5]

Муўса тек ғана Қудайдың Сөзин адамларға айтып берген жоқ, оларды түсиндирип берди. Қудайдың халқы тек билиў емес, ал түсиниў керек. Муўса жақсы муғаллим болған еди!

3. Жаратқан Ийениң Патшалығы ҳаққында жәриялайтуғын садық хабарлаўшы

Қудайдың пайғамбары сыпатында Муўсаның ўазыйпасы Жаратқан Ийениң халқын өзлерин қутқарған Патшаға бойсынуўға шақырыўдан ибарат еди (Нзм. 33:5). Бойсынуў — Нызамның қайталаныуы китабының әхмийетли темасы. Енди олар Жаратқан Ийеге тийисли еди. Соның ушын, олардың Оған болған бойсынуўшылығы жүдә әхмийетли еди!

Халық Нзм. 1:1 қай жерде еди? [6]

Сол жерди жоқарыдағы картада көрсетің.

Муұса усы сөзлерди Мысырдан шыққаннан неше жыл өткеннен кейин айтып атыр (3 аят)? [7]

Әдетте Хороб тауынан Қадеш-Барнияға дейин қанша ұақыт жол еди (2 аят)? [8]

Солай етип, он бир күнлик жол қырық жылға созылды! Бойсынбаушылықтың қуны сондай! Бойсынбағаны себепли олар қырық жыл шөлде адасып жүрди.

Нзм. 30:16 аятты оқың. Жаратқан Ийениң сөзи бойынша егер Оның халқы Оған бойсынса, нәтийжеси қандай болады? [9]

Нзм. 30:17–18 аятларда оқың. Жаратқан Ийениң сөзи бойынша егер Оның халқы Оған бойсынбаса, нәтийжеси қандай болады? [10]

Ески Келисимнің барлығы — бул өзгеше тарийх! Ески Келисимнің даұамында бизлер кейинги нәрселерди оқыймыз:

- Қудайдың халқы хәр дайым Оған бойсынбады
- Жаратқан Ийе оларды Өзине қайтарыу ушын көп жұмыс иследи!

Жаратқан Ийе мийримли хәм шәпәәтли Қудай болғаны сондай әжайып! Усы хаққында Муұса Нызам қайталаныуы китабында Қудайдың халқына бир неше рет еслетеди.

Ол шын жүректен Қудайдың халқы өзиниң Патшасына бойсыныуын хәм Жаратқан Ийениң Патшалығында садық халық болыуы кереклигин жәриялады.

Қудайдың ең әхмийетли Ұәдеси — бул Ұәде етилген жер

Нзм. 1:6—8 аятларын оқың.

Усы картаға қарап кейинги жерлерди табың:

- Хореб тауы
- Амор халқының таулы жери
- Батыстағы тау етектери
- Негеб
- Лебанон
- Евфрат дәрьясы

Муўса туўылмасынан 500 жыл бурын Жаратқан Ийе Ибрайымның урпақларына Қанан жерин бериўге ўәде етти (Жар. 15:18–21). Енди, ақырында Қудай усы жерди Өзиниң халқына бериўге таяр.

6-аятта Қудайдың Өз халқы менен Хореб тауында көрискен ўақтын Муўса еслейди. Усы китаптағы сөзлерди айтпасынан 40 жыл алдын болған.

40 жыл бурын оларға Қудай не деди (7-аятта)? [11]

Қырық жыл бурын Қудай халқына Ұәде етилген жерине кириўди буйырды. Бирақ, ол жерге кириўден олар бас тартқанын кейинги сабақта оқыймыз! Жаратқан Ийе оларға әжайып жерди Ұәде етти, бирақ оған қарамастан, Оның халқы ўақтында сол жерге киргиси келмеди!

Жаңа Келисим

Усы жерге дейин сабақта бизлер кейинги нәрселерди көрип шығып атыр едик:

- Ески Келисимдеги ең әхмийетли **пайғамбар** — бул Муўса. Оның ўазыйпасы Жаратқан Ийеге бойсыныўға халықты шақырыў еди.

- Ески Келисимдегі ең әхмийетли **ўәде** — Ўәде етилген Жер еди. Бул ўәде тек олар Қудайға бойсынса ғана әмелге асырылатуғын еди.

Енди, Жаңа Келисимдегі болған ең әхмийетли Пайғамбарды хәм ең әхмийетли Ўәдени көрип шығамыз.

Жаңа Келисимдегі ең әхмийетли Пайғамбар

Евр. 1:1–2 аятларын оқың. Жаңа Келисимдегі ең әхмийетли пайғамбар ким? [12]

Муўса сыяқлы Ол Қудайдың Пайғамбары еди (Марк 6:4). Ол:

- Әке үйреткен сөзлерди айтты (Юхан 8:28),
- жүдә жақсы Устаз болды (Матта 7:28),
- Қудайдың Патшалығын жәриялады (Лука 8:1).

Ийса, Муўса пайғамбаршылық еткениндей, Қудай тәрәпинен жиберилген Пайғамбар еди:

«Қудайыңыз Жаратқан Ийе сизлер ушын араңыздан, өз туўысқанларыңыздан мен сыяқлы бир пайғамбар шығарады. Оған қулақ салыңлар» (Нзм. 18:15).

Елиўинши күни байрамында елши Петр өзиниң сөзинде Муўса арқалы ўәде етилген Масийх бул Ийса екенлиги ҳаққында жазылған аятты қайталайды (Елш. 3:20–22).

Юхан жазған Хош Хабарда Ийса өзине исенбегенлерге былай деди: *«Егер сизлер Муўсаға исенгениңизде, Маған да исенген болар едиңиз, себеби ол Мен ҳаққымда жазған»* (Юхан 5:46).

Муўса арқалы Қудай Өзиниң халқына жүдә әхмийетли Биреў жақынлап киятырғаны ҳаққында айтты. Бул Ески Келисимниң бизлерди Ийса Масийхтың келиўине таярлап атырғанының бир мысалы. Ол басқалардан да ең әхмийетли Пайғамбар.

Жаңа Келисимдегі ең әхмийетли Ўәде

1 Юхан 2:25 аятын оқың. Қудай Жаңа Келисимде бизлерге ең әхмийетли болған қандай ўәде берди? [13]

Жаратқан Ийе Өзиниң мәңгиге ўәде еткен жеринде, Жаңа Ерусалимде бизлерге үй ўәде етеди!

Юхан 1:12 аятын оқың. Қудай ўәде еткен мәңгилик өмирге ийе болыўыңыз ушын не қылыўыңыз керек? [14]

Тек ғана Ийса арқалы бизлер Аспандағы Әкемизге бара аламыз (Юхан 14:6).

Бирақ бизлер қабыл етпегенше сый бизлердики емес. Бизлер Қудайдың берген әжайып усынысын Израил халқындай бийкарламаўымыз тийис.

Ески Келисимде Қудай Өз халқын Ўәде етилген жердиң шетине алып келиў ушын Муўсаны пайдаланды, ал кейин болса ол қайтыс болды. Басқа жетекшилер халықты Ўәде етилген жерге алып келип, кейинги жыллары олардың үстинен басқарды. Бир күни Жаңа Келисимде Ийсаның Өзи бизлерди Ўәде етилген жерине алып кирип бизлердиң үстимизден мәңги басқарады! (Юхан 14:1–6) Муўсадан айырмашылығы Ийса Ўәде етилген мәңги өмирде ажыралмайды, ал бирге болады!

Израил халқына уксап бизлер Ўәде етилген жердиң жолындамыз! Бирақ Израил халқына қарағанда, бизлер баратырған жер — бул минсиз хәм мәңги жер! (Аян 21:1–4)

Бизлердің Ұәде етилген жерге баратырған саяхатымыздың Израил халқының өзине Ұәде етилген жерине саяхатынан не парқы бар? [15]

Қосымша: Не себептен Қудайдың халқына Ұәде етилген жерине кирместен алдын көп Ұақыт күтиў керек болды?

1. Юсуп дәуиринде Қудайдың халқынның (Ибрайымның урпағының) саны неше еди (**Жар. 46:27**)? [16]

Пүткил мәмлекетти толтырыў ушын бундай адам саны жетерли емес еди!

Мысырдан шығып кеткен Қудайдың халқының (Ибрайымның урпағының) саны неше болды (**Санлар 1:46**)? [17]

Егер хаяллардың хәм перзентлердің санын қоссаң, олар 2 миллионның әтирапындай болады! Енди оларда Ұәде етилген жерде жасаўға жетерлише адам бар!

2. Не себептен Амор халқы Қанан жерин жойтып алды (**Жар. 15:16**)? [18]

Қудай сол жердің халқына таң қаларлық дәрежеде сабырлы болды. Қудай оларға тәўбе етиў хәм өз өмирин өзгертиў ушын көп Ұақыт берди. Тек ғана олар толық хәм шынында да жаўыз болғанда, Қудай оларды жоқ қылды.

Шақырыў

Муўса бизлер ушын жақсы өрнек! Ол сөзге шебер емеспен деп айтып еди, бирақ әжайып устаз болды. Әлбетте бизлердің сөзимиз Мухаддес Китаптың бир бөлеги болып қалмайды. Қудайдың Сөзи минсиз хәм оған хеш нәрсе қосылмайды. Бирақ адамлар Қудайдың әлле қашан айтқан сөзин еситиў керек. Бизлер адамларға Хош Хабарды айтыўымыз ушын сөзге шебер болыўымыз шәрт емес.

Хәттеки Жаңа Келисимдеги елши Павел өзине исенбейтуғын еди! Ол Коринфлилерге былай деди: *«Мен сизлерге хәлсизлик хәм қорқыныш пенен қалтырап бардым. Сөйлеген сөзим хәм айтқан Ұазым исендириўши даналыққа емес, ал Мухаддес Руйхтың Өз құдирети менен көрсеткен дәллине тийкарланған еди»* (1 Кор. 2:3–4).

Соңынан ол былай деп жазды: *«Сол себептен Масийх ушын хәлсизликлерге,...мен қуўанышлыман. Өйткени мен қашан хәлсиз болсам, сонда күшлимен»* (2 Кор. 12:10).

Келиң Муўса хәм елши Павелден өрнек алып жигерленемиз!

Бизлердің ұазыйпамыз:

- **Қудайға үмит етиў.** Мухаддес Руўх ағайин хәм досларымыздың көзлерин ашыўы ушын бизлер дуўа етиўимиз керек.
- **Жақсы устаз болыў.** Қудай Өзин Ийса Масийхта көрсеткени ҳаққында бизлер оларға айтып бериўимиз керек.
- **Қудайдың Патшалығын жәриялаў.** Олар Аспан Патшалығының жақсы пуқаралары болалыўы ушын, бизлер оларға Қудайдың Сөзин оқыўды жақсы көриўге хәм оған бойсыныўға жәрдем бериўимиз керек.

Адамларға әжайып Қудай ҳаққында айтып берип атырғанда, Хош Хабар жәриялаўды хәм устазлық сыйларын Қудайдың Өзи өсирсин!

Муўса хәм елши Павел қалайынша бизлерге өрнек болыўы мүмкин? [19]

Усы сабақларды сиз кимге үйретиўиңиз мүмкин?

Усы сабақта Қудайдан не нәрсе алдыңыз?

Бүгин сиз ол ҳаққында ким менен бөлисиўиңиз мүмкин?

Үйге тапсырма

Кейинги сабақтан алдын **Нзм. 1:6–3:11** аятларын оқып шығың.

Жууаплар

- 1 – Ол: «Мен сөзге шебер емеспен», — деп айтты.
- 2 – Мен саған сөйлеўге жәрдем беремен хәм не нәрсени айтыў керек екенин үйретемен.
- 3 – Муўса барлық Израил халқына сөйледі.
- 4 – Муўсаның сөзлери Қудайдан келген еді.
- 5 – Муўса Қудайдың Нызамларын айтып берді.
- 6 – Иордан дәрьясынан шығыс тәрептегі шөлде.
- 7 – Мысырдан шыққаннан қырық жылдан кейін.
- 8 – Әдетте саяхат он бир күнлик жол еді.
- 9 – Қудай оларға сол жерде жасап, көбейиўин хәм оларды Ұәде етилген жерде жарылқайтуғынын айтып Ұәде етті.
- 10 – Қудай олардың жоқ қылынатуғынын хәм Ұәде етилген жерде көп жасай алмайтуғынын айтты.
- 11 – Барыңлар хәм Ұәде етилген жерге ийелик етиңлер.
- 12 – Қудайдың Улы Ийса Масийх.
- 13 – Жаратқан Ийе бизлерге мәңгі өмирди бериўди Ұәде етті!
- 14 – Бизлер Ийса Масийхты қабыл етип, Оның атына исениўимиз керек!
- 15 – Ийса Өзи бизлерди сол жерге алып барып, бизлер менен мәңгиге болады! Оннан басқа, бизлер баратырған Ұәде етилген жер минсиз хәм мәңгиге бар болады!
- 16 – 70 адам.
- 17 – 600.000 нан көбирек еркек болған.
- 18 – Олар жаўыз болғаны себепли Қанан жерин жойтып алды.
- 19 – Олар адамларға Қудай хаққында айтыўға қорққан еді. Бирақ Қудай оларды күшли устаз қылды.

Нызамның қайталаныуы 2-Сабақ:

Жетекшилер хәм шәкиртлер

Усы сабақта бизлер кейинги нәрселер ҳаққында ойланып көремиз:

- Қалайынша жақсы жетекши болатуғынымызды
- Қалайынша жақсы шәкирт болатуғынымызды
- Бойсыныуыды үйренгенимизде, қандай болатуғынын

Жетекшилер

Нзм. 1:9–18 аятларын оқың.

10–15 аятларында Муўсаның машқаласы неден ибарат еди хәм оны шешиў ушын ол не қылды? [1]

Бул жерде бизлер 3 түрли жетекшилер ҳаққында оқыймыз:

Басшылар (15 аят): олар әскерий офицерлер болған, және де белгили бир жумысларды ислейтуғын хәр түрли топарларға басшылық қылған.

Қадағалаўшылар (ақсақаллар) (15 аят): олар халықты уйымластырыўға жәрдем беретугын пуқаралық жуўапкер адамлар болған.

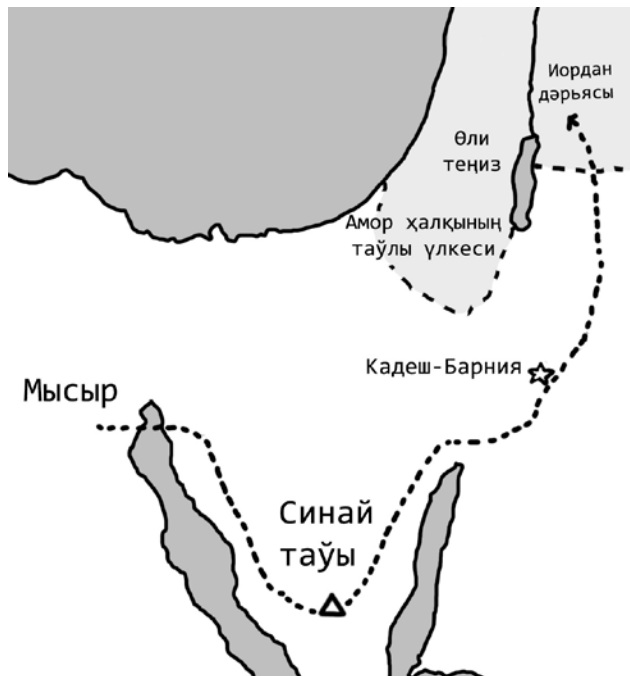
Қазылар (16 аят): олар жынаятшылық болған ўақытта, хәр дайым әдиллик болыўы ушын жуўапкер адамлар болған.

Бесинши хәм кейинги бапларда Муўса халыққа Қудайдың нызамлары ҳаққында еслетип өтеди. Жаратқан Ийе оларға сол буйрықларды 40 жыл бурын Хероб таўында берген еди. Даналық пенен басқарыў хәм әдиллик пенен ҳүким етиў ушын жетекшилер **сол нызамларды үйренип, оларды орынлаўы тийис еди**. Олар кәмбағал хәм қорғаўсыз болғанларға ғамхорлық қылыўы керек еди (Нзм. 15:7; 24:14). Олар парадан аўлақ болыўы тийис еди. Олар жалған ҳүким етиўин қәлейтуғын үлкен тәсирге ийе болған адамлардан қорқпаўы керек (Нзм. 16:19).

Өз ислерин дурыс ислеў ушын **Басшылар, Қадағалаўшылар хәм Қазылар** не нәрсени қылыўы керек еди? [2]

Шәкиртлер

Нзм. 1:19–28 аятларын оқың.

Халық қай жерге келди хәм 19–21 аятларында олар қай жерге барыуы керек еди? [3]

22–28 аятларында не болды? [4]

28 аятта қандай мәселе еди? [5]

Нзм. 1:29–46 аятларын оқың.

29–30 аятларында Муўса израил халқына не деди? [6]

31 аятта Муўса Жаратқан Ийениң халыққа болған ғамхорлығы хаққында айтып атырғанда, Оны ким менен салыстырып атыр? [7]

Израил халқы Қудайға исене алатуғынын билетуғын еди. Ол усы 2 миллионлық халыққа Мысырдан шыққанлы берли шөлде ғамхорлық қылды!

Солай болса да халық 32 аятта буған қандай жуўап қайтарды? [8]

Бул хайран қаларлық болды! Жаратқан Ийе Өз халқы ушын көп нәрселерди иследи: Қудай кәраматлы түрде оларды қорқынышлы қуллықтан қутқарды. Ол кәраматлы түрде оларды жетеледи. Ол кәраматлы түрде оларды шөлде аўқатландырды. Солай болса да, олар Оған сыйыныўдан бас тартты! Оның орнына олар өзиниң қорқынышына қулақ салып, бойсынбаўды шешти.

Қудай 35–38 аятларда оларға не деди? [9]

Адамлар Қудайға биринши мәрте кулақ салмаса, оларға екінши мәрте бойсынбау аңсат болады. Бир гүна израил халқын қалайынша басқа гүнаға алып келгенине қараң.

Қудайдың халқы 41–46 аятларында қандай шешим қабыл етти хәм ол қандай жуўмаққа алып келди? [10]

Олар тек ғана жеңилип қоймай, жүдә қапа болды, себеби олар оннан да жаманы, құдиретли Қудай менен болған қарым-қатнасын бузып алды.

Бизлер Ески Келисимде Қудайдың халқының басшылары менен избасарлары садық басшылар хәм избасар жетекшилер болыуы кереклигин көрдик. Жаңа Келисимде де солай дейди!

Жаңа Келисимдеги жетекшилер

Қудайдың халқының басшылары бурынғыдай Қудайдың Сөзин жақсы билиуі, оған бойсынуы хәм оны дурыс үйретиуі керек (2 Тим. 2:2).

Марк 10:42–45 аятларын оқың. Жетекшилик хаққында Ийса Өзиниң шәкиртлерине және не деди? [11]

1 Петр 5:2–3 аятларын оқың. Исениушилер жәмәетиниң ақсақалларын Петр қалайынша тәрийиплеп атыр? [12]

1-Шақырық

Исениушилер жәмәетиниң жетекшилери патшалар сыяқлы басқармау керек. Оның орнына олар жәмәетиниң хәр бир ағзасы Қудайды билиуде хәм сүйиуде өсиуі ушын хәмме нәрсени ислеитұғын ғамхоршы шопан сыяқлы болыуы керек.

Муўса хәммесин бир өзи ислей алмайтуғынын түсинди. Сол сыяқлы жәмәет басшылары да хәмме нәрсени өзлери ислеуге хәрекет етпеу керек. Коринфлилерге жазылған биринши хатының 12-бабында Павел исениушилердиң жәмәетин хәр қыйлы бөлеклерден ибарат болған бир дене қылып тәрийиплейди. Жақсы жетекши жәмәетиниң ағзаларына Қудай қандай сый бергенин көреді. Ол исениушилердиң жәмәети хәм қоршаған жәмийет жарылқаныуы ушын өз сыйларын пайдаланыуға оларды жигерлендиреди.

Егер сиз жетекши болсаңыз:

- Сиз Қудайдың Сөзин үйрениуге, оған бойсынууға хәм үйретиуге өзиңизди бағышлап атырсыз ба?
- Сиз жәмәет ағзаларына ғамхоршы хәм рехимли шопан сыпатында хызмет етип, өзиңизди пәс тутасыз ба?
- Жәмәет ағзаларына Қудайдың оларға берген сыйларын раўажландырууға жәрдем бересіз бе? Ямаса сиз хәмме нәрсени өзиңиз ислеуге хәрекет етесіз бе?
- Сиз бир тәрепке болыспай хәммени жигерлендиресіз бе? (1 Тим. 5:21)

Қайсы пункттың үстинен сиз көбирек ислеуиңиз керек?

Жаңа Келисимдеги шәкиртлер

Марк 8:34 аятын оқың. Ийса Өзине шәкирт болғысы келип турғанларға не дейди? [13]

Исениўшилер жәмәетиниң ағзалары өзиниң емес, ал Ийсаның даңққа бөлениўин излеў керек. Олар жәмәеттиң биргеликте Ийсаның садық гүўалары болыўы ушын барлық зәрүр болған нәрселерди ислеў керек. Бизлер хәр биримиз хызмет етиўге таяр болыўымыз керек!

2-Шақырық

Егер сиз исениўшилер жәмәетиниң ағзасы болсаңыз:

- Сиз қорқынышта ма ямаса исенимде жүрсиз бе? Сизиң өмириңизде бул қалай көринеди?
- Сизлердиң жетекшілериңиз жәмәетти жақсы жетелеўи ушын дуўа етип жүрсиз бе? Ямаса сиз олардың үстинен Қудайға налыныўды унатасызба?
- Сиз өз сыйларыңызды жәмәеттиң хызметиниң пайдасына ықтыярлы түрде пайдаланасыз ба?

Сиз усылардың ишинен қайсысының үстинен көбирек ислеўиңиз керек?

Бойсыныўды үйренемиз

Құдирети күшли Қудай израил халқының Қанан жерин басып алыўын кәледі.

Не себептен Қудайдың халқы Қанан жерин басып алыўы керек болды

Жаратылыс китабында Қудай Ибрайымды Өзине өзгеше болатуғын халықтың әкеси болыўы ушын таңлағаны хаққында оқыймыз. Қудай оның урпақлары бир күни Қанан жеринде жасайтуғынын айтып, оған ўәде етти. Ал мине, 500 жылдан соң, Қудай өзиниң ўәдесин орынлап атыр!

Қанан жеринде жасап атырған адамлар жаўыз болған. Керек болса, өз қудайларына ул-қызларын қурбанлық қылып, отқа жандырған (Нзм. 12:31). Қудай сол халықларды жаўызлықлары ушын жоқ қылғысы келди.

Жаратқан Ийе Өз халқының пүткил дүньяға өрнек болыўы ушын, Қанан жерин оларға бериўди кәледі. Олар басқа халықларға Қудайдың қаншелли жақсы хәм дана екенин хәм Қудайға қалай мақул болыўды көрсетиўи керек еди (Нзм. 4:6–8).

Бирақ Қудайдың оларға сол жерди бериўге және де басқа себеп бар еди. Ўәде етилген жерде жасап атырған Өз халқы арқалы Ол дүньяны Өзиниң Улы, Масийхтың келиўине таярлаған еди. Тек ғана Масийх дүньяны гүна, өлим хәм шайтаннан қутқара алады. Ўәде етилген жерде Қудайдан берилген нызамлар менен жасап атырған халық болмағанда, хеш ким Масийх не ислеп атырғанын түсинбеген болар еди.

Қананлылардың жоқ қылыныўы дүньяның тарийхында басқа қайталанбайтуғын ўақыя еди. Сол ўақыяға еликлеп, бизлер хәзирги күни басқа мәмлекетлерди басып алалмаймыз!

Физикалық Ұәде етилген жер бүгинги ұақытта жоқ. Бизлер гүресіуимиз керек болған жер жоқ. Исениушилер хәзир бир географиялық жерде жасамайды, оларды дүньяның барлық мәмлекетинде табыуға болады!

Бизлер Ийсаның қайта келип, бизлер менен бирге Ұәде етилген Жерде, яғный Жаңа Ерусалимде жасау ушын алып кететуғын күнин сабырсызлық пенен күтип атырмыз!

Кейинги аятларды оқымастан алдын, мына картаға қарап кейинги жерлерди излеп табың:

- Эдом (Эдом жериниң халқы бул Яқыптың әжағасы Эсаудың урпақлары).
- Моаб (Моаб жериниң халқы бул Ибрайымның иниси Луттың урпақлары).
- Аммон (Аммон жериниң халқы да бул Ибрайымның иниси Луттың урақлары).
- Зеред дәрьясы
- Арнон дәрьясы

Нзм. 2:1–13 аятларын оқың.

Муұса халықтың 40 жыл адасып жүргендеги ұақыяларын еслетип атыр.

40 жыл өткеннен соң, израил халқы Қудайға бойсыныуды үйренди!

Нзм. 2:24–37 аятларын оқың.

Ұәде етилген жер қорғанлы қалаларда жасайтуғын күшли халыққа толы еди.

25 аяттан бизлер израил халқының ұәде етилген жерге қалай киргени хаққында нени билип аламыз? [14]

24 аятта Израил халқы ұәде етилген жерге кириу ушын, не қылыу керек еди? [15]

Ұәде етилген жер — бул Қудайдан болған сый. Бирақ олар сол жерди басып алыу ушын еле гүресіу керек еди.

26–30 аятларда Хешбон патшасы Сихонға Муұса қандай хабар жиберди хәм қандай жууап алды? [16]

32–33 аятларда не жүз берди? [17]

Бул Израил халқының Ұәде етилген жерди басып алыу ушын биринши сауашы еди! Бул сауашта егер олар Қудайға исенип хәм бойсынып жүрсе, сонда Ол ырасында да ұәде етилген жерди беретугынын оларға көрсетти!

Нзм. 3:1–11 аятларын оқың.

Кейинги мәрте Қудай Израил халқына кимнің үстинен жеңис берди (3 аят)? [18]

Олар қанша қалаларды басып алды (4 аят)? [19]

Бул әжайып жетискенлик еди!

Олар не нәрселерди жоқ қылып, не нәрселерди сақлап калды? [20]

Сол жерде жасайтуғынлар жүдә жаўыз еди. Жаратқан Ийе Өз халқын гүнаға батырмауы ушын оларды жоқ қылғысы келди (Муўса бул хаққында Нзм. 7:3–4 аятларында айтады).

Олжа бул Қудайдан болған саўға еди. Усы арқалы халықтың жолында Жаратқан Ийе оларды тәмийинлеп жүрди.

Бул саўашлар егер Израил халқы Қудайға бойсынып жүрсе, Ол оларға ўәде етилген жеринде жеңис беретугынын көрсетиўди даўам етти.

Қосымша: Патша Ог

Патша Ог Рефа халқынан еди (3:11). Олар жүдә үлкен хәм күшли адамлар еди. (Нзм. 2:20–21 аятларына қараң.)

Сол дәўирде темир тек ғана бай адамларда болған. Ал Огға болса үлкен жатақ жер керек болған. Израил халқы жүдә бәлент хәм құдиретли патшаны жеңди!

Жаңа Келисимде бойсыныўды үйренемиз

Ески Келисимде Қудай Өз халқын жетеледи. Олар бойсыныўға үйренип атырғанда, Қудай олардың ўәде етилген жерде жасай алыуы ушын оларға жеңис берди. Солай етип, Жаратқан Ийе бизлерди бүгин жетелейди. Бизлер бойсыныўға үйренип атырғанда, минсиз болған Ўәде етилген жерге кире алыўымыз ушын, Ол бизлерге гүнаның үстинен жеңис береді! Жақын арада Ийса келип, Өзи менен бирге мәңги жасаўымыз ушын бизлерди алып кетеді!

Мәңги Өмир — бул Қудайдан берилген сый, бирақ бизлер арқайын болып қалмаўымыз керек. Бизлер де саўаштамыз хәм хәр күни хәр сәтте бизлер Патшамызға бойсыныўымыз тийис!

3-Шақырық

Эфс. 6:10–18 аятларын оқың.

Бизлер ким менен гүресиўге мәжбүрмиз (12 аят)? [21]

Израил халқы ўәде етилген жерде жасап атырған жаўыз адамлар менен гүресиўге мәжбүр болды. Қудай бизлерге солар сыяқлы гүна, шайтан хәм оның жаўыз руўхлары менен гүресиўге буйрық берди.

Қандай еки усыллар менен бизлер шайтан хәм оның жаўыз руўхлары менен гүресе аламыз (11 хәм 18 аятлар)? [22]

Хәр бир саўыт-сайманлар хәм олар не қылатуғыны ҳаққында ойланып көрин. Егер исениўши адам Қудайдың сол саўыт-сайманларды бергенлиги ҳаққында умытып кетсе, бул нени билдиреди?

- Бизлерде ҳақыйқат белбеўи барлығы ҳаққында умытып кетсек, не жүз бередиди? [23]
- Бизлерде ҳақлық саўыты барлығы ҳаққында умытып кетсек, не жүз бередиди? [24]
- Бизлерде Ийса туўралы айтыўға таяр болған аяқ кийим барлығы ҳаққында умытып кетсек, не жүз бередиди? [25]
- Бизлерде исеним қалқаны барлығы ҳаққында умытып кетсек, не болады? [26]
- Бизлер Қудайдың Сөзин беккем улаўымыз кереклигин умытып кетсек, не болады? [27]
- Бизлерде қутқаралыў дуўлығасы барлығы ҳаққында умытып кетсек, не болады? [28]

Қайсы саўыт-сайманлар ҳаққында сиз көбинесе умытып кетесиз?

Бизлер шайтанға хәм оның жаўыз руўхларына қарсы тура алыў ушын, не ислеи аламыз? [29]

Жаратқан Ийе усы сабақ арқалы сизге не деп атыр?

Сол туўралы сиз бүгин ким менен бөлисиўиңиз мүмкин?

Үйге тапсырма

Нзм. 3:12–29 аятларын кейнги сабақтан алдын оқып шығың.

Жуаплар

- 1 – Муўса адамлардың жәнжеллерин бир өзи шеше алмады, себеби олар көбейип кетти.
- 2 – Олар Қудайдың Нызамларын үйренип, оларға бойсынуы керек еди.
- 3 – Олар Қадеш-Барнияға жетип келди хәм амор халқының таўлы үлкесине барыуы керек еди.
- 4 – Олар сол жер ҳаққында хабар алып келиуи ушын жансызларды жиберди. Жансызлардың көбиси ол жердиң жүдә жақсы, бирақ адамлары күшли хәм бойлары бәлент деп айтты. Ал қалалары болса аспанға тийер дийўаллар менен қоршалған деп айтты. Сол себептен израил халқы ол жерге бармай, Қудайдың сөзине қулақ салмаўды шешти.
- 5 – Олар қорқып қалған еди.
- 6 – Халық Мысырдан шығып атырғанда, Қудай олар ушын гүрескени сыяқлы, бул рет те Қудай халық ушын гүресетуғынын Муўса айтып өтти хәм сонлықтан да халықтың қорқпауы кереклигин ескертти.
- 7 – Ол Қудайды өз баласын жетелеп атырған Әке менен салыстырды.
- 8 – Олар Жаратқан Ийеге үмит етпеди.
- 9 – Калев хәм Нун улы Ешуадан басқа, усы әўладтың ҳеш бири Ыәде етилген жерди көрмейди.
- 10 – Жаратқан Ийе айтпаса да, олар барып гүрести. Сонда олар жеңилип қалды.
- 11 – Ийса сондай қылып хызмет иследи хәм Өзиниң өмирин бизлер ушын қурбан қылды. Солай етип, жетекшілер де басқарыўшылардай емес, ал қулдай болыуы керек.
- 12 – Қадағалаўшылар Қудайдың падасының шопанлары болыуы керек.
- 13 – Шәкиртлер өзлеринен бас кешип, өз атанақ ағашын алып баратырған адамға уқсауы хәм Ийсаның изинен ериуи керек.
- 14 – Қудай басқа халықларды Израил халқының алдында титирейтуғын қылды.
- 15 – Олар саўашты баслаў керек еди.
- 16 – Өзиниң елиңнен тынышлық пенен өтиўге бизлерге рухсат бер. Ол рухсат бермеди.
- 17 – Сихон патшасының үстинен Қудай израил халқына жеңис берди.
- 18 – Патша Ог
- 19 – Алпыс!
- 20 – Олар пүткил халықты жоқ қылды, бирақ олардың мал-мүликлерин өзлерине олжа етип алды.
- 21 – Бизлер адамларға қарсы емес, ал шайтан хәм оның барлық жаўыз күшлерине қарсы гүресемиз.
- 22 – Бизлер Жаратқан Ийе берген руўхый қурал хәм саўыт-сайманларын алыўымыз керек. Хәм де **хәр** жағдайда Руўхта дуўа етиўимиз тийис!
- 23 – Бизлер жалғанға исениўге аңсат азғырылыўымыз мүмкин.
- 24 – Бизлер жаман ис ислеўге аңсат азғырылыўымыз мүмкин
- 25 – Ийса туўралы айтыўды кәлемеймиз.
- 26 – Егер бир жаман нәрсе болса Қудай бизлерди жақсы көрмейди хәм ғамхор қылмайды деп ойлаймыз. Бизлер қорқып, кәўетерленип қаламыз.
- 27 – Қудай Өз сөзи арқалы бизлерге үйретежақ болған нәрселерин қолдан жиберип аламыз.
- 28 – Бизлер қутқарыў бул бийпул сый екенин умытып кетеберемиз. Қудай бизлерди тән алыўы ушын өзимиздиң жақсы ислеримиз бенен мүнәсип болыўымыз керек деп ойлаймыз.
- 29 – Руўхый саўыт-сайманларды кийип жүриўди даўам етиў ушын, бизлер биргеликте жыйналып, бир-биримиз ушын дуўа етип, жигерлендириўимиз керек. Сизде және қандай пикирлер бар?

Нызамның қайталаныуы 3-Сабақ:

Бирлик хәм Жаңа жетекшилик

Усы сабақта бизлер Бирликтің әхмийетлиги хәм Жаңа жетекшилерди таярлау ҳаққында ойланып көремиз.

Бирлик

Нзм. 3:12–13 хәм **18–20** аятларын оқың.

Иордан дәрьясы арқа тәрәпте жайласқан Галила көлинен баслап қубла тәрәпте жайласқан Өли теңизине қуяды. Иордан дәрьясын картадан табың.

Усы аятларда айтылған жерлер Иордан дәрьясының шығыс тәрәпинде жайласқан. Олар Ешуа китабының 6-бапында жазылғанындай, Ерихоны басып алмасынан алдын дәрьяның тап усы жағасына биринши гезекте келген.

Санлар 32:1–5 аятларын оқың. Рубен хәм Гад урыўлары Муўсадан нени сорады? [1]

Санлар 32:16–22 аятларын оқың. Олар Иордан дәрьясының шығыс тәрәпинде жасаўға Муўсадан қалай рухсат алды? [2]

Санлар 32:33 аятын оқың. Иордан дәрьясының шығыс тәрәпинде және кимлер үлес жер алды? [3]

Муўса усы еки ярым урыўдың адамлары Иордан дәрьясының шығыс тәрәпинде жасаўына ыразы болды. Ол тек ғана бир шәрт қойды: усы урыўлардың еркеклери басқа урыўларға Иордан дәрьясының батыс тәрәпинде жасап атырған Қанан халқының үстинен жеңiske ерисиўине жәрдем бериўи керек еди.

Олардың басқа урыўлар менен бир пүтин болыўы жүдә әхмийетли еди. Егер Рубен, Гад хәм Менашше урыўының ярымы Израил халқы менен Иордан дәрьясын кесип өтиўден бас тартқанда, Қудайдың халқының аралары үзилген болар еди. Шын душпан менен гүресиўдин орнына, олар бир-бири менен гүресетуғын еди.

Жаңа жетекшилик

Нзм. 3:23–29 аятларын оқың.

25 аятта Муўса Жаратқан Ийеден не сорап атыр? [4]

Бул оның ақырғы 40 жыл даўамындағы болған қәлеўи еди! Қудайдың адамларының ең уллыларының да, хәтте Ески Келисимдеги пайғамбарлар да усындай қапагершиликке дуўшар болған!

Санлар 20:1–13 аятларын оқың. Қудай Муўсаға халықты Ыәде етилген жерге киргизиўге не ушын жол қоймады? [5]

Хәтте Ески Келисимнің ең уллы адамлары да Қудайдың жолынан бас тартқан ўақытлар болған. Бирақ Қудай Муўсаға жерди узақтан көриўге жол қойғанда, бизлер Қудайдың мийримин көриўимизге болады (Нзм. 3:27).

Израилдың кейинги жетекшиси ким болады (Нзм. 3:28)? [6]

Нун улы Ешуаға Муўса не деди (Нзм. 3:21–22)? [7]

Ўәде етилген жерди басып алыў бул көплеген саўашларға толы жүдә үлкен ўақыя болыўы керек еди. Халықтың Жаратқан Ийе олар ушын гүресетуғынын билиўин Қудай қәлеген еди. Тек ғана Қудай усы саўашта жеңиске ийе болатуғын еди. Себеби тек ғана Жаратқан Ийе — олардың Қудайы хәм Патшасы еди! Бирақ Өзиниң халқын Ўәде етилген жерге алып келиў ушын, Қудай Өзи таңлаған жетекшини, яғный Нун улы Ешуаны пайдаланды (28 аят).

Муўса Ешуаны кейинги жетекши болыўы ушын қалай таярлаў керек еди (Нзм. 3:28)? [8]

Муўса оны қалайынша жигерлендирип, беккемлеўи мүмкин еди? [9]

Таўрат (биринши 5 kitap) — бул Муўсаның жазған kitapлары. Бул Муўсаның Нун улы Ешуа хәм Қудайдың халқына болған саўғасы еди.

Ешуа 1:8 аятында Қудай Өз сөзин оқыўы туўралы Ешуаға не деди? [10]

Инжил (Жаңа Келисим)

Келиңлер усы бирлик хәм жаңа жетекшилик деген әхмийетли темалар ҳаққында Инжил не айтатуғынын көрейик.

Бирлик

Бирлик тек ғана Ески Келисимдеги Қудайдың халқы ушын әхмийетли емес еди. Ол Инжилдеги (Жаңа Келисимдеги) Қудайдың халқы ушын да әхмийетли еди.

Юхан 17:20–21 аятларда Ийса масийхыйлар ушын қалай дуўа еткен еди? [11]

Ийса Өзиниң изинен ерип жүрген адамлардың арасындағы бирлик ушын дуўа етти.

Бүгинги күнде масийхыйлар жәмәәти гүна хәм шайтанға қарсы гүресте биригиўи керек. Жаратқан Ийе бизлердиң **бирге** хызмет етиўимизди, Оның жәмәәтиниң өсиўин қәлейди. Бизлер жәмәәтимизде хәм басқа жәмәәтлер менен бирликте болыўымыз ушын қолдан келгенше хәрекет етиўимиз керек.

1-Шақырық

Қандай усыллар менен бизлер бирлигимизди ўайран етемиз? [12]

Бизлердиң бирлигимиздиң беккемлениўи ушын не ислей аламыз? [13]

Жаңа жетекшилик

Жаратқан Ийе израил халқының хақыйқый Қудайы хәм Патшасы болды. Анық солай етип, Қудайдың Улы Ийса бизлердің Қудайымыз хәм Патшамыз болып қалады (Аян 17:14).

Жаратқан Ийе Ески Келисимде Өз халқы ушын жетекшилерди көтерди. Жаратқан Ийе бүгинги күнде де Өз халқы ушын жетекшилерди көтереди.

2-Сабақтан билип алғанымыздай, жетекшилердің алдында үлкен тапсырма турыпты! Булар мыналардан ибарат:

- Қудайдың Сөзин үйрениўге, бойсыныўға хәм оқытыўға толық бағысланыў.
- Өз жәмәәт ағзаларына ғамхорлық хәм рехимли шопан сыпатында хызмет етип, кишипейиллик пенен басқарыў.
- Жәмәәт ағзаларына Қудай тәрәпинен оларға берилген сыйларын раўажландырыўына жәрдем бериў.
- Хеш кимди артықша көрмей хәммеге теңдей мақтаў айтыў.

Бирақ жетекшилер өзлери жетекши болыўды тоқтататуғын ўақытқа таяр болып, шәкирти даўам етиўине жол қойыўы керек.

Бизлер Муўсаның Ешуаны жаңа жетекши болыўына таярлап атырғанын көрдик. Енди келиң Павел Тимофейге жаңа жетекшилерди таярлаў туўралы не айтқанын көрейик.

2 Тим. 2:2 аятын оқың. Павел Тимофейге не деп мәсләхәт берди? [14]

Жаңа жетекшилерди таярлаў

Хәр бир устаз өз шәкиртлерин басқаларды үйретиўге таярлаў керек.

Муўса Нун улы Ешуаны Қудайдың халқының жетекшиси болыўына таярлады. Солай етип, масийхыйлар жәмәәтиниң жетекшилерин өзлериниң орнына келешек жетекшилерди таярлаўы керек.

Дана жетекшилер өз өлиминен **алдын** кейинги жетекшиге жетекшиликти өз қолына алыўына жол қояды! Сонда жаңа жетекши алдыңғы жетекшиден зәрүр болғанда мәсләхәт сораўы мүмкин. Бирақ, бул тек хәмме (алдыңғы жетекшини қосқанда) өзиниң жетекши емес екенлигин есинде тутқанда ғана жақсы ислейди! Ең әхмийетлиси жәмәәт ағзалары жаңа жетекшини алдыңғы жетекшини қоллап-қуўатлағанындай толығы менен қоллап-қуўатлаўы тийис.

Және де, жетекшилер жәмәәт ағзаларын еле жәмәәт жоқ жерлерде жаңа жәмәәтлер ашылыўға таярлағаны жақсы болады.

Бизлердің жетекшілерге болған қарым-қатнасымыз хаққында әхмийетли ескертиу

Жәмәәт ағзалары жетекшілерге болған қарым-қатнасында көбинесе еки қәтеге жол қояды:

1. Бизлер өз жетекшілеримизди минсиз адам деп ойлаймыз хәм хәр бир мәселени шешип бере алатуғындай қарым-қатнас қыламыз.

Бизлер хәр дайым мыналарды есте сақлауымыз керек:

- жетекшілер де адамлар, олар да қәтеге жол қояды!
- хәттеки Муўса да сәтсизликке ушырады
- Тек ғана Ийса минсиз. Тек ғана Ол бизлерди қутқарыуы хәм бизлердің хәр бир мәселемизди шешип бериуи мүмкин!

2. Адамлардың ислейтуғын екинши қәтеси — бизлер өз жәмәәтимиздеги жетекшілеримизге хұрметсизлик көрсетиуимиз.

- Инжил китабында анық айтылған, бизлер өз жәмәәтимиздеги жетекшілик хызметин ислеп атырған адамларды сыйлап, оларға бойсынуымыз керек (1 Сал. 5:12–13; Евр. 13:17).
- Бизлер жәмәәт жетекшілерин сыйламасақ хәм бойсынбасақ, жәмәәтимиз өз-ара бөлинип, хызметинде нәтийжесиз болып қалады.

Исениуши жәмәәтиниң ағзалары жетекшілерге болған қатнасында қандай еки қәтеге жол қояды? [15]

2-Шақырық

Бизлер жәмәәт жетекшілеримиз бе ямаса яқ па, оған қарамай Қудайдың Сөзин үйрениуе өзлеримизди бағышлауымыз керек. Сизің Қудайдың Сөзин оқыуыңыз Нун улы Ешуаға берилген Қудайдың тапсырмасына тууры келе ме (Ешуа 1:8)?

Қудайдың Сөзин көбірек оқып, пикир жүритиуиңиз ушын өзиңиздің өмириңизде не нәрсени өзгерте аласыз?

Бирлик хәм жаңа жетекшілик темаларын бир-биринен айырыу мүмкин емес:

- Исениушилер жәмәәтиндеги бирлик жетекшіликти жүдә аңсатластырады. Бөлиниу жетекшіликти қыйынластырады.
- Жаксы жетекшілик бирликке жетисиуди аңсатластырады. Ал жаман жетекшілик бирликке жетисиуди қыйынластырады.

Исениушилердің хәр бир жыйналысы көбірек сүйиспеншиликте хәм мухаддесликте өсиу жолында турады. Бул дүньядағы хеш бир исениушилер жыйналысы минсизликке жетисе алмайды! Бирақ бизлер

өз жәмәәтимиз сүйиспеншиликте хәм мухаддесликте өсиуи ушын қолымыздан келгенше жәрдем бериуимиз керек!

Соның ушын жәмәәтимиз ушын өз уақтында дууа етиуимиз әҳмийетли:

- жетекшилеримиз жақсы басқарыуы ушын
- исениушилер жәмәәтиниң Масийхқа хәм бир-бирине болған сүйиспеншиликте бир болыуы ушын

Усы сабақта Қудай сизге қандай шақырық таслады?

Үйге тапсырма

Нзм. 4-бапты кейинги сабақтан алдын толық оқып шығың.

Жууаплар

- 1 – Олар Иордан дәрьяның шығыс тәрепинде жайласыуды сорады. Олар Қудайдың Өз халқына ўәде еткен жерине қарай, яғный батыс тәрепке өтиўди қәлемеген еди.
- 2 – Еркеклер батыс тәрепте жайласқан ўәде етилген жерди басып алыўға жәрдем бериўге ўәде етти. Соннан кейин, шығыс тәрепке қарай, өз хаялларына хәм балаларына қайтып баратуғын болды.
- 3 – Менашше урыўының жартысы.
- 4 – Маған Ўәде етилген жерди көриўге рухсат бер.
- 5 – Ол Қудайды сыйламады хәм Оның буйырығына толық бойсынбады: ол тасқа сөйлеўдиң орнына оны урды.
- 6 – Нун улы Ешуа.
- 7 – Жаратқан Ийениң бул еки патшаға не ислегенин өз көзиң менен көрдиң. Жаратқан Ийе сен басып өтетуғын сол барлық патшалықларды да сондай аўхалға салады.
- 8 – Ол оны жигерлендирип, руўхландырыў керек еди.
- 9 – Ол Қудайдың ислеген хәр бир исин оған еслетип, оны Қудайдың Сөзин оқыўға жигерлендириўи керек еди.
- 10 – Муўса жазған Нызам китабын оқың. Ол хаққында сөйлесиң. Оның үстинен күн хәм түн бойы пикир жүргизиң. Оған бойсының. Сонда ғана сизди табыс күтеди.
- 11 – Олар бир болыўы ушын.
- 12 – Мине, бир неше мысаллар: Бизлер көбинесе Масийхқа қарағанда, жәмәат жетекшилерине итибар беремиз. Бизлер мақтаншақпыз. Бизлер Масийхтың Денесине керек болған нәрсени ойланыўдың орнына, өзимиз хәм өз мүтәжликлеримиз хаққында көбирек ойланамыз. Бизлер өсек тарқатамыз, басқаларға жаман сөзлер айтамыз, басқалар хаққында жаман сөзлер айтамыз, өзлеримизди басқалардан жоқары қоямыз. Бизлер өкпелеймиз хәм жыйналысларға барыўды тоқтатамыз.
- 13 – Мине, бир неше мысаллар: Бизлер жәмәат жетекшилерине қарағанда, көбирек Масийхқа итибар беремиз. Бизлер киши пейилмиз хәм оқыўға уқыбымыз бар. Бизлер өзлеримиз хәм өз мүтәжликлеримиз туўралы ойланыўдың орнына, Масийхтың Денесине керек болған нәрселер хаққында көбирек ойланамыз. Бизлер өсекти тыңлаўдан бас тартып, басқаларға тек ғана жақсы сөзлер айтамыз, басқалар хаққында жақсы сөзлер айтып, басқаларды өзлеримизден жоқары қоямыз. Бизлер шаршап турсақ та, бәнт болсақ та ямаса биреў қапа қылған болса да жыйналысқа барамыз.
- 14 – Қудайдың Сөзин исенимли адамларға жеткиз, сонда олар да басқаларға үйрете алады.
- 15 – Олар өз жетекшилерин минсиз адамдай көреді хәм оларға хәр бир мәселесин шешип бере алатуғындай қарым-қатнаста болады. Адамлардың ислеитуғын басқа қәтелиги — өз жәмәәтиниң жетекшилерине болған хұрметсизлик.

Нызамның қайталаныуы 4-Сабақ:

Өмирди таңлаң!

4-бап 1–40 аятлары (1 бөлим)

Усы сабақта бизлер бойсыныушылық — бул өмир хэм өлим мәселеси екенлиги тууралы ойланып көремиз.

Бул Муусаның Израил халқы менен бөлискен әжайып уазы хаққында хат. Жаратқан Ийе бул халықты Өзиниң өзгеше халқы болыуы ушын қуллықтан алып шықты.

Усы уазды оқымастан алдын, келиңлер оның үйрететуғын тийкаргы 3 пикирди көрип шығайық.

Уазды бес бөлимге бөлиуге болады. Биринши хэм ақырғы бөлимлеринде уқсас нәрселер хаққында айтылып атыр. Екинши хэм төртинши бөлимлеринде де уқсас нәрселер хаққында айтылып атыр. Яхүдийлердин басқа көп тақмақ, қосық хэм уазларында ең әхмийетли пикир ортанғы бөлиминде жайласқан болады.

- 1–4 аят: **Бойсыныушылық** — Израил халқы Қудайдың жарылқауын алыуы ушын, Оның нызамларына бойсыныуы керек.
- 5–20 аят: **Израил өзгеше** — Израил халқы басқа халықлардан айырықша еди, себеби Жаратқан Ийе басқа қудайлардан өзгеше еди.
- 21–31 аят: **Хүким хэм реҳим** — Жаратқан Ийе — хүким хэм реҳим етиуши Қудай.
- 32–38 аят: (қайтадан) **Израил өзгеше**.
- 39–40 аят: (қайтадан) **Бойсыныушылық**.

Уаздың ең әхмийетли бөлими қайсысы? (ортанғы бөлиминде не хаққында айтылған?) [1]

Пүткил Мухаддес Китап бойынша бизлер Жаратқан Ийениң хұкимин хәм рехимин көрип атырмыз. Бул Қудай хаққында түсиниў керек болған ең әхмийетли пикирлер. Ол мухаддес хәм пәк, Ол хәр бир гүнаны хұким етеди. Хәттеки, Ол хұким ете турып, рехимлилик көрсетип атыр.

Исениўшилер арасында болатуғын Қудай туўралы еки надурис пикирлер:

- Қудай бизлердиң гүна ислеўимизге қарсы емес;
- Гүнадан кейин бизлерге кеширимге үмит жоқ.

Қудай не ушын Өз хұкимин хәм рехимин анықлап бериўи тийис? [2]

Қудай Израил халқын қутқарғаннан кейин, олар қәлеген нәрсени ислеп жүре аламыз деп ойлайтуғын еди. Бирақ Жаратқан Ийе оларға Өзиниң минсиз Нызамын орынлаўға берди.

Усы сабақта бизлер Муўсаның ўазының биринши темасы менен танысамыз: Олар Қудайдың жарылқаўын алыўы ушын, Оның нызамларына бойсыныўы керек.

Қалған еки темаларды кейинги сабақта көрип шығамыз.

Бойсыныўшылық

Нзм. 4:1–4 аятларын оқың.

Усы аятларда бизлер бир-бирине қарама-қарсы болып турған еки пикирди көрип турмыз:

- Қудай Израил халқына жерди берди.
- Израил халқы сол жерди ийелеп алыў ушын, Қудайға бойсыныў керек.

Биринши аятта Жаратқан Ийе не ислемекши? [3]

Израил халқы сол жерди қалай ийелеп алмақшы (1 аят)? [4]

Сол жер сый болды ма ямаса олар оны бойсыныўшылығы арқалы соған мүнәсип болыўы керек пе?

Пүткил Мухаддес Китап бойынша бизлер усы еки пикирди көремиз. Олар бир-бирине қарама-қарсы келетуғындай болып көринеди: қуллықтан қутқарылыў хәм ўәде етилген жер **бийпул** (бул сый етип) берилген. Бирақ оларды алыў ушын Қудайдың халқы Оған **бойсыныўы** керек.

Қудай Израил халқын Мысырдан алып шықпастан алдын, Ол халықты өлим периштесинен қутқарды.

Израил халқы қутқарылыўы ушын не нәрсе қылыўы керек еди? **Нзм. 12:21–23** аятларын оқың. [5]

Қудай бойсынбаған адамларды қутқармады!

Жаңа Келисим

Жаңа Келисимде де қутқарылыу бийпул сый, бірақ бизлер Қудайдың Нызамларына бойсынып жасауымыз керек. Бизлер Ұәде етилген мәңги Жерге (Жаңа Жаратылыс) жеткенімізде, хәммемиз Қудайдың нызамларына минсизликте бойсынамыз!

Рим. 6:17–18 аятларын оқың. Бурын исениушілер не нәрсенің қуллары еди? [6]

Енди нениң қуллары болды? [7]

Бир уақытлары олар үмитсиз болған хәм гүнадан өзлерин тыймаған. Бірақ Ийса оларды қутқарып, пәкледи хәм Мухаддес Руұхқа толдырды. Енди олар ийгиликке хәм сүйіспеншиликке толы өмірде Ийсаның изинен жүре алады!

Шақырық

Адамларға сизің хақлық жолында жүргениңіз көрине ме? Ямаса олар сизди өзлериндей гүнаның қулы деп есаплай ма?

Әтирапыңыздағы исениуші емес адамлардан сизің өмиріңіздің айырмашылығы неден ибарат?

Өмір

Нзм. 4:1 аят бойынша Израил халқының бойсынуының нәтижеси неден ибарат? [8]

40 аятқа қаран. Егер халық Жаратқан Ийеге бойсынса, Муұса оларға нени ұәде етип атыр? [9]

Нзм. 8:7–9 аятларын оқың. Қудай Өз халқына ұәде етип берип атырған жер, ол қандай жер? [10]

Қудай ұәде етилген жерде оларға узақ дәулетли өмір бергиси келип атыр! Бірақ егер олар Қудайға садық болмаса, оларды керисинше өмір күтеди.

Нзм. 4:3 аятларын оқың.

Баал-Пеор Моаб халқының жемисли қылатуғын қудайы болған. Қанан халқы қорқынышлы хәм әдепсиз ислерди ислеп оған сыйынған.

Нзм. 4:3 аятларында Қудай Баал-Пеорға сыйынған адамларға не қылғаны туұралы не деп атыр? [11]

Нызамның қайталаныуы кітабының ақырында Муұса халықты дурыс таңлауға шақырып атыр.

Нзм. 30:15–20 аятларын оқың. Муўса халыққа қандай таңлау берип атыр? [12]

Қудайға бойсыныу ямаса бойсынбау бул биринши дәрежедеги мәселе: себеби бул өмир хәм өлим мәселеси! Нызамның қайталаныуы китабында Қудай Өз халқын көп мәрте өмирди таңлауға шақырады.

Жаңа Келисим

1 Юхан 5:11–12 аятларын оқың. Қудай бизлерге не берди? [13]

Кимде мәңгилик өмир бар? [14]

Өмир

Нызамның қайталаныуы китабындағыдай «өмир» сөзи Ийса Масийхтың Хош Хабарында да әхмийетли болып есапланады.

Мысалы:

*Қудай бул дүньяны соншелли сүйгенликтен, Өзиниң жалғыз Улын берди. Оның Улына исенген ҳәр бир адам набыт болмай, мәңгилик **өмирге** ийе болады (Юхан 3:16).*

*Ийса оларға былай деди: «Мен — **өмир** наныман. Маған келген адам ҳеш қашан аш болмайды ҳәм Маған исенген адам ҳеш қашан шөллемейди» (Юхан 6:35).*

*Ийса оған былай деди: «Мен жол, ҳақыйқат ҳәм **өмирмен**. Мен арқалы болмаса, ҳеш ким джеге бара алмайды» (Юхан 14:6).*

Мәңгилик өмирди тек ғана Ийсада табыуға болады, басқа ҳеш кимде емес!

Мәңгилик өмир — бул Жаңа Келисимдеги Қудайдың Өз халқына беретугын жарылқауы. Бул Ески Келисимде Израил халқының Қудайға бойсынғанынан кейин, Ол беретугын материаллық жарылқауынан да жақсырақ. Усы ҳаққында бизлер 12-сабақта сөйлесемиз.

11-сабақта бүгинги күнлери бизлер қандай нызамларға бойсыныуымыз кереклиги ҳаққында сөйлесемиз. Және де, бизлер Қудайға ҳәм бир-биримизге болған сүйиспеншилик нызамын орынлап атырғанымызды анықлап алыуымыз керек! (Матта 22:37–39)

1 Дыққат етиң: Қудайдың Сөзин өзгертпең!

Нзм. 4:2 аятта Қудайдың Сөзине қандай қантаста болыу кереклиги ҳаққында не дейди? [15]

Базы адамлар Қудайдың Сөзин өзгерткиси келеди. Олар буны бизлердиң бойсыныуымыз аңсатлау болыуы ушын ислейди. Олар Жаратқан Ийеден өзлери сыйыныуды қәлеген қудайды ислегиси келеди. Бирақ бизлер Қудайдың қайсы сөзлерине бойсыныуды, ал қайсы сөзлерин итибарсыз қалдырыуды таңлап алалмаймыз.

Қудайдың Сөзи минсиз хәм жуўмағына дейин жазылған. Бул сөзлерге бир нәрсе қосып ямаса бир нәрсе алып таслаўға болмайды. Бул сөзлерде бизлердиң ҳәзирги хәм мәңгилик өмиримиз ушын керек болған Қудай туўралы барлық мағлыўматлар бар!

Аян 22:18–19 аятларын оқың. Қудайдың Сөзине қосыўды ямаса олардан жақтырмаған сөзлерди алып таслаўды қәлеген адамлар ҳаққында Қудай не дейди? [16]

Талқылаң: Қудайдың қайсы буйрықларына бойсыныў сиз ушын ең қыйын?

2 Дыққат етиң: жаңа аянларды қабылламаң!

- Тарийх бойынша қарасаңыз, жаңа китаптар менен келген жүдә көп диний устазлар болған. Мухаддес Китап — бул Қудайдың толық сөзи. Ол бизлерге керек болған хәр бир нәрсени айтады: қалайынша қутқарыламыз, қалай мәңгилик өмирге ийе боламыз хәм қалайынша Қудай менен қарым-қатнаста боламыз.
- Мухаддес Жазыўды өзиниң жаңа пикирлерине тийкарланып өзгерткен адамлар да болған. Сизлердеги Мухаддес Китап — бул ески жазыўлардың анық аўдармасы!

Солай етип, егер сизге биреў: «Маған Қудай жаңа аян берди», — десе, бизлер оны қабыл етпеўимиз керек. Адамлардың үйретип, оқытқанларын Мухаддес Китапта берилген сөзлер менен хәр дайым **салыстырыўымыз** керек.

Және де, **Қудайдың барлық сөзин билиўимиз** керек. Әсирлер даўамында көп исениўшилер жәмәәтлери Мухаддес Китаптағы бир (ямаса бир неше) аятларға тийкарланып, олардан қағыйдалар ислеген. Сол ўақытта да олар Мухаддес Китаптың басқа жерлери менен бул қағыйдалар туўры келетуғынын я келмейтуғынын тексермеген.

Талқылаң: Сизлерде Қудайдан болған сөз жазылған, бирақ Жаңа Келисимнен өзгеше болған китабы бар танысыңыз бар ма?

Усы сабақта Құдиретли Қудайдың сөзлери туўралы сиз нелерди үйрендиңиз?

Сиз Масийхтың изинен ерип жүрмен деп, бирақ жаман өмир сүрип жүрген адамға не дейсиз?

Келиңлер, бир-биримизге өмирди таңлаўымыз ушын дуўа етейик!

Үйге тапсырма

Нзм. 4:1–40 аятларын және қайталап оқып шығың. Бизлер оларды изертлеуді кейинги сабақта дауам етемиз.

Жууаплар

- 1 – Жаратқан Ийе — хуким етиуши хэм рехимли Қудай.
- 2 – Қудай оларды атап, белгилеп өтеди, себеби Оның халқы:
 - гүна хеш қандай мәниге ийе емес,
 - гүнадан кейин бизлерде кеширимге үмит жоқ, — деп ойлайды.
- 3 – Қудай Израил халқына ўәде етилген жерди береди.
- 4 – Қудайдың қағыйдаларына хэм нызамларына бойсыныў арқалы.
- 5 – Олар қозыны сойып, оның қанын қапыларының жақлауларына хэм кесе ағашына жағыуы керек еди.
- 6 – Гүнаның.
- 7 – Хақлықтың.
- 8 – Олар киреди, ўәде етилген жерди басып алып, сол жерде жасайды.
- 9 – Ўәде етилген жерде узақ өмир.
- 10 – Дәрьялары бар, жемисли хэм темирге толы эжайып жер еди.
- 11 – Ол оларды жоқ қылды.
- 12 – Өмир хэм гүллеп-жаснаў ямаса өлим хэм жаўызлық.
- 13 – Мәңгилик өмирди.
- 14 – Кимде Қудайдың Улы Ийса Масийх бар.
- 15 – Олар оған қосып ямаса алып тасламаўы керек.
- 16 – Олар жазаланып, Жаңа Ерусалимге кире алмайды.

Нызамның қайталаныуы 5-Сабақ:

Жаратқан Ийениң хұкими хәм реҳими

4-бап 1–40 аятлары (2 бөлим)

Усы сабақта Қудайдың халқы басқа халықлардан қандай айырмашылығы бар екенлиги туұралы ойланып көремиз. Хәмде бизлер әхмийетли еки тема ҳаққында ойланып көремиз: Қудайдың әдил хұкими хәм таң қаларлық реҳими.

Өткен сабақта бизлер қалайынша **Қудайдың нызамларына бойсыныұ кереклигин** көрдик. Қудай оларға ўәде етилген жерди бергиси келди. Ыәде етилген жерге кирип сол жерде қалыұуы ушын, олар Қудайдың нызамларына бойсыныұуы керек еди.

Қосымша: Көрип шығыұ

Бизлер ўазды (Нзм. 4:1–40) бес бөлимге бөлиұге болатуғынын көрдик. Биринши хәм ақырғы бөлимлерде уқсас жерлери туұралы айтылып атыр. Екинши хәм төртинши бөлимлеринде де уқсас жерлери ҳаққында айтылып атыр. Яхудийлердин басқа көп тақмақ, қосықларында хәм ўазларында ең әхмийетли пикир қосық қатарлардың хәм ўазлардың ортанғы бөлиминде жайласқан болады.

- 1–4 аят: **Бойсыныұшылық** — Израил халқы Қудайдың жарылқаұын алыұуы ушын Оның нызамларына бойсыныұуы керек.
- 5–20 аят: **Израил өзгеше** — Израил халқы басқа халықлардан айырықша еди, себеби Жаратқан Ийе басқа қудайлардан өзгеше еди.
- 21–31 аят: **Хұким хәм реҳим** — Жаратқан Ийе — хұким етиұши хәм реҳимли Қудай.
- 32–38 аят: (қайтадан) **Израил өзгеше**.
- 39–40 аят: (қайтадан) **Бойсыныұшылық**.

Усы ўазда хәм пүткил Мухаддес Китапта қайсы пикир ең әхмийетли болып есапланады (Ортанғы бөлим не хаққында айтып атыр)? [1]

Не себептен Қудай Өз хүким хәм реҳимин анықлап белгилеў керек? [2]

Қудай Израил халқын қутқарғаннан соң, олар енди қәлеген нәрсени ислеп жүре аламыз деп ойлайтуғын еди. Бирақ Жаратқан Ийе оларға Өзиниң минсиз Нызамын орынлаўға берди!

Енди, усы ўазда Муўса 3 нәрсени үйретеди. Бул неден ибарат? [3]

Усы сабақта бизлер ўаздың екинши хәм үшінши темалары туўралы сөйлесемиз.

Израил өзгеше

Нзм. 4:5–20 аятларын оқың.

Израил халқы басқа халықлардан айрықша болған, себеби Жаратқан Ийе басқа қудайлардан өзгеше.

Жаратқан Ийениң қайсы минези басқа халықлар табынған қудайлардан айрықша болған? (7, 8, 12 хәм 20 аятларына қараң.) [4]

7 аят:

8 аят:

12 аят:

20 аят:

Егер адамлар Қудайдың Сөзине бойсынса нәтийжеси қандай болыўы керек еди (6–7 аятлар)? [5]

Жаратқан Ийе Израил халқының тек ғана табыныўын емес, ал басқа халықлардың Жаратқан Ийеге табыныўды қәлеўи ушын, израиллылар Қудайдың жәриялаўшысы болыўын қәлеген еди!

Бул әўел бастан Қудайдың жобасының бир бөлеги еди. Ол Ибрайымға Өзиниң әжайып ўәделерин берип атырғанда оған, «Сен арқалы дүньядағы барлық халықлар жарылқанады», — деп айтты (Жар. 12:3).

Усылайынша бизлердиң де Қудайға болған сүйиспеншилигимиз хәм Оның сөзлерине болған бойсыныўшылығымыз барлық халықлар ушын әжайып жәриялаўымыз болады. Солай етип, басқа халықлар да Ийсаның изинен ериўди қәлесин!

1-Шақырық

Көп адамлардың Ийсаға келиуінің себеплери:

- исениушілер бир-бирин сүйеди.
- Қудайдың дуғаларымызға жууап берип атырғанын көреді.

Бирақ адамлар усы нәрселерди көрсе Масийхқа келмейди:

- бизлер бир-биримизди сүймейтуғынымызды
- өзимиздикинен гөре басқада көп болса хәм оны қызғанатуғынымызды
- өсек тарқатқанымызды
- дуға етпегенимизди

Көрсө, олар Ийсаға келмейди хәм мәңгилик өмирге ийе болмайды.

Егер бизлер Қудайдың сөзине бойсынсақ, бул исениуші емес адамларға қандай тәсир етеди? [6]

Егер бизлер Қудайдың сөзине бойсынбасақ, бул исениуші емес адамларға қандай тәсир етеди? [7]

Нзм. 4:10–14 аятларда 40 жыл бурын Қудайдың Өз халқына он буйрықты берген әхмийетли күн ескертилип атыр. Муўса халыққа он буйрық хаққында еслетип атырғаны туўралы бизлер Нызамның қайталаныуы китабының 5-бабында оқыймыз. Еле хеш қашан халық сондай жақсы нызамларға ийе болмаған. Елеге дейин сол ўақыттан берли хеш ким оларды жақсырақ қыла алмаған!

Қудайдың халқы не ислемеруи керек (15–19 аят)? [8]

Жаратқан Ийениң бутлардан қандай айырмашылығы бар? Бутлар қыла алмайтуғын не нәрсени Қудай ислеи алады? [9]

Қудай Өзиниң халқын бутқа табынуўшы халықлардан қутқарды. Енди Ол сол бутқа табынатуғын басқа халықлардың жерин Өз халқына берип атыр. Сол себептен Қудайдың халқы басқа халықлардың изинен қайталап, өзлерине бутлар ислемеруи хәм оларға табынбауы жүдә әхмийетли болды.

2-Шақырық

Нелер бизлердиң бутымызға айланыуы мүмкин? Бизлер не нәрселерди Қудайдан да әхмийетли деп есаплауымыз мүмкин? [10]

Қудай менен болған қарым-қатнасымыз кейинги нәрселерден де әхмийетлирек пе:

- шаңарақ?
- өз үйимиз?
- жумысымыз?
- пулларымыз?
- телефонымыз?

- кийимлеримиз?
- экзамен нәтижелери?
- өз абырайымыз?

Неге «табынсақ», күнделикли өмиримизде сол көрине ме? [11]

Жаратқан Ийе — хұким етиүши хәм реҳимли Қудай

Нзм. 4:21–31 аятларды оқың. Бул ўаздың ең әхмийетли бөлими.

21–24 аятларда, Муўса, егер ол (Муўса) Қудайдың жазасынан қутыла алмаған болса, Қудайдың халқы анық қутыла алмайды деп айтады!

25–30 аятларда, Муўса халықтың Қудайға қарсы шығатуғыны, ўаде етилген жерден қуўып шығарылатуғыны хәм соңынан өзиниң жерине қайтып келетуғыны туўралы алдыннан айтып атыр. Ески Келисимнің кейинги жағында усындай болды.

Қудайдың сөзи бойынша, Оның халқы қандай гүналар ислеўи мүмкин (25 аят)? [12]

Усы гүналарды ислесе, Қудайдың сөзи бойынша халықты қандай жазалар күтип атыр (26–28 аят)? [13]

Жаратқан Ийе 29–31 аятларда қандай ўаде берип атыр? [14]

Усы ўақыялар хаққында Ески Келисимнің тарийхый kitapларында оқысаңыз болады. (Ешуа, Бийлер, 1–4 Пат. 1–2 Жлн. Эзра хәм Нехемия.)

Таң қаларлық, Қудай Өз халқының қандай аўыр гүна қылатуғынын билетуғын еди. Олар қанша көп гүна ислесе де, Қудай оларды тәўбе еткен ўақытта кешириўге таяр еди. Жаратқан Ийе — Ол таң қаларлық реҳимли Қудай!

Мухаддес хәм Минсиз Қудайдың Өз халқына болған реҳимлилиги хәм садықлығы таң қалдырады!

Керек болса қорқынышлы қуллықтан кейин де Израил халқы Қудайға қулақ салмаўды тоқтатпады. Олар Қудайдың минсиз нызамларына бойсынбаўды тоқтата алмаған еди.

Пүткил Ески Келисим бойынша бизлер Қудайдың халқы қутқарылыўға мүтәж болып атырғанын көрип атырмыз. Олар тек басқа халықтың қол астындағы қуллықтан азат болыўға ғана емес, ал оннан да қорқынышлы болған гүнаның қуллығынан қутқаратуғын Биреўге мүтәж болды.

Жаңа Келисим

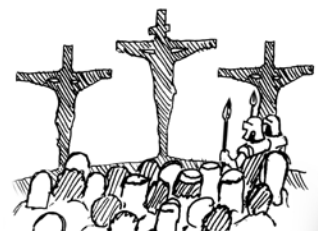
Бизлер Жаңа Келисимде Қудай сондай Қутқарыўшыны жибергенин оқыймыз!

Матта 1:20–21 аятларын оқың: Қудай Юсупке Мәриямның улы Ийса не қылатуғыны хаққында не дейди? [15]

Қосымша: Ийса — бизлерди тек ғана Ол қутқара алады.

Ийса Қудайдың Улы. Бизлер оны билемиз, себеби:

- Ол Мухаддес Руўхтан — Оның физикалық әкеси болмаған;
- Ол хеш қашан гүна ислеменген;
- Ол көп кәраматлар ислеген, көплеген адамлар гүўа болған;
- Және де, атанаққа шегеленип өлгеннен кейин 3 күннен соң өмирге жаңа хәм мәңгилик денеде қайта тирилди.

Ийсаның атанақтағы өлими хәкқында оқығанымызда, бизлер Қудайдың хұкимин хәм реҳимин көремиз. Ийса бизлердің гүналарымызды Өзине алып, гүна ушын Қудайдың хұкимин қабыл етти. Сол себептен Қудай бизлерге реҳимин көрсетти, себеби Ийса гүналарымыздың қунын төледі!

Ийсаның қайта тирилиуи бизлерге Ол гүнадан, өлимнен хәм керек болса шайтаннан да қутқара алатуғынын көрсетеди!

Қайта тирилиуден 40 күн өтип, Ийса жоқары көтерилди хәм Қудайдың оң қолы тәрепинде отырды. Енди Ол бизлерге Өз реҳимин хәм кеширимин усынып атыр. Бирақ ўақыт аз! Ол жақын арада дүньяның Хұким етиўшиси сыпатында қайтып келеди!

Аспанға көтерилместен алдын, Ийса Өзиниң шәкиртлерине Нызамның Қайталаныуы кітабындағы сөзлерди пайдаланып, ақырғы тапсырманы берип кетти. Ийса олардың Ол ырастан да Қудайдың Улы екенлигине толығынша исениўин қәледі!

Нзм. 4:39–40 аятларын оқың. Аспандағы хәм жердеги пүткил бийлик кимге тийисли? [16]

Оның халқы не ислеў керек (40 аят)? [17]

Олар Қудайға бойсыныў керек!

Матта 28:18–20 аятларын оқың. Кимге аспанда да хәм жерде де пүткил бийлик берилген? [18]

Оның халқы бүгин не ислеў керек (19 аят)? [19]

3-Шақырық

Бизлер барлық адамларды Ийсаға бойсыныўды үйретиўмиз керек. Тек ғана Ийса аспандағы хәм жердеги бийликке ийе! Ол — қайтып келетуғын дүньяның Хұкимдары!

Сиз басқаларды дүньяның Хұкимдарына бойсыныўды қалай үйретесиз?

Ақырғы хәпте Ийса туўралы ким менен бөлистиңиз?

Усы сабақтағы 3 тапсырманың қайсы бирін орынлауға Қудайдан жәрдем сорайсыз?

Үйге тапсырма

Нзм. 5:1–15 аяттарын кейинги сабақтан алдын оқып шығың.

Жууаптар

- 1 – Жаратқан Ийе — хуким етиўши хәм рехимли Қудай.
- 2 – Қудай буларды анықлап, белгилеп атырғанының себеби Оның халқы арқайын:
 - гүна хеш қандай мәниге ийе емес,
 - гүнадан кейин бизлерде кеширимге үмит жоқ, — деп ойлауы мүмкин.
- 3 – **Бойсыныўшылық** — Израил халқы Қудайдың жарылқауын алыў ушын, Оның нызамларына бойсыныўы керек.
Израил өзгеше — Израил халқы басқа халықлардан айырықша еди, себеби Жаратқан Ийе басқа қудайлардан өзгеше еди.
Хуким хәм рехим — Жаратқан Ийе — хуким етиўши хәм рехимли Қудай.
- 4 – Қудай оларға жақын хәм олардың дуғаларын еситеди (7 аят).
 Қудай Өз халқына орынлауы ушын жақсы нызамлар берди (8 аят).
 Қудай — сөйлейтуғын Қудай, бирақ халық Оны хеш қашан көрмейди (12 аят).
 Қудай Өз халқын қорқынышлы қуллықтан қутқарды (20 аят).
- 5 – Ол даналықта өседі.
 Олар ақыл хәм түсиникке ийе болады.
 Адамлар оларға хәм Қудайдың нызамларына таң қалады.
 Адамлар Қудайдың Өз халқы менен бирге болып, олардың дуғаларына жууап берип атырғанын көреді.
- 6 – Исениўши емес адамлар Ийсаға қарай умтылады хәм мәңгилик өмирге ийе болыўға мүмкиншилик алады.
- 7 – Исениўши емес адамлар Ийсаға қарай умтылмайды хәм мәңгилик өмирге ийе болыўға мүмкиншилиги болмайды.
- 8 – Олар өзлерине бут ислеп табынбаў керек.
- 9 – Бутлардан айырмашылығы Қудай көреді, сөйлейди, қыймылдайды, жаратады, қутқарады хәм Өзиниң адамларын өзгертип, олардың дуғаларына жууап береді.
- 10 – Мысалы:
 - бизлердің балаларымыз,
 - әхмийетли хәм танықлы адамлар,
 - футбол командалары,
 - өлген адамлар,
 - телефонлар,

- үйлер,
 - абырайымыз (оның ишинде және группада бизлердиң хатымыз ямаса фотоларымыз қанша адамлар лайк басқаны).
- 11 – Бизлер хәмме ўақытта өзимиздиң табынатуғын нәрсемиз ҳаққында ойлаймыз, ол ҳаққында хәр дайым сөйлесемиз, мақтаймыз, оның менен көп ўақыт өткизиўди қәлеймиз, егер келиспесе ашыўланамыз.
 - 12 – Олар бузылып кетиўи мүмкин, бутлар соғып оларға табыныўи мүмкин.
 - 13 – Олар бул дүнъядан жоқ болып кетиўи мүмкин, халықлар арасына тарқалып кетиўи мүмкин, қолдан исленген хәм оларға жәрдем бермейтуғын қудайларға табыныўи мүмкин.
 - 14 – Егер олар Қудайды шын жүректен хәм шын кеўилден излесе, Оны табады. Қудай оларды таслап кетпейди, оларды жоқ қылмайды. Ол Ибрайым, Ысақ хәм Яқып (Жаратылыс китабы) пенен дүзген Өзиниң мухаддес келисимин умытпайды.
 - 15 – Ол Өз халқын гүнадан қутқарады.
 - 16 – Мәңги (*Яхўе*).
 - 17 – Олар Оның нызам хәм тапсырмаларын орынлаўи керек.
 - 18 – Ийсаға.
 - 19 – Ийса бизлерге үйреткенлерине бойсыныўға басқа халықларды үйретиў.

Нызамның қайталаныуы 6-Сабақ:

Он Буйрық (1-бөлим)

Усы сабақта бизлер Қудайды қалайынша сүйиу кереклиги хаққында ойланамыз.

Не себептен бизлер бойсынамыз

Нзм. 5:1–15 аятларын оқың.

Израил халқы Мысыр патшасының қол астында хәлсиз қуллар болған. Олар хеш қашан өзлерин қутқара алмайтуғын болған. Олар қутқарылыуға ылайықлы болыу үшін хеш нәрсе ислеменген еди. Деген менен, Жаратқан Ийе оларды қутқарыуды хәм Өзиниң жерин бериуди шешти!

Енди олар Қудайдың буйрықларына бойсыныу керек, себеби Ол халықты қутқарды, енди олар — Оның халқы. Қудай — олардың жаңа Патшасы хәм Ийеси!

Жаратқан Ийе Өз халқына Он буйрықты берместен алдын 6-аятта не деди? [1]

Неге Ол солай деп атыр? [2]

Жаратқан Ийе — олардың жаңа Патшасы хәм Ийеси!

Жаңа Келисим

Израил халқына уқсап, бизлер де қутқарылыуға ылайықлы болыуымыз үшін хеш нәрсе ислемедик. Бизлер шайтанның қол астындағы хәлсиз гүнакарлар едик. Бизлер өзимизди қутқара алмайтуғын едик. Бирақ Ийса бизлерди қутқарыуды хәм бизлерге мәңгилик өмирди бериуди шешти! Енди бизлерде жаңа Патшамыз хәм Ийемиз бар!

Бизлердиң жағдайымыз израил халқының жағдайына қайсы тәрепимиз бойынша уқсас? [3]

Матта 22:37–40 аятларын оқың.

Жаңа Ийеміз Ийса бизлерге қандай екі ең әхмийетли нызамларды орынлауымызды айтты? [4]

Бұл хабардың әжайып тәрәпи — бизлер Оның бұйрықтарын орындай алуымыз үшін Ийса бизлерге Мухаддес Руұхын берді!

Енді бизлер Құдайдың Муұсаға берген Он бұйрығын үйреніп шығамыз. Олар қалайынша Жаратқан Ийени хәм жаныңдағы адамды сүйиу менен байланысly екенін көреміз. Соның үшін, усы күнлерде барлық исениушілер усы бұйрықтарға бойсынуы керек.

Биринши төрт бұйрық

Биринши 4 нызамлар бизлерди Құдайды қалай сүйиуді үйретеди.

Ең биринши нызам қандай (Нзм. 5:7)? [5]

Тек ғана Жаратқан Ийе бизлердің толық садықлығымызға ылайықly.

Егер бизлерде кимдур ямаса бир нәрсе Құдайдан да әхмийетли болса, ол бизлердің қудайымыздай болады.

Бизлер усы бұйрықты қалайынша орындамаймыз?

1-Шақырық

Құдайдан гөре сиздің телефоныңыз қаншелли әхмийетли екенін тексеріп көрин: сиз дууа етип атырғаныңызда ямаса жыйналыста отырғаныңызда звонок ямаса хатларға жууап бересіз бе? Егер ауа болса, бул сиздің телефонға болған қарым-қатнасыңыз Құдайға болған қарым-қатнасыңыздан әхмийетли екенін көрсетеди. Телефонға сиздің Құдай менен болған қатнасыңыздан итибарыңызды тартыуға жол қоймаң! Телефоныңызды үнсиз режимге қойың! Ол тек ғана сизге емес, ал жыйналыстағы басқа адамларға да кесент етеди!

Бизлер басқа қудайларға сыйынбауымыз керек. Барлық басқа қудайлар — жалған қудайлар.

Жалған қудайлар

- Жалған қудай бул бизлер **биле алмайтуғын** қудай. Бирақ жақсы әке қалайынша өз балалары менен уақыт өткізиуді қалесе, Қудайымыз бизлер менен уақыт өткізгиси келеди. Ол буны бизлердің Оны танып билиуиміз үшін Өзи берген Сөзи хәм Мухаддес Руұхы арқалы ислеиди.
- Кейингиси, жалған қудай — бул бизлер үшін бир нәрсе ислеуі үшін бизлер оған **төлем төлеуиміз мүмкин болған** қудай. Гей биреулер, егер Қудай үшін бир нәрсе ислесек, Ол бизлер үшін бир нәрсе ислеуі шәрт деп ойлайды. Мухаддес Жазыулар бизлерге жақсы әке өз балаларын сүйгениндей, Жаратқан Ийе бизлерди шексиз сүйеди деп үйретеди. Бизлер Оның сүйиспенилигин сатып алалмаймыз, тек ғана Оның сүйиспенилигине сыйынуы хәм бойсынуы арқалы жууап бере аламыз.

Гейбир адамлар Қудайдың оларға бир нәрсе ислеуи ушын пулларын исениушилер жәмәетине қурбан қылып бериу керек деп ойлайды: олардың дууасына Қудайдың жууап бериуин хәм берген пулларынан және де бир мәрте көбирек пул қайтарыуын қәлейди.

Егер бизлер Қудайдың жарылқауын сатып алыуды қәлесек, бул Оның бизлер ушын ислеген исин түсинбегенимизди билдиреди. Бул бизлердин ҳақыйқый Қудайға емес, ал жалған қудайға табынып атырғанымызды билдиреди.

Егер ҳақыйқый Қудайға сыйынып атырған болсақ, бизлер Оған сақыйлық пенен беремиз. Бул бизлердин Қудайды сүйетуғынымызды көрсетеди. Себеби Ол бизлерге ең қымбатлы сыйды берди — Ийса Масийх арқалы мәңгилик өмир берди!

Бизлер жалған қудайға емес, ал ҳақыйқый Қудайға табыныуымыз ушын бар күшимизди салыуымыз керек!

Екинши буйрық неден ибарат (Нзм. 5:8–10)? [6]

- Көп жерлерде Қудайдың ямаса басқа қудайлардың **қолдан исленген сүүретлери** бар. Бизлер Қудайды көринетуғын нәрсеге айландырмауымыз керек. Бут Қудайдың барлығын толығынша көрсете алмайды — егер бизлер Қудайды физикалық түрінде көрсете аламыз деп ойласақ, бизлер Оны масқаралаған боламыз. Бул надурис.

Қолдан соғылған бутларға табыныудағы машқала неден ибарат? [7]

- Бизлер дүньяда Қудайдың көринисин және қай жерде көриуимиз мүмкин (**Жар. 1:26**)? [8]

Бизлер **адамларға** табынбауымыз керек — керек болса президент, қосықшылар, хажда болған адам, молла, ата-бабаларымыз ямаса басқа өлген адамлар болсын.

2-Шақырық

Бизлерде бутлар бар ма? Бизлерде көз тиймеуи ушын тағыншақлар бар ма? Бул бизлер ушын бут болады. Тек ғана Жаратқан Ийе бизлерди қутқара алады. Қудайға тил тийгизбең!

Бизлер Екинши Буйрыққа қалайынша бойсынбауымыз мүмкин? [9]

Қосымша: балаларымызда болатуғын ақыбетлер

Нзм. 5:9–10 аяттарын оқың. Құдайдың 3–4 әуладларды жазалап атырғанын көріп таң қалыуымыз мүмкін. Бірақ сонша әуладлар сол уақытта биргеликте жасаған, хәзирги дәуірдеги басқа мәмлекетлерге уқсап. Жаратқан Ийе егер балалар өзлеринің ата-аналарының гүнасын қайталамаса, оларды жазаламайды. Бірақ әдетте олар ата-аналарының гүналарын қайталайды! Балалар шаңарақ ағзаларының ислеген ислерин дауам етеди!

Гүналарымыз тек ғана бизлердің емес, ал балаларымыз хәм ақлықларымыздың өмирин бузады. Сиз усыған мысал келтире аласыз ба?

Бірақ бұған салыстырғанда, Құдайдың сүйіспеншилиги қанша уақыт дауам етеди? [10]

Сүйіспеншиликтің мың әуладқа дейін созылғаны, бұл Құдайдың сүйіспеншилиги мәңги екенлигин билдиреди, себеби мың әуладты санап болмайды!

Үшінши бұйрық неден ибарат (Нзм. 5:11)? [11]

Муұса Құдайдан атын сорағанда, Ол Муұсаға Өзинің атын не деди (Шығ. 3:13–14)? [12]

Яхудийлер тилинде Құдайдың аты «Яхўе» болады. Ески Келисимде ол «мәңги» болып аударылған.

Муұса Құдайдың атын билиўге ылайықлы болды. Адамның аты хәм минези жүдә әхмийетли. Адам хаққында егер жаман нәрсе айтса ямаса оның атын хәм минезин надурис пайдаланса қорқынышлы.

Құдайдың аты жүдә бахалы! Израил халқы Оның атына соншелли ғамхорлық пенен қараған, олар керек болса Оның атын сийрек пайдаланған.

Бизлер оның бұйрықтарын хәр түрли усыллар менен буза аламыз:

- Қанан халқы өз құдайларының аттарын нәлетлеўде хәм сыйқыршылықта өзлери жек көрген адамларға қарсы пайдаланған. Құдай Израил халқына Өзинің атын сол мақсетте пайдаланбауы хаққында айтып атыр. Соған уқсаған ис-хәрекетлер қадаған етилген (Нзм. 18:9–13).
- Құдайдың Атын өз мәпине пайдаланыўдың және бир усылы — бұл бизлердің **ислеген исимиз хәм сөйлеген сөзимиз**. Елши Павел айтқанындай: «*Мухаддес Нызам менен мақтанасаң, бірақ оны бузып, неге Құдайды хұрмет етпейсең? Өйткени былай деп жазылған: «Сизлер себепли, басқа миллетлер арасында Құдайдың атына тил тийеди».*» (Рим. 2:23–24) Егер өзимизди Құдайдың халқымыз деп айтсақ, бизлер Оған хәм басқаларға сүйіспеншилигимизди көрсетиўимиз керек. Бизлердің ис-хәрекетимиз сөзлеримизге сәйкес келиўи тийис.
- Адамлар иси жүриспей атырғанда, Құдайдың атын қалай жөнсиз тилге алады? [13]

Бірақ адамлар әдетте иси жақсы жүрисип атырғанда да Құдайды алғысламайды!

Бизлер Құдайдың атын қалайынша жөнсіз тилимизге алмауымыз керек? [14]

Қосымша: ант ишиу

Ески Келисим уақыттарында адамлар судта хақыйқатты айтып атырғанын дәлиллеу үшін, өз құдайы менен ант ишетуғын болған. Қанан адамлары да өзлеринің құдайларының атлары менен ант ишетуғын болған, бірақ олар көбінесе алдаған.

Жаратқан Ийе халқына тек ғана Өзинің аты менен ант ишиуді хәм хақыйқатты сөйлеуді бұйырды (Нзм. 6:13 хәм 5:20).

Жаңа Келисимде Ийса бизлерге хеш қашан ант ишпеген жақсы болады деп үйретті. *Сизлердің: «ауа» сөзиңіз «ауа», «яқ» сөзиңіз «яқ» болсын, буннан басқасы шайтаннан (Матта 5:37).*

Ол Израил халқының күнделикли ант ишиуі туұралы айтқан еді. Адамлар менен қарым-қатнасымызда бизлер тек ғана «ауа, ислеімен» ямаса «яқ, ислеімен» деп айтыуымыз керек (Матта 5:37).

Бірақ гейде юридикалық жағдайларда, мысалыға судта ямаса армияда әскерий хызметке кирип атырғанда, яғный усындай уақытларда ант ишиу керек болады. Себеби басқа адамлар сизің хызметке хәм хақыйқатқа садықлығыңызды көриуі керек. Бундай жағдайларда өз мәмлекетимизге ямаса хұкметимизге садықлыққа ант етиуіміз гүна болып есапланбайды. Елши Павел былай деп жазды: *«Хәр бир адам басқарыушы хұкметке бойсынсын. Өйткени Құдайдан болмаған хеш қандай хұкмет жоқ. Бар болған хұкметлердің хәммеси де Құдай тәрәпинен орнатылған»* (Рим. 13:1).

Төртінши бұйрық неден ибарат (Нзм. 5:12–15)? [15]

15-аятта адамлар нени есте сақлауы кереклиги хаққында айтылған? [16]

Құллар хәр дайым жұмыс ислеу керек еді. Бірақ Құдай Өз халқын қутқарды, енди олар құллар емес! Сол себептен олар хеш бир дем алыс күни жоқ құл сыяқлы жасамауы тийис еді. Олар хәр хәптениң толық бир күнин жұмыс ислеімен өзинің қутқарылуың байрамлауы керек болды.

Егер бизлер дем алыс күн алсақ, бул өзимиздің күшимизге емес, ал Құдайға болған исенимимизді көрсетеді. Егер бизлер хәптесине жети күн, хәр күни ислесек, бул Құдайға исенбейтуғынымызды көрсетеді. Бул қәлеулеримизді қанаатландыруу үшін өз күшимизге исенетугынымызды көрсетеді. Бизлер Құдайға сүйениуді үйрениуіміз керек!

Сол күнди пайдаланыудың көп усыллары бар. Бул исениушілер менен бирге ушырасуу, шаңарақ хәм жәмийет пенен бирге дем алуу үшін жақсы уақыт.

Жәмәт жетекшілерине де хәр хәптеде дем алыс керек. Себеби 7-күни олар көп жұмыс ислеіди, оларға басқа күнге дем алыс керек. Олар басқаларды сол күни қоңырау етпеуді ескертируі керек, әлбетте егер айрықша жағдай болмаса. Солай етип, олар өзлерин шаршаудан хәм депрессиядан сақлай алады. Егер олар хәптесине бир күн дем алса, олар жақсырақ хызмет ислеі алады!

Бизлердің Құдай хәм адамлар менен қарым-қатнасымыз жумыстан әхмийетлирек!

Егер бизлер Шаббат күнин есте сақласақ хәм оған мухаддес түринде әмел қылсақ, бул бизлерге Құдайды сүйиуде қалай жәрдем береді? [17]

3-Шақырық

Сиз жумысыңызда хәр хәпте дем алыс аласыз ба? Егер аўа болса, сол күнди сиз Құдай менен қарым-қатнасыңызды раўажландырыў ушын пайдаланып атырсыз ба?

Қалай ойлайсыз, Масийхтың изинен ерип жүргенлерге усы төрт бұйрықтың қайсы бирин орынлаў ең кыйыны болады?

Усы төрт бұйрықтың қайсысын орынлаўға Құдайдан жәрдем сораўыңыз керек?

Сиз, Құдай көрсеткенлериниң ишинде, не нәрселерден тәўбе етиўиңиз керек?

Ол ашық өз гүналарын тән алғанларды ешейин кеширетуғыны ушын Жаратқан Ийеге алғыслар болсын! (1 Юхан 1:8–9)

Жаратқан Ийени шын жүрегиңиз, жан-тәниңиз хәм бар күшиңиз бенен сүйиўиңиз ушын бириңиз ушын дуўа етиңлер! (Нзм. 6:5)

Үйге тапсырма

Нзм. 5:16–21 аятларын кейинги сабаққа шекем оқып шығың.

Жууаплар

- 1 – *Мен — сени Мысырдан, қул болған жериңнен алып шыққан Қудайың Жаратқан Ийемен.*
- 2 – Себеби Ол оларды қутқарды, енди олар — Қудайдың халқы.
- 3 – Израил халқына уқсап, бизлер де қутқарылыуға ылайықлы болыуымыз ушын хеш нәрсе ислемедик. Бизлер шайтанның қол астындағы хәлсиз гүнакарлар едик. Биз өзимизди қутқара алмайтуғын едик. Бирақ Ийса бизлерди қутқарыуды хәм бизлерге мәңгилик өмир бериуди шешти! Енди бизлерде жаңа Патшамыз хәм Ийемиз бар!
- 4 – Қудайың Жаратқан Ийени шын жүректен, жан-тәнің хәм пүткил ақыл-ойың менен сүй. Өзинди сүйгениң сыяқлы, жаныңдағы адамды да сүй.
- 5 – *Сениң Меннен басқа қудайларың болмасын.*
- 6 – Өзиңе хеш бир нәрсениң көринисин соғып оған табынба.
- 7 – Бут Қудайдың барлығын толығынша көрсете алмайды — егер бизлер Қудайды физикалық түрінде көрсете аламыз деп ойласақ, бизлер Оған тил тийгизген боламыз.
- 8 – Хәр бир адам — Қудайдың көринисинде жаратылған!
- 9 – Бизлер қолдан соғылған нәрселерге табынсақ, адамларға (тири болсын ямаса өли болсын) табынып ямаса дууа етсек ямаса өзлеримизди қорғау ушын тағыншақларды пайдалансақ, бизлер екінши нызамды бузған боламыз.
- 10 – Мың әуладқа!
- 11 – *Қудайдың атын жәнсиз тилиңе алма.*
- 12 – *Мен мәңги бар Болыушыман.*
- 13 – Олардың иси жүриспей атырғанда, олар Қудайды айыплайды. («О Қудайым!»)
- 14 – Бизлер Қудайдың атын нәлет ямаса сыйқыршылықта пайдаланбауымыз шәрт. Бизлер гүна ислеп, Қудайдың атына дақ түсирмеуимиз керек. Бизлер Қудайдың атын урысқанда пайдаланбауымыз керек.
- 15 – Шаббат күнине әмел қыл, оны мухаддес сақла.
- 16 – Қудай оларды қуллықтан қутқарғанын есте сақлауы керек еди.
- 17 – Бизлер Қудай хәм исениушилер менен бирге көрисип, уақыт өткизиуимиз мүмкин.

Нызамның қайталаныуы 7-Сабақ:

Он Бұйрық (2-бөлім)

Усы сабақты еркеклер хәм хаяллар еки топарға бөлинип өтиуи керек.

Өткен сабақта Қудайды сүйиуді үйрететуғын биринши төрт бұйрықларды көрип шықтық. Енди усы сабақта кейинги алты бұйрықты көрип шығамыз. Олар бизлерге бир-биримизди сүйиуді үйретеди.

Егер алды менен Қудайды сүймесек (биринши төрт бұйрық), бизлер бир-биримизди сүйе алмаймыз (кейинги алты бұйрық).

Нзм. 5:16–21 аятларын оқың.

Әхмийетлилик тәртиби

Он Бұйрықтың тәртиби бизлерге Қудайға нениң ең әхмийетли екенин көрсетеди:

- Қудай бириншиден бизлердің Оның менен болған қарым-қатнасымызды қайғырады.
- Кейин бизлердің бир-биримиз бенен болған қарым-қатнасымыз турады.
- Тек ғана усылардан кейин бизлердің мал-мүлкимиз әхмийетли болуы керек.

Бирақ бизлер көбинесе усыларды кери тәртипке қоямыз:

- Мал-мүлкимиз бизлер ушын барлығынан әхмийетлирек.
- Усыдан кейин бир-биримиз бенен болған қарым-қатнасымызды қайғырамыз.
- Ал Қудай менен болған қарым-қатнасымыз туұралы қайғырмаймыз десек те болады!

Егер бизлер Қудайдың қадирлейтуғын нәрселерин қадирлесек, бизлерде тынышлық хәм қууаныш болады. Бирақ егер бизлер Қудайдың қадириятларын астын-үстин қылып қойсақ, хеш қашан хақыйқый тынышлық хәм қууанышты биле алмаймыз.

Бизлер ушын болған Қудайдың әхмийетлилик тәртиби қандай? [1]

Нзм. 5:16 аятларын оқың. Бесинши буйрық неден ибарат? [2]

Балалар ата-аналарына бойсыныуы керек (Эфс. 6:1). Жасы үлкен балалар ата-аналарын хұрмет етип, (Нзм. 5:16) олардың мүтәжлиги болғанда, ата-анасын тәмийинлеуи керек (1 Тим. 5:8).

Ата-аналар балаларын өзлерине бойсыныуға үйретиуи керек, әкесине де хәм анасына да. Ул-балалар да, қыз-балалар да ата-аналарына бойсыныуы шәрт. Балалардың тәрбиясы, олардың сөйлеп үйрениуинен алдын басланады!

Жақсы ата-аналар өз шаңарағы хәм балалары ушын жақсылықты қәлейди. Жақсы ата-аналар болыу ушын әке хәм ана бир-бирин сүйиуи хәм хұрмет етиуи керек. Балалар өз ата-аналарында көргенин қайталайды. Егер әке анаға хәр дайым бақыра берсе, балаларда соған үйренеди. Егер ана хәр дайым әкени айыплай берсе, балаларда соған үйренеди.

Әрманымыздағыдай ата-аналар болмайды. Тилекке қарсы гейде ата-аналар перзентлери надурь нәрселерди ислегенин қәлейди. Елш. 4:19 аят бизлерге усундай жағдайда не ислеу кереклигин айтады? [3]

Талқылау

Енди жасы үлкен исениушилер өз ата-аналары менен қандай қарым-қатнас қылу керек?

1. Ақшаға тийсли:

- Егер ата-аналарымыз бизлердин көп пул табыуымыз ушын хәптесине жети күн жұмыс ислеуимизди қәлесе, не қылуымыз керек?
- Егер оларды пул менен тәмийинлеуимиз ушын басқа мәмлекетке барып жұмыс ислеуимизди қәлесе, не қылуымыз керек?
- Егер олар бизлерге әхмийетли болмаған нәрселерге бизлерден пул алғысы келсе, не қылуымыз керек?

Бизлер өз сезимлеримиз тууралы ата-аналарымыз бенен ашық сөйлесе аламыз: оларды сүйемиз, бирақ олар бизлердин көп жұмыс ислеуимизди қәлегени хәм сол себепли жыллар дауамында өз балаларымызды көриуге мүмкиншилик болмай атырғаны қатты аянышлы.

Оларда қандай пикирлер бар, жасап атырған жеринде қалай ақша табыуға болады?

Мынадай мысаллар болыуы мүмкин:

- Олар кишкене дүкан қура ала ма? Егер оларға биреу затлар жиберип турса, оларды сатыуға бола ма?
- Олар басқаларды қандай да кәсип ямаса өнерге үйретиуди усыныс ете ала ма?
- Олар басқалар жұмысында болғанында, олардың балаларына қарап тура ма?
- Сиз және қандай пикирлер усыныс етиуиңиз мүмкин?

2. Шаңарақтағы болған басым:

- Егер шаңарақта биреу басқа адамға қарсы жаман ис тутса, бизлер не қылуымыз керек?

Жақсы үй — бұл шаңарақтағы хәр бир ағза ушын қәуіпсіз жер. Өзимизди ямаса басқаны болатуғын зыяннан сақлағанның хеш қандай уяты жоқ.

Егер жәмәәттиң ағзасы өзиниң үйинде қәуіпли жағдайда болса, жәмәәт сол адамды қалай қәуіпсіз жер менен тәминлеу кереклиги хаққында талқылау керек.

Нзм. 5:17 аятын оқың. Алтыншы бұйрық неден ибарат? [4]

Сиз бұл нызамды хеш қашан бузбадым деп ойлауыңыз мүмкин, бірақ ...

Матта 5:21–22 аятларын оқың. Ол жерде басқаларға болған ғәзеп хаққында не жазылған? [5]

1-Шақырық

Сизиң ашыуыңызға тийген биреу бар ма? Қудайдан сол адамды кешириуға хәм жүреғиңизде жасырын ғәзеп шынжырларынан азат етиуді сораң!

Аборт — хәттеки, бұл ушын жақсы себеплер болса да, адам өлтириу екенлигин түсиниу жүдә әхмийетли. Егер мысалға зорлықтың нәтийжесинде хәмиледар болған болса ямаса бала майып болатуғын болса, аборт барлық жағдайда гүна болып қалады.

Балалар — олар Қудайдан болған сый. Бизлер Оның Өзи бериуді шешкен балаға ғамхорлық етиу ушын керек болған барлық мийримди береді деп Оған исениуимиз керек.

Егер бизлер (ямаса бизлердиң турмыс жолдасымыз) аборт қылған болсақ, бизлер 3 нәрсени билиуимиз керек:

- Жаратқан Ийе бизлерди бурынғыдай сүйеди хәм кешириуға таяр.
- Қудай бизлердиң баламызды сүйеди хәм баламыз бизлерди аспанда күтип атыр.
- Қудай бизлерди ески айып хәм гүнадан азат қылғысы келеді.

Баланы өмирден айырғаныңыз себепли айып хәм қайғы сезимлери менен жасамаң.

Келиңлер, хәзир бир минутқа тоқтайық хәм өзимиздиң кеширим алыуымыз ушын тыныш дуға етейик. Егер бизлер:

- биреуға ғәзепте болсақ.
- аборт ислеткен болсақ.

Өзлеримиз ушын Қудайдан сүйиспеншилик хәм кеширим кәраматларын алыуымыз ушын дуға етейик!

Нзм. 5:18 аятын оқың. Жетинши бұйрық неден ибарат? [6]

Некеден өтип, турмыс құрмаған еркек хәм хаял арасындағы хәр қандай жынысый қатнастар надурис болып есапланады. Жас бир жубай турмыс құрмастан алдын керек болса сүйисиўге хәм бир-бирине қол тийгизиўге болмайды. Павел жазғанындай: *«Хеш қандай бузықшылық, ҳарамылық хәм нәпсиқайлық араңызда тилге де алынбасын»* (Әфс. 5:3).

Жас ер адам еркек болыўды үйрениў ушын бузық хаялға барыўға болмайды. Күйеўдин ең тийкарғы сыпаты — бул хаялына болған садықлық. Соның ушын, ер жеткенде бузық хаялларға барыў — бул ЖАМАН күйеў болыў сабағы болып табылады. Керисинше, бул оның өз хаялына ең баҳалы болған өз пәклигин той саўғасы етип бере алмағанын билдиреди. Және де, ол өз хаялын бузық хаял менен салыстырыўы мүмкин. Сондай-ақ ол еми жоқ хәм жағымсыз аўырыў менен кесел болып қалыўы мүмкин.

Күйеўлер егер хаяллары жынысый қатнасқа жағдайы болмаса бузық хаялларға барыўға болмайды. Мысалы, бала туўылғаннан кейин бир ай даўамында ямаса әдеттегидей етек кири келип жүрсе, ямаса ол узақ ўақыт даўамында аўырып жүрсе. Егер күйеў ямаса хаял басқа елде жұмыс ислесе. Бизлердин өмиримизде Мухаддес Руўхтын дәрғайының гүўасы бул — өзимизди тутып билиў (Гал. 5:22–23). Ерли зайыптын узақ ўақыт бир-биринен айырылыўы жақсы емес (1 Кор. 7:5). Сол себептен көп турмыслар ўайран болып атыр. Күйеў ямаса хаялға болған садықлық бахытлы турмыс ушын зәрүр. Елши Павел жазғанындай: *«Денелериңиздин Масийхтын мүшелери екенлигин билмейсизлер ме? Масийхтын мүшелерин алып, бузық хаялдың мүшелери қылыўға бола ма? Хеш қашан! Бузық хаял менен қосылған адам оның менен бир дене болатуғынын билмейсизлер ме? Себеби Мухаддес Жазыўда: «Екейи бир дене болады», — делинген-го»* (1 Кор. 6:15–16).

Бузық хаялға барыўдың машқаласы неден ибарат? [7]

Жаратқан Ийе тек ғана бизлердин исимизге емес, ал ойларымызға да қарайды.

Матта 5:27–30 аятларын оқың. Ой-пикирлеримиз хаққында бул аятлар не дейди? [8]

2-Шақырық

Сизлер қандай фильм ямаса видеолар көресиз?

Эротикалық фильмлерди көриўдин машқалалары мыналардан ибарат:

- Олар бизлердин ойымызды бузық пикирлер менен толтырады.
- Бул көринислер пүткил өмиримизде есимизде қалыўы мүмкин.
- Олар бизлерди надурис ис-хәрекет ислеўге қәлеў оятыўы мүмкин.
- Олар турмыс жолдасымызға қанаатланбаўшылық алып келеди хәм турмыстағы қарым-қатнасты бузады.
- Сондай фильмди тойға шекем көргенимиз келешек турмысымызды бузады.
- Сол фильмлер бизлерди мастурбацияға шақырады — бул жынысый ләззетти өз алдына излениўди билдиреди. Жынысый қатнас — бул тек ғана ерли-зайыплылар ләззетленетуғын сый. Мухаддес Китап өзимизди басқара алыўымызды хәм гүнакар тәбиятымыздың қәлеўлериниң изинен жүрмеўимизди айтады (Гал. 5:13).

Сизге фильмлердин бир неше түрлерин көриўден бас тартыў керек пе?

Келиңлер, бір минутқа тоқтайық хәм Қудайдан хеш қашан кеширим сорамаған өзимиздің ислеген хәр қандай жынысый гүналарымыз ушын тыныш кеширим сорап, дуға етейик.

Келиңлер, бизлер көрген хәм ойымызда қалған хәр қандай бузық пикирлерди кеширіуи ушын, Қудайдың алдында тәўбе етейик. Қудайдан бизлердің ақыл хәм жүрегимизди тазалауын сорайық.

Өзлеримиз ушын Қудайдан сүйиспеншилик хәм кеширим кәраматларын алыуымыз ушын дуға етейик!

Хәр биримиз Мухаддес Руўхтың күши менен сондай нәрселерди көриўди ямаса ислеўди тоқтатыуымыз ушын дуға етип сорайық.

Нзм. 5:19 аятын оқың. Сегизинши бұйрық неден ибарат? [9]

Бизлер бул бұйрыққа қандай ўақытта бойсынбаймыз?

Егер бизлер керекли дәрежеде ислеменген жумысымызға айлық алсақ, бул урлық. Баслығыңыз анық бир жумыс ислегениңиз ушын пул төлейди, сол жумысыңызды хеш ким бақлап турмаса да, сиз керекли дәрежеде ислеуиңиз әхмийетли (Эфс. 6:5–8 аятларына қараң).

Егер бизлер биреўден ямаса жәмәат ағзасынан бир нәрсени (мысалы, тарелкалар, сүлгилер, китаптар, ойыншақлар) қарызға алған болсақ, бизлер оларды хәр дайым қайтарыуымыз шәрт. Әлбетте егер биреў бизлерге оларды саўға қылса, бул басқа мәселе. Егер қайтып бермесек, бул урлық ислегенимиз болады.

Егер бизлер қарызға ақша алсақ, бизлер қайтарып бериуимиз керек. Егер пулды қайтара алмайтуғын болсақ, бизлер сол адам менен сөйлесиуимиз керек. Оның менен қарызыңызды қалайынша қайтарып төлеп бериў мәселеси туўралы сөйлесиң. Көплеген жағдайда, адамлар жәмәат ағзасына пулды қарызға бергенде, қарыздар адам Ибадатханаға келиўди тоқтатады, себеби сол пулларды қайтарып бере алмайды.

Келиңлер, бір минутқа тоқтайық хәм кеширим сорап, дуға етейик. Егер бизлер:

- баслығымызды алдап атырған болсақ,
- бир нәрселерди урлаған болсақ,
- ямаса қарызды қайтармаған болсақ.

Қудай бизлерге қарызымызды ямаса урлаған нәрселеримизди қайтарып бериўге жәрдем берсин деп, дуға етейик.

Қарыз себепли бузылған қарым-қатнастар қайтадан тиклениуи ушын дуға етейик.

Өзлеримиз ушын Қудайдан сүйиспеншилик хәм кеширим кәраматларын алыуымыз ушын дуға етейик!

Нзм. 5:20 аятын оқың. Тоғызынши нызам қандай? [10]

Бизлер басқалар хаққында жаман сөзлер айтқанымызда, олардың өмирин ұайран қыламыз. Солай етип, бизлер басқаларды өсек қылсақ, олардың өмирин ұайран қыламыз. Сол себептен де, адамлар өзлери туұралы басқа адамлардан жаман нәрселерди еситсе жәмәәтке келиўди тоқтатады.

Келиңлер, хәзир бир минутқа тоқтайық хәм басқалар туұралы айтқан жаман сөзлеримиз ушын кеширим сорайық.

Өзлери хаққында еситкен өсеклер себепли жәмәәттен кеткенлер ушын дуұа етейик.

Мухаддес Руұх хәр биримиздин өзгериўимизге қалай жәрдем бере алатуғыны туұралы билип алыўымыз ушын дуұа етейик.

Олардың өзлери Қудайдан сүйиспеншилик хәм кеширим кәраматларын алыўы ушын дуұа етейик!

Нзм. 5:21 аятын оқың. Онынши буйрық неден ибарат? [11]

«Күсеў» деген сөз нени аңлатады? [12]

Евр. 13:5 аят ақшаға болған қатнасымыз қандай болыўы кереклиги туұралы не дейди? [13]

Егер бизлер бар нәрселеримизге қанаат етсек:

- мәңги Қудай берген затларға миннетдаршылық билдиремиз,
- бизлерде жоқ нәрселерди сорап, налымаймыз,
- бизлерде жоқ нәрселер басқаларда бар екенін көрип, оларды күсемеймиз.

Адамларға қашан жетерли болады? [14]

Көп адамлар күнине көп саат жұмыс ислегени себепли, олар өз балаларын аз көреді.

Базылар болса басқа мәмлекетке ақша табыў ушын кетеді хәм шаңарағын бир неше жыл көрмейді. Егер сиз шет елде ислеитүғын болсаңыз, қанша ўақыт шаңарақтан, үйден узақта болыў кереклиги хаққында Қудайдан даналық сорап, дуұа еткениңиз жүдә әхмийетли.

Кейинги нәрсени сатып алыў ушын пул табыўды қәлеў соншелли аңсат. Бирақ балалар ушын ең баҳалысы — бул ата-аналарының олар менен бирге болыўы. Олар ата-аналарына мүтәж, олардың сүйиспеншилигин сезиўди хәм мәңги Қудайдың изинен жүриўди үйретиўин қәлейди.

Қудайдан сиз нелерді қалайтуғыныңызды көрсетіуін сораң.

Қудайдан қалайтуғын нәрселериңиз сизің шешимлериңизге қалай тәсир ететугынын көрсетіуін сораң. Усы нәрселерге ийе болыу қалайиңиз себепли көбинесе ким қыйналады?

Усы мәселе туурали мәңги Қудай не айтқысы келеди?

Қалайынша кеширим алыуға болады?

1 Юх. 1:8–9 аятларын оқың.

Егерде гүнамыз жоқ деп ойласақ 8 аят не дейди? [15]

Кеширимди қалай алатуғынымыз хаққында 9 аят не дейди? [16]

Әлбетте, гүналарымызды Қудай менен жеке уақыт өткергенде мойынласақ болады. Бирақ егер сиз өзиңиз исенетуғын адамның алдында мойынласаңыз, бул өмириңиздеги гүнаның хукимдарлығын бузыу ушын күшли усыл екенин көресиз.

Сизің топарыңыз — бул гүналарды мойынлау ушын жақсы жер. Бирақ абайлы болың хәм **хешкимге топарда бөлискенлердикин айтып бермең**. Басқалар бизлерге исене алатуғын адам болыуды үйрениуимиз керек!

Талқылау

Сизің жәмәәтиңиздің ағзаларына усы бұйрықлардың қайсы бирин орынлау жүдә қыйын?

Өзиңизге усы нызамлардың қайсы бирин орынлау жүдә қыйын?

Жаратқан Ийеге алғыс, өйткени бизлер Ол қәлегендей жасай алыуымыз ушын Ол бизлерге Мухаддес Руұхты берди!

Бүгин бизлер жаңадан Мухаддес Руұхқа толыуымыз ушын, бир-биримиз ушын дууа етейик!

Үйге тапсырма

Нзм. 6-бапты кейинги сабаққа шекем оқып шығың.

Жууаплар

- 1 – Жаратқан Ийе алды менен бизлердің Оның менен болған қарым-қатнасымызды ойлайды. Кейин бизлердің басқалар менен қарым-қатнасымыз әхмийетли. Тек ғана усылардан кейин бизлер ушын мал-мүлкимиз әхмийетли болыуы керек.
- 2 – Ата-ананды хұрметле.
- 3 – Сизлер адамға емес, ал Қудайға бойсыныуыңыз керек.
- 4 – Адам өлтirme.
- 5 – Егер басқа биреуіге ғәзеппенсек, бизлер оны өлтиргенимиз сыяқлы жаман болады.
- 6 – Неке хадаллығын бузба.
- 7 – Бузық хаялларға барыу сизің турмысыңызды, ой-пикириңизди хәм ден саулығыңызды бузады.
- 8 – Егер бизлерде напәк пикирлер болса, бул жаман ис-хәрекет ислегенимиз сыяқлы жаман болады.
- 9 – Урлық иследе.
- 10 – Жалған гүуалық берме.
- 11 – Хеш бир нәрсени күседе!
- 12 – Бул бизлердің бир нәрсени ырасында да соншелли қәлегенимизди билдиреди.
- 13 – Ақшаны сүйиуден аулақ болың хәм бар нәрсенізге қанаат етиң.
- 14 – Хеш қашан! Көп адамлар хәмме уақытта көбирек мал-мүликке ийе болғысы келеди!
- 15 – Бизлер өз-өзимизди алдаймыз.
- 16 – Бизлер Қудайдың алдында гүналарымызды мойынлауымыз шәрт.

Нызамның қайталаныуы 8-Сабақ:

Мәңги болған Қудайыңды сүй

Усы сабақта бизлердің Қудайға болған сүйіспешилигимиз өмірімізде қалайынша көриніуі кереклігін билип аламыз.

Нзм. 6-бапты оқың.

Жалғыз Ийе

4-аятта Қудай туұралы не деп атыр? [1]

Негизги еврей тилинде бул аятта былай жазылған: *«Яхўе, бизлердің Қудайымыз, жалғыз бир Яхўе»*.

Еврей тилинде «бир» деген сөз — «эхад» болады. Бул бирлікті билдиреди. Бизлер усы «эхад» сөзин және:

- Қудай Мухаддес Шатырды қурыу ҳаққында айтып атырғанда көрдик: «Және де, елиў алтын илмек ислетип, олар жәрдемінде перделерди бир-бирине бириктир. Сонда шатыр бир тутас болады» (Шығ. 26:6).
- Қудай Езекиелге Израилдың еки халықты бир халық қылып бириктиремен деп айтады: *«оларға былай деп айт: «Қудай Ийе былай дейди: Мен Эфраимның қолындағы таяғын, яғный Юсуп пенен бирлескен Израил урыўларының таяғын алып, Яхўданың таяғына қосаман. Оларды бир таяқ қылып, Өз қолымда услайман»* (Ез. 37:19)

Биреўлер Масийхтың изинен ергенлерди үш қудайға табынады деп ойлайды. Бизлердің Қудайымыз — тек ғана бир Қудай. Яхўе — жалғыз тири хәм ҳақыйқат Қудайы. Ол бир Қудай хәм Ол «жалғыз». Жаратқан Ийе Өзинің халқы Оған табынғанындай, басқа қудайларға табыныуын қәлемейди. Хаял адамда тек ғана бир күйеу болғанындай, бизлерде де бир Қудай болыуы шәрт. Басқа нәрсеге табыныу — бул қорқынышлы бузықшылық. Соның ушын, Нызамның Қайталаныуы кітабының 6-бабы

«Қудайыңыз Жаратқан Ийени шын жүрегіңіз, жан-тәңіңіз хәм бар күшіңіз бенен сүйиң», деп дауам етеди (5 аят).

Не себептен бизлер тек ғана бир Қудайға табынамыз? [2]

Бизлердің жалғыз Қудайымыз — бул үш Шахс

Үш-бирлик ҳаққында гүәлық Ески хәм Жаңа Келисимде де бар. Мысалы:

- **Жар. 1:26:** Қудай «Өзиме» деп емес, ал «Өзимизге» уқсатып дейди. Бул жерде бизлер Жалғыз Қудай бир тәрәпинен биреуден көп екенін билип аламыз.
- **Жар. 18:22:** Қудай жерде хәм аспанда! Әлбетте, Қудай Әке әдеттегидей аспанда. Хәмде Қудай адам менен адам сөйлескендей Ибраһым менен сөйлесип атыр. Бул қандай болыуы мүмкін? Бизлер Жаратқан Ийе Жалғыз екенлигин, бирақ Үш Шахс екенін түсинип жетсек бул түсиникли болады. Сол Үш бирликтің екінші Шахсы Қудайдың Периштеси көринисинде келип айтты: «*Сонда Жаратқан Ийе былай деди: «Мен ислейжақ исимди Ибраһымнан жасыраман ба?»*» (Жар. 18:17). Ол адам болып тууылыуынан алдын, Ески Келисимде Үш бирликтің екінші Шахсының көрингени тууралы бир неше жерлерде жазылған (мысалы, Жар. 32:22–31 хәм Дан. 3:24–25).
- **Шығ. 24:9–11:** Жазылған, Қудайдың жүзин көрип тири қалмайды (Шығ. 33:20). Онда қалайынша усы адамлар Қудайды көрип тири қалды? Егер бизлер Үш бирликтің екінші Шахсын түсинсек, бәри түсиникли болады. Бир күни Ол адам көринисинде келеди хәм көплерге көринеди!
- **Матта 22:43–45:** Ийса 109 Забурды Масийх Қудай екенін көрсетиу ушын қайталайды. Жаратқан Ийе аспанда да хәм жерде да болған!
- **Юхан 14:16–17:** Ийса Қудайдың Улы, Қудай Әкеден Мухаддес Руұхты шәкиртлерине жиберіуін сорайман дейди. Бул аспандағы Қудай Өз Улының дуұасын еситетуғынын билдиреди. Және де, Ол бизлердің ишимизде жасайтуғын Өзинің Мухаддес Руұхын жибермекши еди. Усы арқалы бизлер Үш бирликтің барлық үш Шахсын көрип атырмыз.

Жаңа Келисимде болса бизлер Қудай Әке, Ул хәм Мухаддес Руұх екенін билип атырмыз. Қудай — Үш Шахстың бирлиги. Үш бирлик — бул Қудай ҳаққында әжайып көринис. Ол бизлерге Қудай узақта емес, ал бизлерге жақынлаған Қудай екенін көрсетип атыр. Жаратқан Ийе бизлерде жасайды хәм бир ўақытта Пүткил жер жүзинің Ийеси болып қалады!

Жаратқан Ийе Әке, Ул хәм Мухаддес Руұх екені не себептен соншелли әжайып? [3]

Қосымша: Кимнің аты менен?

Матта 28:18–20 аятларын оқың. бизлер кимнің аты менен суўға шомылдырыўды өткиземиз? [4]

Юхан 14:13 аятларын оқың. кимнің аты менен дуўа етиўимиз керек? [5]

Еврейлер 10:19 аятларын оқың. Не себептен Ийсаның аты менен? [6]

Бул ең әжайып абырай! Бизлер аспандағы Әкеге Ийса Масийх арқалы келе аламыз!

Нзм. 6:21 хәм 23 аятлары бизлерге Құдай хаққында не дейди? [7]

Тек ғана мәңгі Құдай Израил халқын Мысырдағы қуллықтан қутқара алатуғын еди. Басқа құдайлар оларға жәрдем бере аламайтуғын еди.

Нзм. 6:10–12 аятлары Құдайдың қәсийети хаққында бизлерге не дейди? [8]

Жаратқан Ийе — сақый Құдай!

Құдайдың халқы қалай жасауы керек

Усы нәрселердің орнына Нзм. 6:5 аятта Құдай Өзиниң халқына не қылыұды буйырды? [9]

Құдайдың халқы тек ғана Оны сүйиұ керек! Хеш ким хәм хеш нәрсе олардың өмиринде биринши орында турмауы тийис. Егер халық басқа нәрселерди Құдайдан гөре артық сүйсе, олар бут болады. Нәтийжеде олар Құдайға болған бойсынуышылықтың жарылқауын сезе алмайды.

1-Шақырық

Ески Келисимде **жүрек** — бул шешим қабыл етилетуғын жер. Тек ғана сизиң жүрегиңиз қандай шешим қылыұ кереклигин шешеди. Мысалы, Хкм. 3:1–3: «*Буйрықларымды жүрегиңде сақла... жүрегиңе ойып жазып қой*».

Бизлер өз шешимлеримизде Құдайдың кеўлин табыұға хәрекет етип атырмыз ба?

- Хәр күни азанда жумысқа кетпестен алдын Құдайдың сөзин оқыұды хәм дуұа етиұди шештиңиз бе?
- Жумыс ямаса досларыңыз бенен ушырасыұ ямаса дем алыұдың орнына исениұшилер жыйналысына барыұди шештиңиз бе?
- Жумыста ямаса үйде сизди гәзеплентиретуғын адамлар ушын дуұа етиұди шештиңиз бе?
- Телефоныңызға қарап, ўақыт өткериұдың орнына басқаларға хызмет етиұди шештиңиз бе?
- Телефон ямаса телевизорда тек ғана жақсы нәрселерди көриұди шештиңиз бе?

Мәңгі болған Құдайыңды шын жүректен сүй! (Нзм. 6:5)

Ески Келисимде **жан** — бул өзимиздің қәлеұ хәм эмоция сезимлеримизди шығаратуғын жер. Мысалы Заб. 102:1 «*Жаратқан Ийеге алғыслар айт, хәй жаным!*»

Бизлер өз қәлеұ хәм эмоциялар менен Құдайдың кеўлин табыұға хәрекет етип атырмыз ба?

Бизлер көбинесе нелерди қәлеймиз:

- Көп пул табыұды ма ямаса Қудайдың халқы менен қарым-қатнаста болыұды ма?
- Көп пул табыұды ма ямаса күйеу/хаялымыз хәм балаларымыз бенен ўақыт өткизиұды ме?
- Социал тармақлардағы жаңалықларды тыңлаұды ма ямаса Қудайдың сөзин еситиұды ме?
- Өмирлик жолдас таңлаұда, ол Масийхты сүйетуғынына я сүймейтуғынына қарамастан турмыс қурыұды ма ямаса исениұши өмирлик жолдасты күтиұды ме?
- Ашыұымыз келгенде, оны сыртқа шығарыұ ма ямаса өзимизди тутып билиұ ме?

Мәңги болған Қудайды... жан-тәниңиз бенен сүйиң! (Нзм. 6:5)

«Күш» деген сөз бизлердиң Қудайды қаншелли күшли сүйиұимиз керек екенин көрсетеди!

Жаратқан Ийени шын жүреғиң, жан-тәниң хәм бар күшиң менен сүй... (Нзм. 6:5)

Бизлер кимниң кеўлин табыұды қәлеймиз: өзимиздиң бе ямаса Қудайдың ба?

Қудайға болған сүйиспеншилик ўәде етилген Қанан жериндеги халықтың табынған қудайларынан емес, ал Оннан қорқыұдан ибарат.

Нзм. 6:13–17 аятлар Израил халқының Қудайдан қалай қорқыұы кереклиги туұралы айтып атыр? [10]

Солай етип, бизлер адамлардан хәм нәлетлерден қорықпаұымыз тийис. Бизлер басқалар пал аштырып, «мухаддес адамларға» барып ямаса қәбирлерге дуұа қылып атырғанда, оларға қосылмаұымыз керек.

Массада болған жағдай (Нзм. 6:16)

Израил халқы Муўсаға хәм Қудайға ашыұланды. Олар қатты шөллегенде, мүтәж болған суұды Қудай бере алатуғынына исенбеген еди. Сонда олар Муўсаны тас боран қылып өлтириұге таяр турды. Олар Қудай қанша кәраматлар ислесе де, Оның ырасында халық пенен бирге екенлигине екиленди. Қудайдың оларға ғәзеппленгени хеш қандай таң қаларлық емес! (Шығ. 17:1–7)

Израил халқы усы аятларда *Қудайды қалайынша сынаған еди?* [11]

Бизлер Қудайды қалай сынаұымыз мүмкин? [12]

Нзм. 6:6–9 аятларын оқың.

«Бүгин мен сизлерге берип атырған бул буйрықларды жүрек төриңизде сақлаң». — олар бизлердиң хәр бир қабыл қылған шешимлеримизге тәсир етиұи керек!

Израил халқы усы буйрықларды жүрегінде сақлаұ ушын не қылыұы керек? [13]

2-Шақырық

Қудайдың сөзин жүрегимизге қалай қабыллаұымыз мүмкин? [14]

Бизлер қалайынша перзентлеримизди Құдайдың сөзине үйрете аламыз? [15]

Бұларды белгі қылып, қолларыңызға байлап қойың: қолларымыз бенен бизлер жұмысымыздың бәрін ислеймиз. Сол себептен Құдайдың сөзі ислеген барлық ислеримизди басқарып турыуы керек.

3-Шақырық

Қолымыз бенен ислей алатуғын жақсылықлардың мысалларын келтирің. [16]

Хәр дайым Құдайдан: «Мен усы жағдайда қалайынша хызмет ислей аламан?» деп сорауымыз керек.

Қолларымыз бенен ислей алатуғын жаман нәрселердің мысалларын келтирің. [17]

Өзимизден: «Ийса не қылған болар еди?» деп сораған пайдалы болады.

Маңлайыңызға нышан сыпатында тағып қойың: бул Құдайдың сөзі бизлердің қай жерге барыуымызды көрсетиуи кереклигин аңлатады. Құдайдың Сөзин үйренип атырып, Ийсаның бизлердің қандай жерлерге барыуымызды хәм қандай жерлерге бармауымызды қәлейтуғынын көбирек билип аламыз.

4-Шақырық

Бизлер барыуымыз керек болған жақсы жерлердің мысалларын келтирің. [18]

Бизлер бармауымыз керек болған жаман жерлердің мысалларын келтирің. [19]

Үйиңиздеги есигиңиздің жақлауларына, ... жазып қойың: Бул үйимизде жасап атырған ямаса келип атырған адамлардың хәр бири бизлердің Құдайды сүйетуғынымызды билиуи ушын барлық нәрсени ислеуди билдиреди.

5-Шақырық

Үйимізде жасап атырған ямаса келип атырған адамлардың хәр бири бизлердің Қудайды сүйетуғынымызды билиуи ушын не нәрселер ислей аламыз? [20]

Аятларды жазып, оларды көринетуғын жерлерге қыстырып қойсақ хәм олар Қудайдың сөзи хаққында хәр бир адамға еслетип турса жақсы болады. Аятларға тез-тезден қарап турыу ушын айна ямаса есиклерге қыстырып қойсақ жақсы болады.

Дийуалға қыстырып қойыуға жақсы болатуғын аятларды мысал келтире аласыз ба? [21]

Өмириңізде хәм үйиңізде Қудайдың сөзи әхмийетлирек болыуы ушын, сиз не қылыуыңыз мүмкин?

Оларды ... қалаларыңыздың дәріазаларына жазып қойың: сол уақытлары дәріазалар қаланың ақсақаллары әхмийетли мәселелерди талқылап, соларды шешетуғын орын болған. Хәзирги күнлери бул қалалық хәкимиятқа уксап кетеди (**Рут 4:1–4**).

Солай етип, бул буйрықлар қаланың хәр бир тарауларына тәсир ете алыуы ушын Қудайдың халқына тийисли болған.

Бүгин Қудайдың халқы — бул бир миллет емес. Олар дүнья жүзи бойынша тарқалып кеткен. Пүткил дүнья бойлап олар өз жәмийетлериниң жақсылығы ушын жумыс ислеп атыр: кәмбағалларға жәрдем бериу; қашқынларға жәрдем бериу; жетим балаларға жәрдем бериу; қамақтағылардан хабар алыу; зорлық куллығындағы хаялларға азат болыуына жәрдем бериу, майып адамларға хызмет етиу; ишимлик ямаса наркотикке кул болған адамларды азат етиу; парклердеги тасландыларды тазалау хәм басқа көп нәрселер.

Қудайдың халқы — бул сүйспеншилик адамлары: олар жақынларына хәм жаман адамларға сүйспеншилик көрсетеди. Оларға сағалар береді хәм олардың мүтәжлигин көрип, жәрдем береді (Рим. 12:14–21).

6-Шақырық

Жасап атырған жериңізде Қудайдың сүйспеншилигин әмелде қалай көрсете аласыз?

Бүгин бизлер Қудай хаққында нени үйрендик?

Сиз усы сабақтан кейин өмириңізге қандай өзгерислер киргизгиңіз келип атыр?

Үйге тапсырма

Кейингі сабаққа өтпестен алдын **Нзм. 7:1–11** аяттарын оқып шығың хәм биринши еки таблицаларын (5 хәм 6 сораўлар) толтырың. Топар биргеликте көрискенінде, өзлериниң жуўаплары ҳаққында талқыласа болады.

Жуўаплар

- 1 – Мәңги — Жалғыз.
- 2 – *Яхўе* — жалғыз тири хәм ҳақыйқый Қудай. Басқа нәрсеге ямаса биреўге табыныў — бул қорқынышлы садықсызлық.
- 3 – Қудай — Ол узақтағы емес, ал бизлерге жақынлаған Қудай. Қудай бир ўақытта бизлерде жасайды хәм Пүткил жер жүзиниң Ийеси болып қалады!
- 4 – Бизлер адамларды Әке, Ул хәм Мухаддес Руўхтың атынан суўға шомылдырамыз.
- 5 – Ийса Масийхтың аты менен.
- 6 – Бизлер Ийса Масийх атынан дуўа етемиз, себеби тек ғана Ийсаның қаны арқалы тазаланып, бизлер Қудай Әкеге бара аламыз.
- 7 – Қудай Израил халқын Ўәде етилген жерине алып келиў ушын қуллықтан қутқарды.
- 8 – Жаратқан Ийе — сақый Қудай, оларды ўәде етилген жеринде байлығы менен мүтәжликлерин тәмийинлейди.
- 9 – Олар Қудайды шын жүректен, жан-тәни хәм пүткил ақыл-ойы менен сүйиўи керек.
- 10 – Олар тек ғана Оған хызмет етиўи керек, тек ғана Оның аты менен ант ишиўи керек, басқа қудайлардың изинен ермей, Оның буйрықларына бойсыныўы керек.
- 11 – Олар Қудайдың керекли нәрселер менен тәмийинлейтуғынына исенбеди, сонлықтан Ол ғәзепленди.
- 12 – Бизлердиң мүтәжликлеримизди Қудайдың тәмийинлеўине исенбесек хәм тоңқылдасақ.
- 13 – Олар балаларына муқиятлы түрде үйретиўи хәм күн даўамында олар ҳаққында айтыўы керек еди. Олар Қудайдың Сөзин колларына байлап, маңлайынларына тағып қойыўы, есиклерине хәм дәруазаларына қыстырып қойыўы керек еди.
- 14 – Қудайдың сөзин күн даўамында бизлердиң шешимлеримизге тәсир етиўи ушын, оны оқып, ол ҳаққында пикир жүргизиўимиз хәм оған бойсыныўымыз керек.
- 15 – Бизлер Мухаддес Китапты ямаса балаларға арналған Мухаддес Китапты балаларымызға оқып бериўимиз керек. Сондай-ақ руўхый қосықлар айтыўымыз керек. Бизлер Мухаддес Китаптан ўақияларды жолда кетип баратырып, айтып бериўимиз керек. Дуўаларымызға Қудайдың жуўап бергенлери ҳаққында айтып бериң. Олар Ийсаның өмиримизди хәр минутта өзгертип атырғанын көрсин!
- 16 – Саўғалар берип, басқа аўыр жағдайдағы адамларға жигерлендиретуғын хатлар жазып, үйде, жәмәәттеги исениўшилерге хәм жәмийетимиздеги адамларға хызмет етип, жәрдем бериў.
- 17 – Урлаў, урыў, жәрдем бермеў (ериниў), телефонда бузық нәрселерди көриў, жерди патасландырыў (мусор таслаў).
- 18 – Ибадатханаға барыў, аўырып ямаса ағайынынан айырылған адамлардың үйлерине барып, Ийса туўралы айтып бериў.

- 19 – Жауыз ямаса эротика фильмлерди көрмең, телевизор ямаса телефонларда көрмең. Ибадатханаға барыудың орнына жұмысқа бармаң. Досларыңыз жаман нәрселер ислеітуғынын билсеңіз, олардың үйлеріне қыдырып бармаң.
- 20 – Ең әхмийетлиси, олар сизлердеги Қудайдың сүйіспеншилигінің жарқырап турғанын көрсін. Аұқаттан алдын дуға етиң. Қудай туұралы хәм дуғаларыңызға Оның жууап бергени хаққында айтып берің. Адамлар үйиңізден шығып баратырғанында, олардың жарылқаныуы ушын дуға етиң. Оннан қала берсе, егер үйиңізде Қудайдың сөзинен аятлар қыстырылып турса, бул адамларға сизге Қудайдың Сөзи жүдә әхмийетли екенін көрсетеди.
- 21 – Мысалы:
- Евр. 13:6
 - 2 Кор. 12:9
 - Заб. 22
 - Хкм. 3:5–6
 - Заб. 39:2–4

Нызамның қайталаныуы 9-Сабақ:

Жерди ийелеп алыу

Усы сабақта бизлерде қандай әжайып Қудайымыз бар екенлиги хәм Ол бизлер ушын не қылғаны хаққында ойланыуға жәрдем беретугын «5 сорау» усылын пайдаланып көремиз!

Нзм. 7:1–11 аятларын оқың.

Қанан халқының қыйратылыуы

Қанан жеринде жасаған халық жауыз еди. Олар керек болса өз ул-қызларын қудайлары ушын құрбанлық етип, отта жандырған (Нзм. 12:31). Жаратқан Ийе усы халықты сондай гүналары себепли жоқ қылғысы келди.

Қудай Қанаан жерин Өз халқына бергиси келди. Олар сол жерде пүткил дүньяға жақсы өрнек болыуы мүмкин еди. Олар басқаларға қалай жасау кереклигин көрсетиуи керек еди. Сол уақытта басқа халықлар Қудайдың қаншелли құдиретли хәм дана екенин көретугын еди хәм қалайынша Қудайдың кеулинен шығыуды да билип алатугын еди.

Дүньяның тарийхында усы халықтың жоқ қылыныуы айрықша уақыя болған еди. Бүгинги күнлери бизлер басқа мәмлекетлерди басып алып, сол уақыяны қайталай алмаймыз!

Жауыз халықтың қыйратылыуы, бул Өз Қудайына бойсынбай жасап атырғанлар ушын **ескертиу** болып есапланады. Заманның ақырында Қудай барлық халықларды хүким етеди хәм барлық жауызлықты жоқ қылады.

Жаратқан Ийе Израил халқын уәде етилен жерге киргизип, әжайып түрде Өзиниң Ибрайымға хәм оның ұрпақларына берген уәдесин оранлады. Бул және де бизлерге, Өзиниң халқы ушын таярлап қойған **мәңгиликке уәде етилген жер** хаққында еслетеди. Жақын арада Ийса келип, халқын Жаңа Ерусалимге алып кетеди! Ол минсиз жер — ол жерде өлим де, қайғы да, жылау да, азап та болмайды! (Аян 21:4)

Не себептен Қанан жериндеги адамлар қыйратылыуы керек еди? [1]

Қанан жеріндегі халықтың қыйратылыуы бизлерди не хаққында ескертип атыр? [2]

Бүгин үәде етилген жер не нәрсени еслетеди? [3]

Юхан 3:16–17 аятларын оқың. Бизлер ол жерге қалай кирип, мәңги жасай аламыз? [4]

Үзиндини изертлеу

Мухаддес Китаптағы хәр бир үзиндини изертлеу ушын пайдаланылатуғын 5 сорау:

1. Бул үзинди бизлерге Қудай хаққында не деп атыр (Әке, Ул хәм Мухаддес Руұх)?
2. Бул үзинди бизлерге адамлар хаққында не деп атыр?
3. Бул жерде
 - бойсыныу керек болған буйрық,
 - тыңлау керек болған ескертиу,
 - ямаса изинен ериу керек болған өрнек...бар ма?
4. Усы үзинди арқалы Қудай бизлерди не нәрсеге үйретип атыр?
5. Усы хаққында мен ким менен бөлисе аламан?

Келиң, Нзм. 7:1–11 аятларын изертлеуге жәрдем бериу ушын усы сорауларға гезек пе гезек жууап берейик.

1. Усы аятлар Қудай хаққында бизлерге не деп атыр? (Әке, Ул хәм Мухаддес Руұх) [5]

Усы таблицаны толтырың, кейин оны (5) сорауға берилген жууаптар менен салыстырың.

Қосымша колонкада сиз Жаңа Келисимнен өзиңиз билетугын хәм усы хаққында айтып атырған хәр түрли аятларды жазып қойсаңыз болады.

Егер сиз усыны үйиңизде ислеген болсаңыз, топарыңыз тапқан талқылаулар менен бөлисиң.

7:1–11 аятлардан	Қудай хаққында нени билип атырмыз.	Усы хаққында Жаңа Келисимде жазылған жерлер.

2. Усы аятлар бизлерге адамлар ҳаққында не деп атыр? [6]

Усы таблицаны толтырың, кейин оны (6) сораўға берилген жуўаплар менен салыстырың.

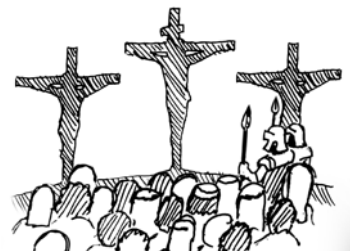
7:1–11 аятлардан	Адамлар ҳаққында нени билип атырмыз.	Усы ҳаққында Жаңа Келисимде жазылған жерлер.

Ески Келисим Қудайдың халқын Жаңа Келисимде келген Масийхқа таярлады. Ески Келисим бизлерге Қудай хәм адамлар ҳаққында үйреткенлерин Жаңа Келисимде де үйретеди. Олар өзгермеди. Тек ғана Мухаддес Руўхтың күши менен адамлар Қудай шақырып атырған мухаддес адамларға айланады!

Усы сораўға жуўап берместен алдын, бизлер контекст ҳаққында ойланып көриўимиз керек!

Контекстти есте сақлаң!

Ески Келисимди изертлер екенбиз, бизлер атанақ ағаштан кейин, яғный Ийсаның өлип хәм қайта тирилгенинен соң жасап атырғанымызды есте сақлаўымыз керек. Бул дегени:

- Ийса минсизликте Қудайдың хәр бир берген буйрықларын орынлады хәм бизлердиң гүналарымыз ушын минсиз қурбан болды. Енди Ол бизлерге жаңа мухаддес келисим, яғный жаңа буйрықлардан ибарат келисим берди.
- Бүгинги күнде ҳеш қандай физикалық ўәде етилген жер жоқ. Бизлер гүресийимиз керек болған жер жоқ. Исенийшилер тек ғана бир географикалық жерде жасап атырған жоқ, ал олар дүньяның барлық еллеринде! Бизлер сабырсызлық пенен Ийсаның қайтып келиўин хәм ўәде етилген жерде Өзи менен бирге жасаўымыз ушын алып кетиўин күтип атырмыз!

Сол себептен, Ески Келисимдеги Қудайдың берген буйрықларын оқып атырғанда, бизлер өзимизден: *«Усы буйрықлар ҳаққында Жаңа Келисимде не айтылған?»* — деп сораўымыз керек.

3. Усы аятларда Қудайдың халқы бойсыныўы керек болған буйрықлар, тыңлаў керек болған екертийлер, ямаса изинен жүрий керек болған өрнеклер бар ма? [7]

Усы таблицаны толтырың, кейин оны (7) сораўға берилген жуўаплар менен салыстырың.

7:1–11 аятлардан	Буйрықлар/ Ескертийлер/Өрнек.	Бүгин бизлер усыны ислеўимиз керек пе?	Не ушын? Усы ҳаққында Жаңа Келисимде не жазылған?

Еки әхмийетли пунктлер:

1. Исениуши исениуши емес пенен турмыс курғанда, әдетте исениушиниң өмири хәр тәреплеме қыйын болады. Көбинесе оларға жыйналысларға барыуға ямаса балаларын Ийсаның изинен ериуди үйретиуге рухсат бермейди. Оларда көп жағдайда урыс болады. Исениушиниң жүреги Қудайға тез сууып қалады.
2. Бизлер басқа қудайларға табыныуға мәжбүр ететуғын нәрселерден қутылыуымыз керек. Мысалы, көз тийгизбейтуғын затлар хәм басқа тағыншақлар, гороскоплар, басқа диндеги адамлар мухаддес деп есаплайтуғын китаплардағы аятлар. Әлбетте егер сиз үйиңиздиң ийеси болмасаңыз, ол нәрселерден қутыла алмайсыз. Үйиңиздегилердиң усы арқалы Қудайға тил тийгизип атырғанын түсинип жетиуи ушын дууа етиң!

Бүгинги күнде Ески Келисимде берилген қайсы нызамларға әмел қылыуымыз кереклиги тууралы кейинги сабақта көрип шығамыз.

4. Усы аятлар арқалы Қудай бизлерди неге үйретип атыр?

5. Мен ким менен усы ҳаққында бөлисе аламан?

Үйге тапсырма

Усы хәпте дауамында хәр күни Нызамның Қайталаныуы китабынан бир үзиндини оқың хәм 5 сорауға жууап бериң:

1. 7:12–26
2. 8:1–20
3. 9:1–6
4. 9:7–29
5. 10:1–11
6. 10:12–22
7. 11:1–32

Жууаплар

- 1 – Олар жауыз болғаны себепли жоқ қылыныуы керек.
- 2 – Заманның ақырында барлық адамлар хуким етиледі хәм жауызлық жазаланады.
- 3 – Ұәде етилген жер бизлерге мәңги жерди еслетеді. Сол жерди Қудай Өзиниң адамлары — жаңа жаратылыс ушын таярлап қойыпты!
- 4 – Ийсаның бизлерди қутқаратуғынына хәм мәңгилик өмир бере алатуғынына исеним арқалы.
- 5 –

Аятлар	Қудай ҳаққында не билип атырмыз.	Усы ҳаққында Жаңа Келисимде жазылған жерлер.
1 аят. (биринши бөлими)	Қудай Өз халқына жаңа үй — Қанан жерин бермекши.	<i>Бирақ бизлер Қудайдың ўәдеси бойынша ҳақлық орнаған жаңа аспан менен жаңа жерди күтемиз (2 Пет. 3:13).</i>
1–2, 10 аят.	Қудай Оған қарсы турғанлардың барлығын жоқ қылады.	<i>Олар мәңги набыт болыўға ҳуким етилип, Ийемиздиң жүзинен хәм қүдиретли салтанатынан алыслатылады. 10 Ийемиз келген күни... (2 Сал. 1:9–10).</i>
6 аят	Қудай анық белгили бир адамларды Өзине тийисли болыуы ушын таңлайды.	<i>Бирақ сизлер Қудай тәрәпинен таңланған адамлар... (1 Пет. 2:9).</i>

7–8 аят. (биринши бөлім)	Қудай Өз халқын соншели сүйгенликтен, оларды құтқарыуды шешті. Бұл хеш қандай ылайықлы сүйіспеншилик емес!	<i>Қудай бұл дүняны соншелли сүйгенликтен, Өзинің жалғыз Улын берди. Оның Улына исенген хәр бир адам набыт болмай, мәңгилик өмірге ийе болады (Юхан 3:16).</i>
8–9 аят.	Қудай Өзинің уәделерин қанша уақыт өтсе де орынлайды! Ол Ибраһым, Ысақ хәм Яқыпқа Жаратылыс кітабында берген уәдесін орынлады.	<i>Бизлер де сизлерге Қудайдың ата-бабаларымызға уәде еткен Хош Хабарын жәриялап атырмыз. Ол Ийсаны тирилтиуі арқалы олардың ұрпақлары болған бизлер үшін сол уәдени әмелге асырды. Забурдың екінші жырында былай деп жазылған: «Сен Мениң Улымсаң, Бүгін Мен Саған Әке болдым» (Елш. 13:32–33).</i>
9–10 аят.	Қудай Өзін сүйгенлерге Өзинің сүйіспеншилик келісिमине садық қалады, ал Оны жек көретуғынларды жоқ қылады.	<i>Масийхтың сүйіспеншилигінен бизлерди ким айыра алады? Хеш ким. Қыйыншылық та, қайғы да, қуудалау да, ашлық та, жалаңашлық та, қәуіп те, қылыш та айыра алмайды (Рим. 8:35).</i> <i>Ал хәзирги аспан хәм жер болса, отта жаныу үшін Қудайдың сол сөзі менен сақланып, қудайсыз адамлардың хұким етилип набыт болатуғын кұнине шекем қорғалып турыпты (2 Пет. 3:7).</i>

6 –

Аятлар	Адамлар хәққында нени билип атырмыз.	Усы хәққында Жаңа Келісімде жазылған жерлер.
6 аят	Қудайдың халқы Ол үшін мухаддес (пәк болыуға ажыратылған).	<i>Бирақ сизлер Қудай тәрәпинен таңланған адамлар, Патшаның руўханийлері, <u>мухаддес</u> миллет хәм Қудайға тийисли <u>халықсыз</u> (1 Пет. 2:9).</i>
7–8 аят.	Қудайдың Өз халқына болған мийрими ылайықлы болғаны себепли емес. Қудайдың халқы сол сүйіспеншилик хәм мийримге ийе болыу үшін, хеш нәрсе менен мүнәсип болғаны жоқ.	<i>Бирақ, мийрим-шәпәәтке бай болған Қудай бизлерди соншелли сүйгенликтен, гұналарымыз себепли өли болсақ та, бизлерди Масийх пенен бирге тирилтти (Әфс. 2:4–5).</i>
8 аят	Олардың қуны төленди (құллықтан сатып алынды).	<i>Масийх бизлер үшін нәлетленгенликтен,Масийх бизлерди Мухаддес Нызамның нәлетинен құтқарды (Галат 3:13).</i>

7 –

Аятлар	Бұйрықтар/ Ескертулер/ Өрнек.	Бүгін бизлер усыны ислеуимиз керек пе?	Не ушын? Усы ҳаққында Жаңа Келисимде не жазылған?
2 аят	Қудай оларға Қанан жеріндегі барлық халықты, яғный сол жерде басқа қудайларға табынатуғын адамларды жоқ қылың, деп бұйырды.	Яқ!	Қудай бизлерге <i>душпанларыңызды сүй деп бұйырды</i> (Матта 5:43–44). Бизлердің негизгі душпанымыз — шайтан (1 Пет. 5:8). Әлбетте бизлер шайтанды сүйиуимиз керек емес!
3 аят	Қудай Өз халқына басқа халықлардың адамлары менен турмыс курман деп бұйрық берип атыр (бул дегени, басқа қудайларға табынатуғын халықтың адамлары).	Аўа	<i>Исенбейтуғынлар менен бирге бир мойынтырықтың астына кирмеңлер. Өйткени ҳақлық пенен нызамсызлықтың арасында қандай уқсаслық бар? Нур менен қараңғылықтың арасында қандай байланыс бар?</i> (2 Кор. 6:14) <i>Хаял күйеуи тири ўақтында басы байлаўлы болады. Күйеуи өлсе, хаял қалеген адамына турмысқа шығыўға ерки бар. Тек ол адам Ийемизге тийисли болсын</i> (1 Кор. 7:39).
5 аят	Израил халқы сол халықлардың: қурбанлық орынларын бузыўы керек еди, кийели тасларын сындырып таслаўы керек еди, кийели ағашларды шаўып ҳәм бутларды жағып таслаўы керек еди.	Аўа	<i>Сыйқыршылық пенен шуғылланатуғын көп адамлар да китапларын жыйнап, ҳәммениң көз алдында жағып жиберди. Китаплардың баҳасын есаплағанда, елиў мың грмис теңге болды</i> (Елш. 19:19).

11 аят	Қудайдың Муўсаға берген нызам ҳәм буйрықларына бойсыныу.	Аўа — Қудайдың халқы Оның Жаңа Келисимде тастыйқланған барлық нызамларына бойсыныу керек. Олардың бәрин Жаратқан Ийени ҳәм жақыныңды сүй деген нызам ишине киргизеди.	— Сизлер Мени Мухаддес Нызамды ямаса пайғамбарлардың Жазыўларын бийкар етийге келди, деп ойламаңлар. Мен бийкар етий ушын емес, ал орынлай ушын келдим (Матта 5:17). Ийса оған: — «Қудайың Жаратқан Ийени шын жүректен, жан-тәнің ҳәм пүткил ақыл-ойың менен сүй». Бул — биринши ҳәм ең баслы буйрық. Екиншиси де сол сыяқлы: «Өзиңди сүйгениң сыяқлы, жаныңдағы адамды да сүй». Пүткил Мухаддес Нызам да, пайғамбарлардың Жазыўлары да усы еки буйрыққа тийкарланған, — деди (Матта 22:37–40).
----------------------	---	--	---

Нызамның қайталаныуы 10-Сабақ:

Қудай Тааланың буйрықлары

Усы сабақта бизлер Қудайдың нызамлары қаншелли әжайып екенін түсиніп аламыз!

Қудайдың Муұсаға берген нызам хәм жол-жобалары бизлер 12–26-бапларда оқыймыз. Егер сиз сол бапларды оқымаған болсаңыз, усы хәпте даўамында оқыўға хәрекет етиң.

Нзм. 26:16–19 оқың.

Қудай Өз нызамлары менен халыққа не қылыўды айтып атыр (16 аят)? [1]

Қудайға ярым бойсыныўшылық жетерли емес. Ол халықтың толық бойсыныўшылықтың қуўанышын билип алыўын қәлейди!

Нызамлар барлық адамлардың Қудайды хәм бир-бирин сүйиўи ушын берилген еди.

Бизлер нызамларды орынлаў қыйын хәм егер оларды орынласақ, онда өмиримиз жағымсыз болып қалады, деп ойлаў аңсат. Бирақ негизинде бойсыныўшылық қуўаныш хәм хұрмет алып келеди!

Кейинги аятлардан бизлер Қудай хаққында нени билип аламыз:

Заб. 18:9 [2]

Заб. 118:97–99 [3]

Нызамның қайталаныуы

Усы китаптағы нызамлар Қудайдың халқының ўәде етилген жердеги өмириндеги хәр түрли аспект, яғный тараўларды өз ишине алады. Олардың ишинде:

- Қудайға қай жерде табыныу керек
- Нени жеуге болады, нени жеуге болмайды
- Оннан бирлерди бериу
- Байрамларды байрамлау
- Патша не қылыуы керек
- Әдил хуким қандай болады
- Урысты Қудайға макул түрде алып барыу
- Неке хәм жынысый пәклик

Қудайдың нызамлары

Қудайға қай жерде табыныу керек

Израил халқы Қудайға тек ғана Ол көрсеткен жерде табыныуына болатуғын еди (Нзм. 12:1–14). Бул Қанан халқының өзлериниң көплеген қудайларына хәр түрли жерлерде табынғанынан жүдә өзгеше еди. Қудай жалғыз биреу болғанлығы себепли, Оған тек ғана бир жерде сыйынады.

Израил халқы шөлистанда жасап атырғанда, олар Жаратқан Ийеге мухаддес шатырда табынған еди. Олар бир жерден басқа жерге көшип жүргенде, шатыр олар менен бирге саяхат ететуғын еди (Шығ. 25–27).

Олар ўәде етилген жерге жайласқанда, Сулайман Ибадатхананы әжайып қылып қурды. Ибадатхана Жаратқан Ийениң Өз халқы менен көрисетуғын орын болыуы керек еди (3 Пат. 6–8).

Қудайға сыйыныу — бул Қудайдың халқының ең әхмийетли ўазыйпасы!

Нызам Израил халқының қай жерде Қудайға сыйыныуы кереклиги хаққында не дейди? [4]

Аўқат

Израил халқына гөштиң бир неше түрлерин жеуге болмайтұғын еди (Нзм. 14:1–21). Бул олардың мухаддес, яғный Қудайға бағышланғанын билдиретуғын белги сыпатында хызмет етиуи керек еди. Олар хақыйқый Қудайды билмейтуғынларға уксап өмир сүрмеуи хәм табынбауы керек еди.

Гөш байлықты көрсететуғын еди. Базы адамлар оны сийрек ўақытлары жейтуғын еди. Соның ушын, оны жеген ўақытта айрықша ўақия болған еди, әдетте ол Қудайға табыныу менен байланысly болған.

Жеуге қадаған етилген хайўанлардың ишине басқа хайўанлардың гөшлерин жейтуғын хайўанлар киретуғын еди.

Усы нызамды орынлау халықты Қудайға бойсынбайтуғын адамлардан қорғайтуғын еди. Олар Израил халқынан болмаған адамның ўйинде гөш жей алмайтуғын болған.

Нызам аўқат хаққында не деп атыр? [5]

Оннан бири

Израил халқы өзлери ислеп шығарған өнімлериниң оннан бирин алып қойыуы керек еди (Нзм. 14:22–29). Олар кейинги мақсетлер ушын пайдаланыуы тийис еди:

- Мухаддес шатыр хәм Ибадатханада байрамлау ушын,
- Мухаддес шатыр хәм Ибадатханада ислеп атырған лебийлер ушын,
- кәмбағалларға таркатыу ушын.

Мухаддес Китап бойынша қарасак, Қудай бойынша кәмбағал адамларға ғамхорлық қылыуымызды қәлейди. Қудайдың нызамлары жазылған бапларда (12–26-бап) кәмбағалларға жәрдем беринлер деп алты мәрте жазылған.

Нызамда оннан бири туұралы не жазылған? [6]

Байрамлар

Хәр жылы Израил халқы үш байрамды байрамлау керек еди:

- **Қутқарылыу байрамы**, олар Мысырдағы қуллықтан азат болғанлығы хаққында еслегенде.
- **Хәптелер байрамы**, егинди орып баслаған уақыттан баслап, жети хәпте өткеннен кейин. Грек тилинде бул «Елиуинши күн» деп аталады.
- хәм **Қос байрамы**, гүзги жыйын-теримди баслағаннан кейин, олар шөлдеги жүрген жолын еслеген.

Бул Қудайдың олар ушын ислеген ислериниң бәрин еслеу усылы еди. Қудай олардың тек ғана Қудайды еслеуин емес, ал жұмыстан дем алып, ләззет алыуын қәледі! (Нзм. 16:1–17)

Нызам байрамлар хаққында не дейди? [7]

Патша

Патша Израил халқынан болып, Жаратқан Ийеге сыйынатуғын болыуы керек. Ол жүдә бай болыуға хәм көп хаялға ийе болыуға болмайды. Оның орнына ол Қудайдың нызамын үйреніп, оларға бойсыныуы керек. Сол уақытта ол Қудайдың халқын қалайынша дурыс басқарыу кереклигин биле алады (Нзм. 17:14–20).

Ески Келисимди оқып атырып, бизлер Израил халқының патшалары бул нызамды орынламай атырғанын көріп атырмыз. Олар Қудайдың халқын Қудайдан узақластырып атыр еди. Хәттеки, Сулайман патша қаншелли дана болса да, усы нызамға бойсынбады (1 Пат. 11:1–8).

Нызам патша хаққында не дейди? [8]

Әдиллик

Израил халқы адамлардың жынаяты ушын әдил хұким етилиўине әмел етиўи керек еди. Олар ҳеш кимниң ислеменген жынаяты ушын хұким етилиўине жол қоймаўы тийис еди. Жазалар орынлы хәм хәдден тыс болмаўы керек еди (Нзм. 19:1–20).

Нызам әдиллик ҳаққында не дейди? [9]

Урыс

Урыс әййемги дәўирде әддетеги өмирдиң бир бөлеги болған. Патшалар хәмме ўақытта өз патшалығын кеңейтиўди қәлейтуғын еди. Егер олар басқа еллерге хұжим етпесе, олар басқалардан өз шегарасын қорғаўы керек еди.

Израил халқы урысты Құдайға мақул түрде алып барыўы тийис еди. Урыс әлбетте хәр дайым қорқынышлы. Бирақ Құдай урыстың ең жаман аспектерин азайтыў ушын нызам берди (Нзм. 20:1–10).

Олар өзлериниң урысқа таяр емес әскерлерине мийрим көрсетиўи тийис. Және де, олар өзлери хұжим қылып атырған душпан қалаларында жасап атырған адамларға да мийрим көрсетиўи керек.

Тек ғана ўәде етилген жердеги Қанан халқы пүткиллей жоқ қылыныўы керек еди. Себеби олар жүзлеген жыллар даўамында жаўызлық ислеп жүрген еди. Құдай сол жерди Өзиниң халқына бергиси келди. Олардың басқа халықларға Жаратқан Құдайға қалай мақул болыў кереклигин көрсетиўин Құдай қәледи.

Нызам урыс ҳаққында не дейди? [10]

Неке

Неке — бул пүткил өмирге болған миннетлеме хәм ҳаяллардың хуқықлары қорғалған болыўы керек. Бул нызам ер адамға да, ҳаялға да некесиз хәр қандай жынысый қарым-қатнасты қадаған етеди. Буның ишине жақын туўысқанлар арасындағы хәм зорлық киреди (Нзм. 22:13–30). Сондай нәрселер тек ғана зорланған адамды емес, ал оның пүткил шаңарағына ўайраншылық алып келеди. Жынысый гүналар ҳеш қашан Құдайдың көз-қарасынан жасырын бола алмайды.

Жетинши бапта бизлер израиллы болмаған халық пенен (исениўши емес адамлар) турмыс қурыў қадаған екенин билемиз. Бундай некеден туўылған балалар мәңги болған Құдайдың жолынан жүриўи гүманлы болады (Нзм. 7:3–4).

Нызам неке ҳаққында не дейди? [11]

Усы нызамлардың барлығы әйіемги дүнья ушын хеш қашан еситилмеген нәрселер еди! Хеш қандай халықта усындай нызамлар болмаған еди! Қудай Өз халқының жақсы болыуы ушын сондай жақсы нызамлар берди.

Қудайдың халқы Оның нызамларын орынламағанда

Бул нызамлар халықтың жақсылығы ушын болғанына қарамастан, олар хеш қашан нызамларды ҳадал орынлайтуғын жағдай да болмаған. Сол себептен Қудай халыққа хайуанларды Мухаддес шатырда қурбанлыққа бериўди, соңынан Ибадатханада бериўди буйырды. Бул оларға кейинги нәрселерди еслетиў керек еди:

- гүна хәмме ўақытта қорқынышлы! Гүна ислеп жүрген адам өлимге ылайықлы.
- гүнасы кеширилиўи ушын, олардың орнына бир нәрсе өлиў керек еди.

Сол қурбанлықлар Қудайдың халқының гүна мәселесин мәңгиге шешип Бериўшы келетуғын күнге таярлап атырған еди. Ол Адам:

- минсизликте Қудайдың барлық нызамларын орынлайды!
- Ол мәңгиликке жалғыз бир минсиз Қурбанлыққа айналады!
- Ол жаңа «Ибадатхана» болады, Қудайдың халқы келип гүнадан кеширим алатуғын орын болады.
- Ол Қудайдың халқының өмиринде олардың Қудайға ырасында да бойсына алыуы ушын, Мухаддес Руўх болып жасайды!

1 Юхан 4:9–10 аятларын оқың. Бир күни Қудай жиберетуғын сол минсиз Адам ким екен? [12]

Сол Минсиз Адам не қылады? [13]

Ески келисим хәм Жаңа келисим

Нызамның қайталаныуы китабында Хороб тауында Қудай Өз халқы менен дүзген мухаддес келисим түсиндирилип бериледи (Нзм. 5:2):

- Жаратқан Ийе Өзиниң халқын қуллықтан қутқарды
- Егер олар Қудайға **исенгенде** хәм Оған **бойсынғанда**, Қудай оларды жарылқап, ўәде етилген жерде дәўлетли өмир берген болар еди.
- Қудайға бойсынбағаны ушын нәлеттен қутылыў ушын, халық **қурбанлық** алып келиўи керек еди.
- Егер олар хәр дайым Қудайға **бойсынбаса**, Қудай оларды нәлетлейди хәм ўәде етилген жерден қуып шығарады.

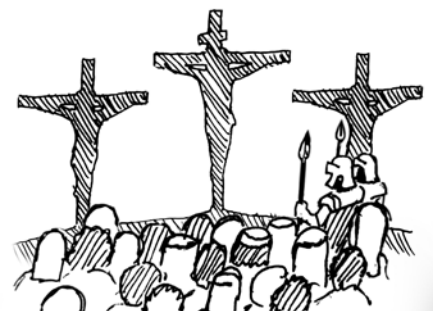
Бул ески мухаддес келисим деп аталады. Сол себептен бизлер Мухаддес Китаптың биринши бөлимин **Ески Келисим** деп атаймыз.

Мухаддес Китаптың екінши бөлимин бизлер **Инжил, ямаса Жаңа Келисим** деп атаймыз. Енди Қудай жаңа мухаддес келисим дүзди:

- Қудайдың Улы Ийса Масийх Өзиниң халқын гүна қуллығынан **қутқарды** (Рим. 6:20–22).
- Егер бизлер Қудайға **исенсек** хәм Оған **бойсынсақ**, Қудай бизлерди Өз балалары сыпатында қабыл етип, мәңгилик өмир берип жарылқайды (Юхан 1:12 хәм 3:16).

- Бир мәрте хәм мәңгиге берилген Ийсаның **қурбанлығы** гүналарымызға тәўбе еткенимизде, бизлерге кеширим бериўди даўам етеди (1 Юхан 1:9).
- Егер бизлер хәммә ўақытта Қудайға бойсынбасақ, сол жарылқаўларды жойтып алыўмыз мүмкин (Евр. 10:26–31).

Ески Келисимде Жаңа Келисимдегидей Қудайдың халқы Оған бойсыныуы ушын **исенимге** ийе болыуы керек! Еврейлерге жазылған хат 11-бапта жүдә әхмийетли тема айтылған.

Лука 22:20 аятын оқың. Ийса Өз қаны менен не қылды? [14]

Евр. 9:15 аятын оқың. Жаңа мухаддес келисим дегени не? [15]

Ески Келисимнің қайсы нызамларын бизлер бүгин орынлауымыз керек?

Бүгин бизлер Жаңа мухаддес Келисимге тийкарланып жасап атырмыз.

Бизлер не қылмауымыз керек?

1. Бизлер Ибадатханаға хәм қурбанлыққа тийсли нызамларды орынлауымыз шәрт емес.

- Себеби Ийса барлық адамлардың гүналары ушын минсиз қурбанлық алып келди (1 Юхан 2:2)! Ол — бизлердің Жаңа Ибадатханамыз! (Юх. 2:19, 21)
- Қурбанлық бериў шәрт болмағаны себепли бизлерге физикалық Ибадатхана да керек емес. Яхудийлердің Ибадатханасы 70-жыллары римлилер тәрәпинен ўайран қылынған еди. Ийса өлип, қайта тирилгенинен кейн хәм Ибадатханаға мүтәжлик болмағаннан соң, Қудай бұған жол қойды.
- Исениўшилердің (бул дегени Ийсаның изинен ериўшилер) жыйналысы енди Қудайдың Ибадатханасы хәм Масийхтың денеси болып есапланады (1 Кор. 3:16).

2. Бизлерге бир неше өнимлер менен азықланыўдан қашыў керек емес

- Ийса Петрге енди ол Ийсаның өлип хәм қайтадан тирилгеннен соң хәр түрли гөш пенен азықланыуына болатуғынын айтады (Елш. 11:1–18). Енди Қудайдың халқы басқа халықлардан өзлерин мухаддес ямаса Қудай ушын ажыратылғанын көрсетиў ушын өзлерин бөлиўи шәрт емес. Оның орнына олардың мухаддеслиги сүйиспеншиликте, қуўанышта, тынышлықта, сабырлықта, мийримлиликте, қайырқомлықта, садықлықта, мүләйимликте хәм өзин тутып билиўде көриниўи керек (Гал. 5:22–23).
- Ески Келисимдеги қандай нызамларды бүгин орынлауымыз шәрт емес? [16]

Бизлер не қылыуымыз керек?

Ерм. 31:31–33 аяттарын оқың. Құдайдың айтыуы бойынша жаңа Мухаддес келисимде нызамлар нелер менен айрықша болады? [17]

Бизлер Ийсаның изинен жүріп баслағанымызда, Ол бизлерди Өзиниң Мухаддес Руұхы менен толтырады. Сондай-ақ **Ол бизлерге өмиримизде нелерди өзгертиуимиз кереклигин көрсетеди.** Құдайдың сөзин оқып, Ол сизлерге не айтып атырғанына құлақ салыуыңыз керек!

- Ийсаның айтыуы бойынша, орынлау керек болған ең әхмийетли нызамлар қандай екен (**Марк 12:30–31**)? [18]

Буны айтыу жүдә аңсат хәм орынлау жүдә қыйын!

Пүткил Ески Келисимдеги Нызам — бул Құдайды хәм жақынымызды қандай қылып сүйиу керек екенлиги хаққында нызам.

- Он буйрық (Нзм. 5:6–21) бүгинги күнде де бизлер ушын әхмийетли. Олар бизлерге Құдайды хәм жақынларымызды сүйетуғынымызды билиуимиз ушын жәрдем береді.
- Жаңа Келисим жынысый пәкликтиң әхмийетлигин тастыйықлайды. Бул бир-биримизге болған сүйиспеншиликтиң бөлеги хәм он буйрықтың орынланыуы. (Евр. 13:4 аятын оқың.) Жынысый садықсызлықтың мәниси жоқ деп хеш қашан ойламаң (1 Кор. 6:15–16). Шайтан көп жақсы жетекшилерди усы тарауда қулатты. Бул исениушилер жәмәәти, оның шаңарағы хәм Құдай ушын хәр дайым қорқынышлы.

Қандай нызамларды бизлер бүгин орынлауымыз керек? [19]

Не себептен бизлер Ески Келисимниң нызамларын оқыуымыз керек?

Бизлерге Ески Келисимниң нызамларын кейинги нәрселерди билиуимиз ушын оқыу пайдалы болады:

- Құдайдың минезин.
- Нениң жақсы, нениң жаман екенин.
- Бизлер қаншелли гүнакар екенимизди.
- Бизлердиң гүналарымыз тек ғана биреудиң өлими менен төлениуи мүмкин екенлигин.
- Бизлер Қутқарыушыға қаншелли күшли мүтәж екенимизди.

Бизлер Ийсаның кимлиги хәм Ол бизлер ушын не қылғаны хаққындағы түсинигимиз Ески Келисимди оқығанымызда жақсырақ болады.

Ески Келисимди оқыу, әсиресе ондағы барлық нызамды оқыу шәрт емес дейтуғын адамларға не деп жууап берген болар едиңиз?

Өмириңизди Ийсаға өзгертиўге жол қойып атырсыз ба ямаса өзиңизди жетерлише жақсы деп ойлайсыз ба?

Сиз қалайынша Ийсаға көбирек уқсаўыңыз мүмкин?

Үйге тапсырма

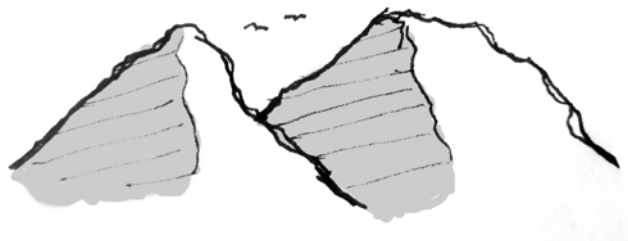
Нзм. 27 хәм 28-бапларын кейинги сабаққа шекем оқып шығың.

Жууаплар

- 1 – Қудай Өз халқына Өзинің берген нызамларына әмел қылыуын хәм шын жүреги, жан-тәни менен муқиятлы түрде орынлауды буйырып атыр.
- 2 – Қудайдың нызамлары бизлердің жүреклеримизди қуўандырады.
- 3 – Қудайдың нызамлары бизлерди дана қылады.
- 4 – Израил халқының Қанан халқынан айырмашылығы, олар Қудайға тек ғана Мухаддес шатырда сыйынады, кейин ала Ибадатханада.
- 5 – Израил халқына гөшлердің бир неше түрлерин жеўге қадаған болды. Бул олардың мухаддес хәм Қудайға ажыратылғанын көрсететуғын белги еди.
- 6 – Израил халқы Мухаддес шатырда ямаса Ибадатханада байрамлау ушын, сол орында хызмет етип атырған лебийлерге хәм кәмбағалларға тарқатыу ушын өзлери ислеп шығарған өнимлериниң оннан бирин әкелиуи керек еди.
- 7 – Хәр жылы Израил халқы Қутқарылу байрамын, Хәптелер байрамын хәм Қос байрамын байрамлау керек еди. Бул Қудайдың олар ушын ислеген ислериниң бәрин еслеу ушын еди.
- 8 – Патша израиллы болыуы хәм Жаратқан Ийеге сыйынатуғын болыуы керек. Ол жүдә бай хәм көп хаяллы болыуға болмайды. Оның орнына ол Қудайдың нызамын үйренип, оларға бойсыныуы тийис. Сол ўақытта ол Қудайдың халқын қалай дурыс басқарыу кереклигин билип алады.
- 9 – Адамлар жынаятлары ушын әдил хәким етилиуи тийис еди. Хеш ким ислеменген жынаяты ушын хәким етилмеуи керек еди.
- 10 – Олар өзлериниң урысқа таяр емес әскерлерине мийрим көрсетиуи керек. Сондай-ақ, олар хәжим қылып атырған душпан қалаларында жасап атырған адамларға да мийрим көрсетиуи тийис. Тек ғана ўәде етилген жердеги Қанан халқы пүткиллей жоқ қылыныуы керек еди.
- 11 – Неке — бул пүткил өмирге болған миннетлеме хәм хаяллардың хуқықлары қорғалған болыуы керек. Бул нызамлар ер адамға да, хаялға да некесиз болған хәр қандай жынысый қарым-қатнасты қадаған етеди. Оның ишине жақын туўысқанға жақынламау хәм зорлық киреди. Қудайдың халқы тек ғана исениўшилер менен турмыс қурыуы керек.
- 12 – Қудайдың Улы, Ийса Масийх.
- 13 – Ол минсизликте Қудайдың барлық нызамларын орынлады, мәңгиликке жалғыз минсиз Қурбанлыққа айланды, жаңа «Ибадатхана» болады, Қудайдың халқының өмиринде Мухаддес Руўх болып жасайды.
- 14 – Өз қаны менен Қудай менен адамлардың арасында Жаңа Мухаддес Келисим дүзди.
- 15 – Ийсаның өлими бизлерди гүналарымыз ушын болған жазадан қутқарды хәм енди бизлер мәңгилик өмирге ийе болдық!
- 16 – Бизлерге Ибадатхана ҳаққында, қурбанлық ҳаққында хәм нени жеп, нени жемеу ҳаққындағы нызамларға бойсыныуымыз шәрт емес.
- 17 – Қудайдың Нызамлары бизлердің сана-сезимлеримизге орналыстырылады хәм жүреклеримизге жазылып қойылады.
- 18 – Қудайың, Жаратқан Ийени шын жүрегинен, жан-тәниң, пүткил ақыл-ойың хәм бар күшин менен сүй. Жанындағы адамды өзинди сүйгениң сыяқлы сүй.
- 19 – Қудайды хәм жақыныңды сүй. Бул он буйрықты хәм жынысый пәкликти өз ишине алады.

Нызамның қайталаныуы 11-Сабақ:

Жарылқаулар хәм нәлетлер

Усы сабақта бизлер Ески Келисимдеги жарылқаулар менен нәлетлер туўралы, және де, бүгинги күнде оларды бизлер қалай қолланыуымыз мүмкинлиги туўралы ойланып көремиз.

Еки таў

Нзм. 11:29 аятты оқың.

Израил халқы Ыәде етилген жерге киргенде, Қудай оларға еки таўға тийсли тапсырмалар берди. Елдиң орайында жайласқан сол еки таў Қудайдың халық пенен дүзген мухаддес келисими ҳаққында мәңги ескертиў болыуы керек еди. Жаратқан Ийе Өзине бойсынғанлардың жарылқаныуы хәм бойсынбағанлардың нәлетлениуи ҳаққында оларға еслетип қоймақшы еди.

Қайсы таўда олар жарылқауларды жәриялаў керек еди? [1]

Ал қайсы таўда олар нәлетлерди жәриялаў керек еди? [2]

Нзм. 27:1–8-аятларын оқың.

Муўса Израил халқына Эбал таўында (олар нәлетлерди жәриялаған жер) таслардан бир нәрсе қурыуын буйырды.

Олар **2–4 аятларда** не қурыў керек еди? [3]

Ал **5 аятта** олар не қурыў керек еди? [4]

Эбал тауында Қудай Израил халқына Өзинің жазылған Нызамын орнатыуды бұйырды. Соның қасына Қудай қурбанлақ орын қурыуды бұйырды. Қудай Өз халқының нызамларды минсиз түрде орынлай алмайтуғынын билген еди. Қурбанлықлар арқалы гүнадан ақланыу үшін хызмет етеди. Соның үшін да қурбанлық орын оларға әуел бастан Қудай тек ғана қурбанлық арқалы кеширимди усыныс етип атырғанын еслетип турады.

Усы қурбанлық орында қандай 2 түрлі қурбанлық алып келиниуі керек **(6—7 аят)**? [5]

Жандырылатуғын қурбанлық

Жандырылатуғын қурбанлық тек ғана ақланыуды алып келмейди, ал және де пүткил жанымыздың Қудайға қурбанлық қылынып атырғанын билдиреди. Усы қурбанлықтың басқа қурбанлықлардан айырмашылығы, руұханийлер олардан жеуге болмайтуғын еди.

Әфс. 5:2 аятын оқың. Бизлер кеширимге ийе болыуымыз үшін, ықтыярлы түрде Ким Өз жанын берип, қурбанлық қылды? [6]

Рим. 12:1 аятын оқың. Ийсаның бизлер үшін қылған исине тийкарланып, енди бизлер не қылуымыз керек? [7]

Бул не дегени? [8]

Сондай болса, жандырылатуғын қурбанлық бизлерге нени еслетиуі керек? [9]

Өмиримизди Қудайға толық бағышласақ, Ол бизлерди Өз қууанышы менен толтырады!

Татыулық қурбанлығы

Әдетте қурбанлыққа берилип атырған хайуанлардың гөшин тек ғана руұханийлерге жеуге болатуғын еди. Ал тек ғана татыулық қурбанлығының гөшин басқа адамларға да жеуге болатуғын еди. Оны шаңарақ хәм қоңсылар менен бирге жеуге болатуғын еди.

Бул қурбанлық Қудай бизлердің гүналарымызды кеширгеннен соң, Оның менен қарым-қатнасымыздың тиклениуін билдиретуғын еди. Бул басқалар менен бөлисиуге болатуғын қууаныш!

Жаңа Келисимде бизлер татыулық қурбанлығының орнына не қыламыз (Лука 22:19)? [10]

Ийса бир мәрте хәм мәңгиге минсиз қурбанлық болды! Енди бизлер кеширилгенбиз хәм қайтадан Қудай менен қатнаста бола аламыз!

Хәзирги уақытта исениушилердің көп жәмәәтлеринде Еслеу кешеси өткизилип атырғанда, толық дастурхан жайылмайды. Оның орнына тек ғана Ийсаның атанақ ағаштағы өлиминиң белгиси ретинде киши дастурхан жайылып өткизиледи. Татыулық қурбанлығы бизлерге Қудайдың халқы биргеликте отырып, аұқат жеуі қаншелли әхмийетли екенін көрсетеди. Сол себептен егер сизлер Еслеу кешесін кишигирим қылып өткизсеңіз, исениушилер жәмәәти өз уақтында биргеликте аұқатланыуы жүдә әхмийетли екенін билиң.

Татыулық қурбанлығы бизлерге не хаққында еслетеди? [11]

Жарылқаулар хәм нәлетлер

Нызамның қайталаныуы китабының 27 хәм 28-бапларында айтылған:

- Қудайдың нызамларын орынлап атырғанларға көп жарылқаулар бар.
- Қудайдың нызамларын орынламай атырғанларға көп нәлетлер бар.

Нзм. 28:1–24-аятларын оқың.

Ески Келисимде Қудай Өзиниң халқын өзлери хеш қашан ылайықлы болмаған жарылқау менен жарылқады. Бәрибир олар Қудайға бойсынбады. Сол себептен Қудай Өз халқына нәлетлер жиберген уақыялар көп болды.

Бийлер китабында Қудайдың халқы хәр дайым сол циклдан өткен:

- Қудайдың халқы Оның жақсы нызамларына бойсынбады хәм жаман өмир сүрди.
- Қудай оларды көп жыллар дауамында қыйнайтуғын душпанларының қолына тапсырды.
- Қудайдың халқы Оған жәрдем сорап жалбарынады.
- Қудай оларды қутқару ушын қутқарушыны (Бийди) жиберетуғын еди.
- Бірақ жақын арада Оған және бойсынбай баслап, жауыз өмир сүрип баслайды.

Бундай жағдай тынбастан шама менен 300 жылдай дауам етти.

Көп жыл өткеннен соң Ахаб Израилдың патшасы болған уақтында, ол Баал қудайына табынып баслады. Сол уақытта Қудай үш жыл дауамында қурғақшылық жибереди (3 Пат. 17:1).

Ақырында халық Қудайға пүткіллей бойсынбағаны себепли Қудай оларды жазалады. Ол хеш ойға кирмейтуғын нәрсе қылды. Ол Вавилония әскерлерин елди басып алыу ушын, Ибадатхананы уайран қылу ушын хәм адамларды сүргинге алып кетиу ушын алып келди. Бул уақыя бизлердің эрамызға шекемги 586 жыл болды (2 Жлн. 36:15–21).

Қосымша: Еремияның жоқлауы китабы

Еремияның жоқлауы китабы — бул Ерусалим уайран болғаннан соң Қудайдың халқының қайғылы қосықлар топламы.

«Әттегене-ай!

*Бир уақытлары адамға толы қала,
Қалайынша енди жалғызланып қалды!
Миллетлер арасында уллы саналған,
Жесир хаялға уқсап қалды.
Уәлаятлардың ханымы болған,
Енди күңге айланды» (Жоқлау 1:1).*

Деген менен, хәттеки усындай қайғылы жағдайда автор былай дейди:

*«Жаратқан Ийениң сүйіспеншилиги себепли,
Биз жоқ болып кетпедик,
Оның реҳимлиги тауысылмайды.*

*Хәр күни азанда олар жаңара береді,
Оның садықлығы ұллы!
Мен ишимнен: «Жаратқан Ийе — мениң ұлесім,
Сонлықтан мен Оған ұмит байлайман», — дедім» (Жоқлау 3:22–24).*

Автор бул Қудайдың халқы үшін соңы емес екенін билген еді! Хәм көп исениўшилер әсирлер даўамында усы аятларда жубаныш тапқан. Олар хәр қандай қыйын жағдайларға түскенимизде, бизлерге ұмит береді.

Бүгинги күнлери бизлер Мухаддес Китапты оқып атырғанымызда, усы жарылқаўлар хәм нәлетлер негизинде үлкен нәрселерди бизлерге көрсететуғынын түсиниўимиз керек. Олар бизлерге Ийса хұким етиў үшін қайтып келгенде, алып келетуғын мәңгилик жарылқаўлардың хәм нәлетлердің мазасын татып көриўге жәрдем береді.

Матта 25:34 аятын оқың: Ийса Өзиниң изинен садық болып жүргенлерге не дейди? [12]

Бул бизлер бир күни еситетуғын әжайып сөзлер!

Матта 25:41 аятын оқың: Ийса Өзиниң изинен ермегенлерге не дейди? [13]

Бул бир күн келип, базылардың еситетуғын қорқынышлы сөзлер!

Ески Келисимнің жарылқаўлары хәм нәлетлери нени аңлатады? [14]

Бирақ бизлердің жарылқаўларымыз тек ғана келешекке арналмаған.

Эфс. 1:3–8 аятларын оқың: Хәзир бизлер рәхәтлениўимиз үшін Жаратқан Ийе қандай жарылқаўлар берди? [15]

Бул жарылқаўлар бизлер хәзир алыўға болатуғын хәр қандай физикалық жарылқаўлардан да жақсырақ!

Қудай тәрәпинен берилген басқа жарылқаўлар

Бизлерге хәзирги ўақытта әхмийетлирек болған аятларды табың.

- Ол бизлерге Мухаддес Руухты береді (1 Кор. 3:16).
- Бизлер хәр сапары Оның алдына келип, Оны қапа қылғанымыз үшін өкинемиз, деп айтсақ, мәңги Қудай бизлерди кеширеди (1 Юхан 1:9).
- Ол бизлердің қайғыларымызда жубаныш береді (2 Кор. 1:3–4).
- Ол кеўли қабарғанларға жақын (Заб. 33:19).
- Ол бизлерге даналық береді (Яқып 1:5).
- Ол бизлердің дуўаларымызға жуўап береді (Юхан 14:13).
- Ол бизлерге басқа исениўшилерден ибарат болған шаңарақ береді (Гал. 6:10).
- Ол бизлерди сүйеди (Эфс. 5:1).

- Ол бизлерге негизинде ким екенлигимиз хаққында түсиник береді: тири Қудайдың балаларымыз! Бул бизлер ким болсақта, абырай хәм өзимизге болған хұрметшилик береді, себеби бизлер Ийса Масийх пенен бирлесип, бир болдық (Гал. 3:28).

Бул хәзир рәхәтлениуимиз ушын бизлерге берилген жарылқаулардың биреуи.

Хәзир бизлер рәхәтлениуимиз ушын және қандай жарылқауларды сиз айта аласыз?

Ал бүгинги күндеги нәлетлер хаққында не?

Ийса «бизлерди Мухаддес Нызамның нәлетинен қутқарды. Ол бизлер ушын нәлетленгенликтен ...» (Гал. 3:13). Енди бизлер Қудайдың жарылқауының астындамыз, ал Оның нәлетиниң астында емес!

Егер бизлер Ийсаның изинен ерсек, Ол бизлерди адамлар бизлерге жиберетуғын хәр қандай нәлетлерден қорғайды! Эфеслилерге жазған хатында Павел оларға Қудайдың уллы күши хаққында еслетип атыр: *«Және де, Ийсаға исенген бизлерде үлкен қүдирет пенен хәрекет еткен Қудайдың күшиниң қаншелли уллы екенин билиуиңиз ушын да дуға етип атырман. Қудай усы күш пенен Масийхта хәрекет етип, Оны өлимнен қайта тирилтти хәм аспанда Өзиниң оң жағына отырғызды. Қудай Масийхты барлық хәкимшилик хәм бийликтен, пүткил қүдирет хәм хұкимдарлықтан, тек усы заманда емес, ал келешек дәуірде де аталатуғын хәмме атлардан жоқары қойды»* (Эфс. 1:19–21).

Егер сизди биреу нәлетлегенин билсеңиз, сиз қүдиретли болған Ийсаның аты менен қорғауы ушын дуға етсеңиз болады.

Енди, бизлерге хеш қандай нәлетлерден қорқыудың хәжети жоқ!

Ден-саулық хәм байлық

Базыда Қудай бизлерге хәзирден-ақ ден-саулық хәм байлық үәде етеди деп айтады. Бирақ бул жалған.

Ески Келисимде Жаратқан Ийе Өзиниң халқына егер олар бойсынатуғын болса байлық хәм гулlep-жаснау үәде етти. Бизлер сол үәдениң Сулайман патшалық еткен дәуиринде орынланып атырғанын көремиз: *«Израил халқының хәр бири өзлериниң әнжир хәм жәзим ағашлары астында тыныш өмир сүрди»* (3 Пат. 4:25).

Бирақ бул байлық хәм гулlep-жаснау тек ғана материаллық хәм уақтыңша еди.

Қудайдың нийети бойынша пүткил дүнья **мәңгилик жарылқауды** алыуы керек еди. Ол өзгерген жүрек хәм Қудай менен жаңа қарым-қатнас арқалы келеди (Езк. 36:26, Эфс. 2:18). Мәңгилик жарылқаныу хеш қашан жақсы материаллық жағдайдан келип шықпайды.

Ийса да, Оның елшилери де бай болмаған. Бизлер Павелдиң физикалық ауырыудан қыйналғанын билемиз хәм ол Қудайдан оны жоқ қылуыды сораған еди (2 Кор. 12:1–10). Әлбетте Ийса да қорқынышлы түрде азап шекти, соңынан ақылға сыйдыра алмайтуғын дәрежеде ең қорқынышлы өлимниң түри менен өлтирилди.

Рим. 8:18 аятында Павел не деп айтады? [16]

Бизлер Қудай менен Жаңа Ерусалимде жасау қандай әжайып екенін еле көз алдымызға келтире алмаймыз!

Жаңа Ерусалимге шекем бизлер Ески Келісімдегі жарылқауларды бүгін талап ете алмаймыз. Қудай бизлердің дуғаларымызға жууап бериуді жақсы көреді, бірақ усы өмірде қыйналатуғын уақытлар да болады. Жаратқан Ийе қыйыншылықтарды бизлер Ийсаға уксауымыз ушын пайдаланатуғынын билеміз (Евр. 12:7–11). Бірақ көп жағдайларда бизлер Қудай не себептен сол қыйыншылықтарды өміримізге жиберіп атырғанын билмейміз (Ийш. 55:9). Егер бизлер молшылықта, денеміз сау уақтында, хеш қандай қыйыншылықтарға дуғшар болмай жасасақ — бул Қудай басқаларға қарағанда бизлерден кеули толған, дегенди билдирмейди. Егер бизлер хәзир қыйыншылықтардан, ауырыулардан хәм мүтәжликлерден өтип атырған болсақ — бул бизлердің Қудайдың нәлетинің астында жасап атырғанымызды билдирмейди.

Сол себептен бизлер биреулер қыйыншылыққа түскенде, оны Қудай жазалап атыр деп хеш қашан ойламауымыз керек. Бизлердің уазыйпамыз — сүйиу, жигерлендириу хәм бир-биримізди қоллап-қууатлау!

Өмір хәзир қыйын болыуы мүмкін. Бірақ Қудай бизлерге хеш қашан таслап кетпеймен деп уәде берди! (Евр. 13:5). Оның Мухаддес Руухы Ийсаның изинен ақырына дейін ериуиміз ушын, бизлерге күш хәм қууаныш береді! Сонда бизлер хақыйқый ден-саулық хәм байлықты танып билеміз! (Аян 21:3–4 хәм 22:1–5)

Бүгін бахытлы адам қандай? [17]

Сизиң ойыңызша бизлер қалайынша көбирек Қудайдың жарылқаулары менен рәхәтлене аламыз? [18]

Үйге тапсырма

Нзм. 29 хәм 30-баптарын кейинги сабаққа шекем оқып шығың.

Жууаплар

- 1 – Гериззим тауы.
- 2 – Эбал тауы.
- 3 – Қудайдың Нызамы жазылған тасларды.
- 4 – Қурбанлық орын.
- 5 – Жандырылатуғын қурбанлық хәм Татыўлық қурбанлығы.
- 6 – Ийса Масийх.
- 7 – Бизлер денелеримизди тири қурбанлық қылыўымыз керек.
- 8 – Бул пүткил өмиримиз бойы Қудайға мақул болып, Ол ҳаққында басқаларға айтып жасаўды қәлеймиз, дегенди билдиреди.
- 9 – Жандырылатуғын қурбанлық бизиң гүналарымыз ушын қурбанлық кереклигин еслетеди. Және де Ийса Өзин бизлердиң орнымызға қурбан қылғаны себепли, бизлер өз жанымызды Қудайға қурбан қылыўымыз керек.
- 10 – Бизлердиң орнымызға Ийса қурбан болғанын еслеўимиз ушын, биргеликте еслеў кешесинде қатнасамыз (нан хәм шарапты бөлисемиз).
- 11 – Татыўлық қурбанлығы бизлер тәўбе еткенимизден соң, Қудай менен қарым-қатнаста рәхәтлениўимиз мүмкин екенин еслетеди! Бул тек ғана Ийса бизлердиң гүналарымыздан тазалағаны себепли мүмкин болады! Бул соншелли әжайып, соның ушын оны бизлер басқалар менен байрамлаўымыз мүмкин!
- 12 – *Келиңлер, Әкемнен жарылқанғанлар, дүнья жаратылғаннан берли сизлер ушын таярлап қойылған патшалықты мийрас етип алыңлар.*
- 13 – *Хәй, ғарғыс алғанлар! Мениң қасымнан арман, шайтан хәм оның периштелери ушын таярлап қойылған мәңгилик отқа кетиңлер!*
- 14 – Ийса усы дүньяны ҳүким етиў ушын келгенде, алып келетуғын мәңги болған жарылқаулар хәм нәлетлерди аңлатады.
- 15 – Ол Өзиниң алдында бизлер мухаддес хәм пәк болыўымыз ушын бизлерди дүнья жаратылмасынан алдын таңлады. Бизлер Оның балалары болыўымыз ушын, қутқарылып, кеширилиўимиз ушын таңлады.
- 16 – *Мениң ойымша, ҳәзирги қыйыншылықлар келешекте бизлерге берилетуғын уллылыққа салыстырғанда ҳеш нәрсе емес.*
- 17 – Бахытлы адам бул кейинги нәрселерди билетуғын адам:
 - Қудай оны дүньяның жаратылысынан алдын таңлады.
 - Ол Қудайдың баласы.
 - Оның гүналары кеширилди.
 - Өмиринде не нәрсе жүз бермесин, Қудай оның менен хәмме ўақытта бирге болады.
 - Қудай оны әжайып, мәңги ўәде етилген жерге пүтин хәм саў қылып алып келеди!
- 18 – Бизлер Қудайдың жарылқаулары менен ләззетли түрде жасаўымыз мүмкин, егер:
 - Оның сөзин оқып, ой жуўыртсақ хәм оны орынласақ.
 - Мүмкин болғанынша көп дуўа етсек.
 - Жыйналысларға барып, исениўшилер менен ушрасып жүрсек.
 - Басқаларға Ийса ҳаққында айтып жүрсек.

Нызамның қайталаныуы 12-Сабақ:

Мухаддес Келисимнің жаңаланыуы

Усы сабақта бизлер хәр бир әулад ушын өзиниң Қудайға болған бойсыныушылығын жаңалау қаншелли әҳмийетли екенин көрип шығамыз.

29 хәм 30-бапларда бизлер Жаратқан Ийениң Муўса хәм Қудайдың халқының кейинги әулады менен қалайынша мухаддес келисимин жаңалағаны ҳаққында оқыймыз. Хорев тауында Қудай менен келисим дүзген биринши әулад өлип кетти. Соның ушын, енди олардың балалары хәм ақлықлары Қудай менен мухаддес келисимди жаңалау керек еди.

Пүткил Нызамның қайталаныуы китабы сыяқлы 29 хәм 30-баплар да сол заманда патшалардың басып алған халықлар менен дүзген келисимлерге уксаған. Бул келисимлер хәр дайым бирдей болмаған, бирақ олар 5 тийкарғы бөлимнен ибарат болған:

1. Тарийхый кирисиў.
2. Келисимнің улыўма талаплары.
3. Келисимнің бузылыуы ҳаққында ескертиў.
4. Жарылқаўлар хәм нәлетлер.
5. Гүўалар.

29 хәм 30-бапларды оқың хәм оқыў даўамында усы 5 бөлимге итибар бериң.

Енди усы мухаддес келисимнің 5 бөлимин көрип шығамыз.

1. Тарийхый кирисиў (29:2–8)

Қудай оларға өтмиш туўралы еслетип атыр. Муўса олар менен тап сол Хорев тауында болгандай етип сөйлеп атыр (3 аят).

1-Шақырық

Тарийх жүдә әхмийетли. Бизлер ушын Қудай өтмиште не нәрсе ислегени хаққында оқығанда, бизлер Қудайдың мийрими менен қутқарылғанымызды еслеймиз. Егер Қудай бизлер ушын не қылғанын умытсақ, бизлер менмен болып кетемиз хәм басқа адамларды Ийсаның дәуириндеги фарисейлердей хәким етип баслаймыз. Сол себептен бизлер хәр дайым Қудайдың сөзин оқыуымыз керек. Сол арқалы бизлер өзимизге Қудай бизлерге нелер ислегени хәм бизлер — Қудайдың мийрими арқалы қутқарылған гүнакарлар екенимизди өзимизге еслетемиз!

2-Шақырық

Қудайдың сөзин оқып атырып, бизлер сол ўақыяда болып атырғанымызды көз алдымызға келтирген пайдалы болады. Муўса тап усы нәрсени Израил халқы менен сөйлескенде иследи: «*Сизлер өз көзлериңиз бенен көрдиңиз...*» (29:3). Бул сол сөзлердин тәсирин сезиўге жәрдем береді.

2. Келисимнің улыўма талаплары (29:9–15)

Нызамның Қайталаныуы китабы бизлерге Қудайдың нызамлары хаққында әлле қашан айтып берди. Соның ушын, бизлерде хәр бир адам (хаяллар, балалар хәм келгиндилер) келисимнің шәртлерин орынлаўы керек болған шақырық бар (29:11). Бизлер Қудайдың Сөзи тек ғана еркеклерге, жасы үлкенлерге ямаса бизлерге уқсаған адамларға тийисли деп ойламаўымыз тийис.

- Ата-аналарда жүдә әхмийетли ўазыйпа бар. Олар балаларын Қудайдың сөзине балалығынан баслап бойсыныўды үйретиў керек. Олар ҳеш қашан Қудайдың балаларға қадаған еткен нәрселерин ислеўге болады деп ойламаўы керек.
- Бизлер өзимиздин ул хәм қызларымызға ата-аналардың екеўине да қулақ салыўды хәм оларды хұрмет етиўди үйретиўмиз керек.
- Бизлер балаларымызды басқа адамларды сүйиўди хәм оларға ғамхор болыўды үйретиўмиз керек.
- Бизлер басқа миллеттеги ямаса халықлардағы адамларды итибарсиз қалдырмаўымыз тийис. Олар да Қудай хаққында билиўи керек!

3-Шақырық

Сиз өзиниздин шаңарағыңызда хәм жәмәәтиңизде исениўшилер (балалар хәм шет елдин адамлары) Қудайды сүйиўди хәм Оны қуўантыўды үйрениўи ушын не ислеп атырсыз?

3. Келисимнің бузылыўы хаққында ескертиў (29:16–29)

Басқа халықлардың не нәрсеге табынып атырғанын Қудай қалайынша сүүретлеп атыр (29:17)? [1]

Басқа құдайлардың изинен ерип жүрген адамлардың тәлимін Құдай қалай сүўретлеп атыр (29:18)? [2]

Басқа құдайларға табынып атырған Құдайдың халқына не болады (29:20)? [3]

Құдай Өзиниң халқы гүна ислеп атырғанда ғәзеппленеди. Ол қарсы болмайды ямаса Ол көрмей қалады деп бизлер хеш қашан ойламауымыз керек! Құдай Өзи жаратқан дүньяны сүйеди. Бизлер қарым-катнасымызды хәм дүньямызды бузғанымызда, Ол қыйналады.

«Араңызда хеш бир адам усы келисимдеги нәлетлерди еситип турып, кейлинде: «Өз қәлейим бойынша жасасам да, бахытлы боламан», — деп ойламасын. Бундай пикир хәммеңиздиң басыңызға апат алып келеди» (19 аят): Шайтан бизлердиң Құдайдан басқа нәрселерге табынуымыздың хеш қандай қорқынышлы жери жоқ деп ойлауымызды қәлейди. Шайтан бизлердиң жасырын гүнаның хеш бир қорқынышлы жери жоқ деп ойлауымызды қәлейди. Гүнаның қорқынышлы болмауының еки себеби бар:

1. Гүна **хәр дайым** бизлердиң жүреклеримизге, қарым-катнасымызға зыянын тийгизеди хәм ең жаманы Құдайымыз буған қатты қыйналады.
2. Гүна жуғатуғын нәрсе — ол басқа адамларға да өтеди. Елши Павел айтқанындай: *Сизлердиң мақтанғаныңыз дурыс емес. Азғантай ашытқы пұткил қамырды ашытатугынын билмейсизлер ме?* (1 Кор. 5:6)

Бизиң гүналарымыз жәмәәттеги, жәмийеттеги хәм елимиздеги адамларға үлкен зыян алып келиуи мүмкин екенлигин умытпаң. Өмиримиздеги гүнаға бизлер рехимсиз болыуымыз керек. Ийса айтқанындай: *Егер сени оң қолың азғырса, оны шайып тасла. Пұткил денеңниң дозаққа түскенинен гөре, бир мүшеңниң жоқ болғаны саған жақсырақ болады* (Матта 5:30).

Егер бизлерде бир нәрсе гүна емес, деп ойлап атырған болсақ, өзимизге еки сорау бергенимиз жақсы: «Усы хаққында Мухаддес Китап не дейди?» хәм «Ийса сондай қылған болар ма еди?»

Қанан халқының құдайы «Баал» бизлердиң гүлlep-жаснау (рауажланыу) «құдайына» уқсап кетеди. Оған дерлик хәмме адам табынған. Көп адамлар ушын бүгинги күнде ең әхмийетлиси — бул көбирек пул табыу. Адамлар пул бахыт, қәуипсизлик хәм тынышлық алып келеди, деп исенеди.

Израил халқы Құдайға хәм Баалға бир уақытта табына аламыз деп ойлағанындай, хәзирги күнде де адамлар Құдайға хәм пулларға табына аламыз деп ойлайды.

Усы хаққында Ийса Матта 6:24 аятте не деди? [4]

4-Шақырық

Пул тести: сизиң өмириңизде ең әхмийетли нәрсе не?

- Көбирек пул табыу ушын сиз исениушилер менен болған жыйналысларды қалдырып атырсыз ба?
- Жаңа телефон сатып алыу ушын сиз оннан бир бөлегин өзиңизге алып қаласыз ба?
- Мүтәж адамларға сақыйлық көрсетесіз бе?

- Қудайдан өз пулларыңызды қалай пайдаланыуды сорайсыз ба?

Усы сорауларға берген жуауларыңыз сизің Қудайға хәм пулға хызмет етиуді қәлейтуғыңызды көрсетеди. Ийса бул мүмкин емес деп айтады. Сиз хәм Қудайға, хәм пулға хызмет ете алмайсыз.

Келисимди бузғанлар ушын үмит (30:1–15)

Бизлер жарылқаулар хәм нәлетлер ҳаққында оқымастан алдын, Муўса келисимди бузғанлар ушын өзгеше қосымша береді.

Қудай Өз халқының барлық ескертиўлерине қарамастан, бойсынбайтуғынын билетуғын еди. Бирақ бизлер 4-бапта көрип турғанымыздай, Жаратқан Ийе — ақылға сыймайтуғын мийримли Қудай: Ол гүнаны ҳүким етеди, бирақ сол ўақыттың өзінде Ол шын жүректен тәўбе еткенлерди тиклейди (30:1–10).

«Жүреклерин сүннет етиў» (жүреклерин өзгертеди) дегени нени билдиреди? [5]

Муўса халықтың Қудайды шын жүрегинен сүйетуғын ўақтың сабырсызлық пенен күтип тур! Елши Павел «жүреклерин сүннет етиў» деген сөзди, бир адамның Ийсаға исенип тәўбе еткенін айтыў ушын пайдаланып атыр — Кол. 2:11 аятына қараң.

Бизлер гүнаға рақ кеселине қарағандай қараўымыз керек: бизлер оны жайылып кетип бизлерди өлтирип үлгермесинен алдын дәрхәл кесип таслаўымыз керек! Әлбетте бул жүдә аўыр болыўы мүмкин, бирақ бул жасаўымыз ушын керек!

Мүтәжликлеримизди бизлерге бериўге жалғыз кимнің қолынан келеди? (Нзм. 30:9) [6]

Қудайыңыз Жаратқан Ийе сизлерди қол урған ҳәр бир исиңизде табыслы қылады. Сизлер үбирли-шүбирли боласыз, малларыңыз көбейеди хәм жерлериңиздиң өними мол болады (9 аят): Қанан халқы Баал деген қудайы ден саўлығы жақсы балаларды хәм мол өнимлер бере алатуғынына исенген. Жаратқан Ийе буларды беретуғын Баал емес, ал тек ғана Оның Өзи соның барлығын бериўге қадир екенін Өз халқының билиўин қәлейди.

Адамлар шын жүректен өз гүналарынан тәўбе еткенінде Қудай не қылады (Нзм. 30:9)? [7]

Қудай сизлер ҳаққында және қуўанады! (9 аят): Бул дүньядағы ең әжайып сөзлер! Олар шын жүректен тәўбе еткенлерге қаратылған. Бул Ийса айтып берген тымсалдағы жойтылып қалған қойдың ийеси болған шопанның қуўанышына уқсайды (Лук. 15:6–7).

Ҳәр күни хәм хәр минут даўамында қандай таңлаў берилип атыр? (Нзм. 30:19–20) [8]

Өмирди таңлаң... сонда сизлер жасайсыз (19–20 аят): Муўса Қудайдың халқына таңлаў берип атыр: өмир хәм гулlep-жаснаў, ямаса өлим хәм жаўызлық (15 аят). Солай етип, Юхан жазған Хош Хабарда да бизлер «жол, ҳақыйқат хәм өмир» болғанның изинен ериўге шақырылып атырмыз (Юхан 14:6). Тек ғана Ийсаға исенип бизлер мәңгилик өмирге ийе боламыз (Юхан 17:3).

4. Жарылқаулар хәм нәлетлер (30:16–18)

16–18 аятларында бойсынуышылық ушын қандай жарылқаулар хәм бойсынбаушылық ушын қандай нәлетлер айтылып атыр? [9]

Бүгинги күнде бизлер ушын қандай жарылқаулар хәм нәлетлер бар екенлиги хаққында 11-сабақта көбирек мағлыұмат табыуыңыз мүмкин.

5. Жуўмақлауға гүўаларды шақырыу (30:19)

Әййемги дүньяда елин басып алған патша менен жеңилген халықтың арасындағы келисим дүзилген ўақытта қудайларды гүўа болыуға шақыратуғын болған. Олар басқа қудайларды гүўа болыу ушын шақырмайтуғыны анық. Енди, сол себептен Қудай Өзиниң жаратылысын гүўалар сыпатында пайдаланады.

Үйлениў тойы көпшилик алдында өткизилетуғын ўақыя болып табылады, өйткени адамлар сол жигиттиң усы қызды өзиниң хаялы қылып алып атырғанын билиўи керек. Еки жастың бири неке келисимине садықсыз болмауы ушын, олардың арасына гүўалар қойылады. Солай етип, Қудай менен халықтың ортасында дүзилип атырған келисим көпшилик алдында өткизилди. Қудайдың жаратылысы Оның халқы садықсыз болса оларға қарсы шығады. Нзм. 28-баптағы нәлетлер усы хаққында ескерткен (Нзм. 28:16–19).

Жаңа Келисимде елши Павел бизлерге, жаратылыстың өзи набыт қылыўшы қуллықтан азат болуўын сабырсызлық пенен кутип атырғанын, айтады (Рим 8:21). Алдымызда әжайып, минсиз жаратылыс күтпекте! Бирақ одан алдын бизлер қыйыншылыққа толы өмирде жасаймыз (Жар. 3:17–18).

Хәзир Қудайдың бизлерге берип қойған қымбатлы жаратылысқа ғамхорлық етиў — бул бизлердиң ўазыйпамыз! (Жар. 2:15)

Келисимниң жаңаланыуы

Енди бизлер кейинги әўладтың Қудайға болған бойсынуышылық келисимин қалай жаңалағанын көрдик. Сонлықтан бизлер бүгинги күнде исениўшилердиң балалары көпшиликтиң алдында өзиниң Ийсаға болған бойсынуышылығын тастыйықлауына хәр қандай мүмкиншиликлерди жаратыўымыз керек. Хызмет жыйналысыңызда сиз буны қалай ислеўиңиз мүмкин?

Нызамның Қайталаныуы китабының усы еки бабы арқалы Қудай сизлерге нелерди айтты?

Үйге тапсырма

Нзм. 31 хәм 32-бапларын кейинги сабаққа шекем оқып шығың.

Жууаплар

- 1 – Олар жеркенишли.
- 2 – Зәхәр хәм ашшы мийўе беретугын тамыр.
- 3 – Қудай оларды толығынша хұким қылады.
- 4 – *Хеш ким еки хожайынға хызмет ете алмайды. Себеби ол бирейин жек көрип, екиншисин жақсы көреді ямаса бирейине садық болып, екиншисине итибарсыз қарайды. Сизлер хәм Қудайға, хәм байлыққа бирдей хызмет ете алмайсызлар.*
- 5 – Бул бизлердин жүрегимизден хәр қандай гүна әдетлеримизди Қудай жоқ қылады дегени.
- 6 – Тек ғана мәңги Қудай бизлер мүтәж болып атырған нәрселерди бере алады.
- 7 – Олар себепли Қудай қуўанады!
- 8 – Бизлер өмир жолын таңлаўымыз керек, ал өлим жолын емес.
- 9 – Жарылқаўлар дегени — бул олар Ыәде етилген жерде жасайды, үбирли-шүбирли болады хәм Қудайдан жарылқаўлар алады. Нәлетлер — бул олар ўайран қылынады хәм Ыәде етилген жерде узақ ўақыт жасай алмайды дегени.

Нызамның қайталаныуы 13-Сабақ:

Келешекке болған нәзер

31 хәм 32-бапларда Муўса әлле қашан айтқан нәрселерин қайталап атыр. Бирақ оларды жаңадан айтып атыр, соның ушын ески ҳақыйқатлар бизлердиң жүреклеримизге жаңадан тәсир етиўи мүмкин. Бул баплар бизлерге Қудайдың — садық, жақсы хәм минсиз Патша екенин еслетип атыр. Бизлер Оған сондай арқайын садықсыз болыўымыз мүмкин, бирақ бәрибир Ол бизлердиң бузылған қарым-қатнастарымызды тиклеўди даўам ете береді. Сол себептен бизлер минетдаршылық сыпатында күш салып, Оған болған сүйиспеншилигимизди көрсетейик хәм Оның сөзине бойсынайық.

Қудай бизлер менен бирге

Нзм. 31:1–8 аятларын оқың.

Усы бапта Муўса өзи болмайтуғын ўақытқа Қудайдың халқын таярлап, оларға сөз сөйлеўин даўам етип атыр.

Муўса халықты Ўәде етилген жерге Иордан дәрьясын кесип өтиўге жетелемейди.

Нзм. 31:3 аятында Муўса халыққа не деп атыр? [1]

Ол халықтың жаңа жетекшиси Ешуа болатуғыны ҳаққында оларға еслетип атыр, бирақ негизинде Қудай олардың Патшасы хәм Жеңилмейтуғын Әскери болып есапланады.

8 аятта Муўса Ешуаға не айтып атыр? [2]

Бундай әжайып тастыйықнама Ешуа ушын Ешуа китабында (Ешуа 1:5) хәм бизлер ушын Жаңа Келисимде (Матта 28: 20 хәм Евр. 13:5) қайталанып атыр! Жетекшилеримиз хәм устазларымыз бизлерди таслап кетиўи мүмкин, бирақ Қудай хеш қашан таслап кетпейди!

1-Шақырық

Муұсаның Қудай туұралы айтқан: «*Ол сени хеш қашан таслап кетпейди!*» (Нзм. 31:8) деген қымбатлы сөзлерін көбинесе сиз қандай ұақытта еслеуге мүтәжсиз?

Егер өмириңизде үлкен өзгеріс болып атырса, сизің жасап атырған жериңизде, жұмыс ислеп атырған жериңизде, ямаса шаңарағыңызда, сиз усы әхмийетли сөзлерди есте тутыуыңыз керек. Егер Қудайды сүйиуге хәм Оған бойсыныуға умтылып атырған болсақ, Ол бизлерди хеш қашан таслап кетпейди!

Сиз усы сөзлерге екиленген ұақтыңыз болды ма?

Хәр бир адам Қудайдан қорқыуды үйрениу керек

Нзм. 31:9–13 аятларын оқың.

Муұса халыққа Қудайдың нызамларын билиу кереклигин еслетип атыр.

Оның нызамын ким тыңлап, үйрениу керек еди (12–13 аят)? [3]

Муұса Қудайдың буйрықларын жазып, оларды Израилдың руұханийлерине хәм ақсақалларына тапсырды. Тек ғана оларда Қудайдың сөзинің экземплярлары бар еди. Олардың жұмысы, Қудайдың халқына (хаяллар хәм балаларды қосқанда) сол сөзлерди үйретиу керек еди. Бүгинги күнде исениушилердің көбисинде өзи менен өзи отырып, Қудайдың Сөзин оқыуға мүмкиншилик бар. Олар хәм кітаптан хәм телефоннан оқый алады. Бирақ исениушилер балаларына Қудайдың сөзин хәр дайым үйретпейди. Балалардың жас ұақтынан баслап Қудайдың сөзин үйрениу жүдә әхмийетли.

2-Шақырық

Ата-аналар балаларына Қудайдың сөзин оқыуды өзинің күнделикли турмысының бир бөлегине айландырыу керек. Исениушилердің жыйналысы балаларға түсиникли қылып, Қудайдың сөзин еситиу мүмкиншилигин бериу мүмкин. Сол ұақытта олар Қудайдың сөзин сүйиуди үйренеди.

Сизің үйиңизде ямаса жәмәәт ушырасыуында усындай болып атыр ма? Егер яқ болса сиз, балалар Қудайдың сөзин сүйиуи ушын не нәрсе ислей аласыз?

Қудай бизлердің Оны тез умытып кететуғынымызды биледи

Нзм. 31:14–29 аятларын оқың.

Муұса Қудайдың халқы өзлерін қутқарған, өзлерине ғамхорлық қылған хәм ўәде етилген жерге алып келген Қудайға опасыз болатуғынын билетуғын еди (15–29 аят).

«**Мен олардан жүзимди жасыраман**» (17–18 аят): бұл бизлерде жүз бериуі мүмкін болғанлардың ең қорқынышлысы; Қудайдың бизлерден Өз жүзин жасырыуы.

Руұханийдің ақ пәтиясында Қудайдың жүзине тийсли не нәрсени сорайды (Сан 6:24–26)? [4]

Жаңа Келисим бизлерге әжайып үәде берип атыр: егер кимде ким Ийсаның изинен ерсе, ол бир күни Қудайдың жүзин көреді! (Аян 22:4)

Жаратқан Ийе Өз халқынан жүзин бурмағаны қаншелли қуұанышлы! Бизлер қаншелли Оны қапа қылсақ та, Ол хәмме уақытта Өзине қайтып келиуіге бизлерге мүмкиншилик береді.

Хош Хабар — бұл хақыйқаттан да Жаксы Хабар!

3-Шақырық

Бизлер Қудайға аңсат ғана садықсызлық қылып қойыуымыз мүмкін. Сиз хәр күни гүнаңызды көрсетиуді Қудайдан сорайсыз ба? Сиз хәр күни жүреғиңизди Ийсаның қаны менен тазалауын Қудайдан сорайсыз ба?

Бизлер хеш қашан өмиримиздеги гүна менен көнлигип қалмауымыз керек! Бир гүна арқайын басқа гүнаға алып келеді. Бизлер гүна өсип кетпеуі хәм бизлерди Қудайдан алып кетпеуі ушын хәр күни тәубе етиуимиз шәрт.

Муўсаның жыры

Муўса халықты 32-бапта бизлер оқып атырған қосыққа үйретти. Бұл күшли қайғының қосығы. Бұл Қудайдың Өзи сүйген халқына болған қапашылығын көрсетеді. Ол халықты Қудайға болған садықсызлықтан қорғау ушын усы жырды кейинги әуладлардың айтыуын қәледі (Нзм. 31:19).

4-Шақырық

Қосықлар — бұл әхмийетли хақыйқатларды ядлап қалыудың жақсы усылы. Олар көп уақытқа бизлердің жүрегимизде хәм ойымызда қалыуы мүмкін. Сол себептен бизлердің исениушилер жыйналыстарымызда өмиримизди өзгертетуғын хәм Қудайдың сөзине муўапық хақыйқатларға толып атырған қосықларды таңлауымыз керек. Сизің жыйналысыңызда қосықлар таңлайтуғын адамлар қосықлардың сөзлери Қудайдың сөзине муўапық екенлигин жақсылап тексере ме?

32-бапты оқың. Қудай хәм Оның халқы хаққында бизлерге нени үйретип атырғанына итибар берің.

Муўса, Қудай хәм Оның халқы туұралы ең әхмийетли хақыйқатларын Израил халқы еслеп жүриуін қәлейди.

- **Қудай хаққында бизлер нелерди билип аламыз? (4, 6, 10–14, 16, 18, 19, 21 аятларға қараң) [5]**
- **Қудайдың халқы туұралы нелерди билип аламыз? (9–10 аятлар) [6]**

Мұлик пайы (9 аят): Қудайдың халқы енди Қудайға тийисли. Және де, бир күни Қудай Өз халқы менен ләззетленип, мәңгиге минсиз хәм бузылмайтуғын қарым-қатнасқа ийе болады!

Бул атастырылған қызға уқсайды. Ол өзиниң келешек күйеуине тийисли, бирақ қарым-қатнаста толығынша тек ғана тойдан кейин ләззетлениуі мүмкин. Аян китабында Ийсаның қайта келиуі Оның тойындай қылып жазылған (Аян 19:7). Сондай-ақ, Нызамның қайталаныуы китабында да Жаратқан Ийе Өз халқының сүйіспеншилигин қызғанып атыр.

Көзиниң қарашығындай (10 аят): қарашық — бул бизлердиң соншелли күшли қорғалып турған денедеги ең сезгир бөлеги. Қудай Өзиниң халқын басқалар сүйгенинен гөре күшлирек сүйеди хәм хәр қандай зыян келтиретуғын нәрселерден қорықпайды!

- **Қудайдың халқы қандай ўақытта Оннан жүз бурыўға жүдә мейилли болып қалады? (15 аят) [7]**

Олардың жүзим шақалары Содом шақасынан, бағлары Гомора бағларынан дур (32 аят): булар соншели жаўыз болған еки бай қала еди, сонда Қудай оларды жоқ қылыўды шешти. Усы туұралы сиз Жаратылыс 19-бапта оқып көрсеңиз болады. Израил егер Қудайға хәм Оның жақсы нызамларына қарсы шыға берсе, оларды да сондай тәғдир күтип турған еди.

- **Адамлар табынып атырған жалған қудайлар хаққында бизлер нелерди билемиз? (17 хәм 21-аятларға қараң) [8]**

Жалған қудайлар ҳеш нәрсе қыла алмайды хәм оларда ҳеш қандай кәрамат ямаса қутқарыў тарийхы жоқ.

Олар жинлерге қурбанлық берген (17 аят): Хәр бир адам бир нәрсеге ямаса биреўге табынады. Бирақ адамлар өзлериниң табынып атырған затлардың артында шайтан турғанын билмейди. Шайтан бизлерди Қудайдан табыныўдан қайтарып, өзине табыныўға алып кетиўди жақсы көреді.

- **Қудай Өз халқының опасызлығы ушын не қылатуғыны туұралы бизлер не билемиз? (Нзм. 30:20–23) [9]**

Мен де халық болмаған бир халық пенен, олардың қызғанышын оятаман (21 аят): елши Павел бул аятты Рим. 10:19 аятта не себептен Қудай Өз халқынан бас тартып, басқа халықлардың адамларын Патшалығына қабыл еткенин түсиндириў ушын пайдаланады. Израил басқа қудайларға табынып, Қудайдың қызғанышын оятты. Сол себептен Қудай басқа халықларға қутқарылыў берип, оларда қызғаныш оятып баслады (**Рим. 11:11, 14** аятларға қараң).

Олардың басына апат жайдыраман (23 аят): Қудай сондай қорқынышлы ис ислеў керек еди. Егер Ол усыны ислеменгенде, Оның халқының исеними бузылған хәм жойтылған болар еди. Сондай-ақ, Ибрайымға Қудай тәрeпинен берилген Аян жоқ болып кеткен болар еди. Қудай, Оның

Келисими, Оның нызамы, Оның жери, Оның халқы хәм Оның мақсети хаққындағы хақыйқат Оның жалғыз Баласы келгенге дейин беккем сақланыуы керек еди (Юхан 3:16).

- **Қудайдың халқының даналығы хаққында бизлер нени билемиз? (28 аятқа қараң.)** [10]

Қыйыншылықлар арқалы Қудай оларды үйретип атырғанын олар хеш түсинбеген. Бул соншелли тарқалып кеткен машқала еди, хәттеки Ески Келисимдеги пайғамбарлар өз халқын қойлар деп атаған (Ийш. 53:6, Ерм. 50:6). Олар ақылсыз еди хәм басқалар қылған ислерди қылған еди. Деген менен, Қудайдың жақсы Шопан көриниси, егерде бизлер Оның изинен ерсек, қәуіпсизликте болып, Ол бизлерге ғамхорлық етеди (Заб. 23). Бул бизлерди таң қаларлық хақыйқатқа алып келеди:

- **39–43-аятларда Қудай ислеген исинен нени билип аламыз?** [11]

Қудайдың халқы жүдә хәлсиз болғанда (36 аят), Жаратқан Ийе оларға жәрдемге келеди хәм олардың душпанларын қыйратады (41–42 аят).

Ол **Өз жерин хәм Өз халқын пәклейди** (43 аят): Қудайдың Өзи олардың гүналарын пәклейтуғыны қандай әжайып. Әдетте руұханий адамлардың гүналары ушын қурбанлық беретуғын еди (Леб. 6:7), ал бул жерде болса Қудайдың Өзи ислеп атыр!

Жаңа Келисимде бизлер тек ғана Қудайдың Улы дүнья ушын берген жалғыз минсиз қурбанлық арқалы пәклениу мүмкин болғанын билип атырмыз! (1 Юх. 4:10) Бирақ гүналарымызды тек «ашық тән алсақ» ямаса Қудайдың алдында мойынлап, тәўбе етсек ғана гүналарымыз кешириледі (1 Юх. 1:9).

5-Шақырық

Сиз хәр күни Қудайдың ким екенин, өзиңнің ким екенинди, өзиңнің қаншелли гүнакар екенинди хәм Хош Хабар қаншелли қуўанышлы екенин тән аласыз ба?

Қосымша: Жаратқан Ийе — бизлердің Жартасымыз

«Жартас» деген сөз усы қосықта Қудайды сүўретлеу ушын 5 мәрте пайдаланып атыр (4, 15, 18, 30 хәм 31 аят.).

Үлкен Жартасты шөлдің ортасына көз алдыңызға келтирип көриң. Бул сөз бизлерге Қудай хаққында не айтады? [12]

Бул сөзди сүўреттен бизлер және түсиниуимиз мүмкин болған басқа пикирлер бар. Базыда таслар аўқат береді:

Оны жартастан аққан пал менен, Таслы жерден шыққан зәйтүн майы менен тәмийинледі (13 аят): жабайы пал хәррелер уяларын жартастар арасына қуратуғын болған. Ал зәйтүн тереклери болса басқа тереклер өспейтуғын жерлерде, және де таслар арасында да өсетуғын болған.

Үйди шеге қум үстине құрғанға қарағанда жартас үстине құрған жақсырақ. Ийса бул туұралы тымсал айтып берди (Матта 7:24–27).

Енди, «Жартас» деген сөз бизлерге Қудай исенимли хәм Ол бизлерди тәмийинлейди дегенди билдиреди. Басқа «қудайлардың» дым пайдасы жоқ. Олар бизлерди қорғай алмайды, жәрдем бере алмайды ямаса тәмийинлей алмайды. Олар өмиримизди қурыуымыз ушын хеш қандай беккем тийкар бола алмайды. Егер өз өмиримизди жалған қудайлардың үстине құрсақ, бизлер набыт боламыз (Матта 7:27).

Усы сабақта Қудай бизлерге нелерди айтты?

Усы 5-Шақырықтың қайсы бири ҳаққында ойланып, дууа етиў керек?

Үйге тапсырма

Нзм. 33 хәм 34-бапларды кейинги сабаққа шекем оқып шығың.

Жууаплар

- 1 – *«Сизлер Қудайыңыз Жаратқан Ийениң басшылығында Иорданның арғы жағына өтесиз. Ол сол жерде жасайтуғын халықтарды жоқ қылады. Сизлер олардың еллерин мүлік етип, ийелеп аласыз».*
- 2 – *«Жаратқан Ийениң Өзи сениң алдыңда жүріп, саған яр болады. Ол сени тәрк етпейди хәм таслап кетпейди. Қорқпа хәм қәйетерленбе».*
- 3 – Еркеклер, хаяллар, балалар хәм олардың қаласында жасап атырған келгендилер.
- 4 – *«Жаратқан Ийе сизлерге Өз жүзиниң нурын шашсын, реҳимли болсын! Жаратқан Ийе сизлерге Өз нәзерин салсын хәм тынышлығын берсин!»*
- 5 – *Ол жартасымдур (4 аят); Оның ислери минсиздур (4 аят); Барлық жоллары әдилдур (4 аят); Нахақлық қылмайтуғын садық Қудайдур. Ол әдил хәм хақыйқатдур (4 аят); Ол джеңиз хәм Жаратыўшыңыз (6 аят); Жаратқан Ийе оларды тайып алды, орап алып, гамхорлық қылды, қорғады (10 аят); Қанатларын жайып, палапанларын көтерип жүрген бұркиттей (11 аят); Қудай оларды тәмийинледі (13 аят); Қудай оларды туйды, дұньяға келтирді (18 аят); Ол қызғанатуғын хәм гәзеппленетуғын Қудай (21 аят).*
- 6 – *Оның халқы — Оның үлеси, Оның пайына түскен мүлкидур, Көзиниң қарашығы.*
- 7 – Адамлардың байлығы көбейген сайын, олар Қудайға болған мүтәжлигин сезбей баслайды. Оларды Қудайдың жаратқанын, сүйетуғынын, қутқарғанын хәм хәр түрли жоллар менен жарылқағанын умытып кетеді... *олар өзлерин жаратқан Қудайды таслап кетті.*
- 8 – Олар *«жақында пайда болған»* жинлер.
- 9 – *Қудай халықтан жүзин жасырады; Өзиниң халқы болмаған халық пенен, олардың қызғанышын оятты; олардың басына апат жаўдырды.*
- 10 – *Олар ақылын жойтқан халықдур, оларда хеш қандай сезим жоқдур.*
- 11 – Қудай халықты тирилтеді, шыпа береді, оның душпанларынан өш алады хәм Өз халқының елин пәклейді.
- 12 – Ол хәр қандай *«даўыллардан»* қорғайды хәм саратан *«ыссыда»* көлеңке болады.

Нызамның қайталаныуы 14-Сабақ:

Ақырғы ескертиу хәм жигерлендириу

33 хәм 34-бапларда Муўсаның халыққа болған ақырғы ескертиуи хәм жигерлендириуи туўралы оқыймыз. Усы сабақты үйренип атырған ўақтыңызда, Қудайдың сизлерге қандай ескертиу хәм жигерлендириу бериўди қәлеп атырғанына итибар бериң.

33-бапта бизлер Муўсаның 12 урыўға пәтия берип атырғаны ҳаққында оқып атырмыз. Бул 500 жыл бурын Яқып 12 улына пәтия берип атырғанына уқсайды (Жар. 49:1–27). Буны ислеп, Муўса халыққа Қудайдың Өз Келисимине 500 жыл даўамында садық болғанлығы туўралы еслетип атыр! Олар Иордан дәрьясын Муўсасыз кесип өтпекши еди, ал бирақ Қудайсыз емес! Ол кейинги ўақытларында да Өз халқына садық болады!

Өткен 40 жыл даўамында Муўса усы халықты жақсы билип алды. Бул ең әҳмийетли нәрсе ҳаққында айтыўға оның ақырғы мүмкиншилиги еди. Ўәде етилген жер олардың үлкен байлыққа ийе болатуғын жери еди, соның менен бирге олардың руўхый қәуипли жери еди. Сонлықтан жақсы шопан сыпатында, Муўса оларды және бир мәрте ескертип, жигерлендирип атыр.

Муўса 12 урыўды жарылқап атыр

Нзм. 33-бапты оқып шығың — бир неше атларды танымасаңыз ҳеш кеўлиңиз түспесин. Тек ғана өзиңизди олардың арасында турып, Муўсаны тыңлап атырғандай қылып сезиң. Сизге көбинесе тәсир етип атырған сөзлерге хәм аятларға итибар бериң. Бапты оқып болғаннан соң, олар ҳаққында топар менен бөлисиң.

Муўсаның Израил халқына ескерткиси келген базы ҳақыйқатлар:

- Қудай Мысырдан алып шыққан Өз халқы менен Келисим дүзиу ушын келди (1–5 аят). Солай етип, Жаңа Келисимде де Жаратқан Ийе Ийсаның көринисинде келди (Юхан 1:14).
- Урыс хәм қарсылықлар өмирдиң бир бөлеги болып есапланады (7, 11, 20, 22 аят).
- Жетекшилер Қудайды өмиринде биринши орынға қойып, өрнек болыу керек (8–10 аят).

- Қудай Өз халқын қорғайды хәм оларға ғамхорлық қылады (12 аят).
- Руўхый жақсы өним қыйыншылықлардан келип шығады — Юсуп жақсы «жемисли» болмасынан алдын, ол көп жыл қуллықта, кейин қамақханада жасады (13–17 аятлар).
- Тек қуўанып жүргенлер хәм басқаларды Қудайға табыныўға шақырғанлар ғана Қудайдың халқы бола алады (18–19 аятлар).
- Қудай Өзине қулақ салғанларды жарылқайды — Гад урыўы өзине жер алғанына қарамастан, Қанан жерин ийелеп алыўға басқалар менен бирге барды (20–21 аятлар). (Бул ҳаққында бизлер Сан. 32:16–19 аятларында оқыймыз.)
- Қудай Өзиниң халқына жәрдем береді (23–29 аятлар).
- Жаратқан Ийе — Өз халқына ғамхорлық қылатуғын қүдиретли Патша (26–29 аятлар).

Усы ҳақыйқатлардан қайсы бирин сиз өзиңизге бүгинги күнде еслетип турыўыңыз керек?

1-Шақырық

Сиз Қудайды хәр күни ислеген кәраматлары ушын, сизди қутқарғаны ушын хәм ғамхорлық қылып атырғаны ушын алғыслайсыз ба? Егер яқ болса, өз әдетиңиздиң бири қылыў ушын, буны қалайынша өмириңиздиң бөлеги етиў туўралы ойланып көриң.

Муўсаның өлими

Нзм. 34-бапты оқып шығың.

Муўса өлиминен алдын не иследи (1–4 аятлар)? [1]

Сол жерде Қудай оған пүткил елди көрсетти (1-аят): Израил халқы ушын «жерди көзден өткеріў» оны ийелеп алыўдың бир бөлеги болды. Ибрайым сол жерди Жаратылыс 13:14–15-аятларында көрип шықты. Шайтан Ийсаны пүткил дүньяның патшалықларын көрсетип, өзине табындырыў ушын азғырған еди (Матта 4:8). Ийса үлкен тойға мирәт етилгенлер туўралы тымсал айтып бергенде, сол тымсалдағы бир адам енди ғана «жер сатып алған едим, соны барып көриўим керек» деп айтады (Лука 14:18). Солай етип, Муўсаның ўәде етилген жерди көриўи, бул Қудайдың халқы атынан сол жерди нызамлы түрде ийелеўи айрықша жетискенлик еди.

Муўсаға ўәде етилген жерге кириўге мүмкиншилик қашан пайда болды? Матта 17:1–3 аятларына қараң. [2]

Муўсаға уқсап, бизлерде де ўәде етилген жерге (Жаңа Ерусалим) узақтан қараўға мүмкиншилик бар, бирақ хәзирше бизлер ол жерге кире алмаймыз. Еврейлерге жазылған хатта жазылғанындай: «Алдын айтылған бул адамлардың хәммеси де өмирлериниң ақырына дейин исенимин сақлап қалды. Ўәде етилгенлерди алмаса да, оларды узақтан көрип қуўанды. Олар өзлериниң жер жүзінде жат хәм қонақ адамлар екенин ашық мойынлады» (Еврей. 11:13).

Петр де солай деп жазған: *«Ийемиз Ийса Масийхтың Әжеси — Қудайға алғыслар болсын! Себеби Ол Өзиниң шексиз мийрим-шәпәәти менен бизлерди жаңадан туйылдырды. Сонлықтан Ийса Масийхтың өлимнен тирилиуи арқалы бизлерге сөнбейтуғын ғұмит берди. Ол бизлерди ширимейтуғын, пәк хәм ескирмейтуғын бир мийрасқа еристирди. Усы мийрас сизлер ушын аспанда сақлайлы тур. Заманның ақырында аян болыуға таяр турған қутқарылыуға ерисиуиңиз ушын, сизлер исенимиңиз арқалы Қудайдың қүдирети менен қорғалмақтасыз»* (1 Пет. 1:3–5).

Бизлер Қудайдың мийрасхорларымыз, өйткени бизлер Оның балаларымыз (Юхан 1:12), бирақ аспанның мына тәрәпинде бола турып, бизлер толығынша өз артықмашылығымыз бенен ләззетлене алмаймыз. Тек ғана Жаңа Ерусалимде бизлер ўәде етилген нәрселер менен ләззет алыуымыз мүмкин: минсиз қарым-қатнаслар, мәңгиликке саў дене хәм шексиз гулlep-жайнаў!

Муўсаның ўәде етилген жерге болған көз-қарасы бизлердикине қай тәрәплеме уқсас? [3]

Ўәде етилген мәңги жерге көзимизди үзбей қарап жасауымыз ушын, не ислеi аламыз? [4]

Мәңгиликтiң Қулы (5 аят): Елшилер өзлерин усылай атайтуғын еди (мысалы: Рим. 1:1, Яқып 1:1, 2 Петр 1:1). Хәр бир исениуши адам мәңги Қудайдың қулы болыуы керек. Бизлер хәмме ўақытта Ийемиздиң кеўлин қалай табыуды хәм Оған даңқ алып келиуи ойланыуымыз керек. Өзлеримизге хәзлик ямаса алғыс излемеуимиз керек.

Қулдың ўазыйпасы қандай? [5]

Қосымша: Мәңги Қудайдың қулы

«Мәңги Қудайдың Қулы» деген атама Ийшая китабында әхмийетли.* Төрт үзиндиде Ийшая мәңги Қудайдың Қулы хәққында айтып атыр. Сол Қул израилдың Қудайға қайтыуына мүмкиншилик береді. Керек болса басқа халықлардың Қудайға келиуине мүмкиншилик береді. Ол буны Өз өлими менен адамлардың ғұналары ушын кун төлеп, әмелге асырады (Ийш. 53:5–6).

*Ийшая 42:1–9, 49:1–12, 52:13–53:12

Хеш ким оның қәбири қай жерде екенин билмейди (Нзм. 34:6): бәлким бул Қудайдың Муўсаға ўәде етилген жерге кириуине рухсат бермегениниң және бир себеби болған шығар. Қудай Өз халқының арқайын надурис ислер ислеуи мүмкин екенин билетуғын еди. Муўса Израил халқы ушын соншелли әхмийетли инсан болғанлықтан, олар аңсат ғана Муўсаның қәбирин табынатуғын орын қылыуы мүмкин еди. Бүгинги күнлери адамлар әўлийелерге барып, «мухаддес адамлар» деп билген қәбирлерге табынғаны сыяқлы, халық Муўсаның қәбирине баратуғын еди. Енди Қудай Муўсаға ўәде етилген жердиң сыртында өлиуе жол қойды, сонлықтан хеш ким оның қәбири қай жерде екенин билмейди.

Жаратқан Ийе жүзбе-жүз көрисип, сөйлесетуғын еди (Нзм. 34:10): хәр күни болатуғын қыйыншылықларды шешиу ушын, исениушилердиң Қудай менен хәр күни көрисиуи жүдә әхмийетли. Әсиресе бул жетекшилерге тийисли.

2-Шақырық

Сизде Қудай менен хәр күнлик ушырасыу бар ма?

Егер жоқ болса, өзинизден сораң, қанша уақыт телефоныңызда ямаса телевизорыңызда өткисесиз. Сиз ушын не нәрсе әхмийетлирек: келген хатларды көриу хәм социал тармақларды тексеріу ме ямаса Қудайдың сөзин оқыу ма?

Сиз Қудай менен жақын қарым-қатнаста болып, ләззетленип атырғаныңызға исенимли болыуыңыз ушын, сиз қандай өзгерислер киргизиуіңиз керек?

Израил халқының көз алдында құдіретли, уллы хәм қорқынышлы ислер ислеген Муўса сыяқлы хеш ким ислеменген (Нзм. 34:12): Нызамның қайталаныуы кітабы негизинде Муўсаның сөзлери болып есапланады. Бирақ кейинирек биреу сол кітапты редакторлап, бүгін бизлердеги бар кітапқа айландырғанын көреміз. Сол себептен бизлер «Мен айттым» дегеннің орнына, «Муўса айтты...» дегенди көреміз. Және де, кітаптың ақырында оның өлими хакқында оқыймыз. Кітапты редакторлаған адам Муўсадан кейинлеу жасағанын көріп турмыз. Қудай Муўсаны усы кітапты жазыуға жигерлендиргеніндей, усы кітапты редакторлаған адамды да жигерлендирген. Редакторлаған адам Израилдың тарийхына қарап, көп пайғамбарлардың келип хәм кеткенин көрген. Бирақ хеш қайсысы Муўсадай уллы болмаған еди.

Муўсаның Қудайдың уллы қулы болыуына не нәрсе тәсир етті? Муўса Шығыс 33:13 аятында не хакқында дуға етті? [6]

Муўсаның өмири дауамында мотивациялары мыналар болды:

- Қудайдың жолын билиу
- Қудайды билиу
- Оған ләззет алып келиу, яғный Қудайдың кеулин табу

3-Шақырық

Сизге не нәрсе мотивация береді?

Сол мотивациядан сиз қандай нәтижелер көріп атырсыз?

Қудай сизди шақырған Оның минсиз хызметкери болыуыңыз ушын, сиз қандай өзгерислер киргизгиңиз келип атыр?

Муўса Қудайдың халқын тек ғана қулықтан азат етип, уәде етилген жерге алып шыққан жоқ. Ол және де, Қудайдың халқы үш ярым мың жылдан берли оқып киятырған Қудайдың Сөзлерин жазып алды!

Мухаддес Жазыудағы биринши бес кітап, яғный Таўрат кітабы Муўсаға Қудайдың руўхландыруы арқалы берилди. Қудайды түсинип билиу ушын хәм Оны танып билиу ушын, бизлерге усы кітаптар жүдә үлкен мәниске ийе.

Қудайдың халқының барлық көтерілисине қарамастан, Қудай оларға садық болыуды тоқтатпады.

Хәттеки, Өзиниң мақсетине ерисиу ушын, Қудай Таала хәзир де жумыс ислеуин тоқтатпады. Бир күни Ол кейинги нәрселерди алады:

- мухаддес халық (Аян 20:6),
- хәр бир халықтан (Аян 7:9),
- олар қәуипсизликте, тынышлықта хәм гүлlep-жаснауда мәнгиге ўәде етилген жерде жасайды (Аян 22:1–5),
- олар сүйетуғын Патшалар Патшасының қол астында жасайды! (Аян 19:16)

4-Шақырық

Қудайдың хәр түрли миллетлерден Өзине адамларды жыйнап алыу жобасына қосылыу ушын, сиз не ислеп атырсыз?

Жаратқан Ийе усы сабақ арқалы сизге не деп атыр?

Жуаплар

- 1 – Ол ўәде етилген жердиң хәммесин көриу ушын, таўдың басына көтерилди.
- 2 – Петр, Яқып хәм Юханның көзинше Ийсаның түр-түсиниң өзгерген ўақтында.
- 3 – Бизлер мәнгиге ўәде етилген жерге узақтан қараўымыз мүмкин, бирақ хәзирше бизлер ол жерге кире алмаймыз. Бизлер мийрасхормыз, бирақ аспанның мына тәрeпинде бола турып, бизлер толығынша өз артықмашылығымыз бенен ләззетлене алмаймыз.
- 4 – Қудайдың сөзин оқып, ой жуўыртып, басқа исениўшилер менен көрисип хәм олардан Ийсаның изине қалай ериу кереклиги хаққында көбирек билип алып, бизлер мәнгиге ўәде етилген жерге кире аламыз.
- 5 – Қулдың ўазыйпасы — өзиниң ийесине бойсыныу хәм оның кеўлин табыу.
- 6 – *Егер мен Сениң мийримиңе ерискен болсам, өтинемен, маған Өз жолыңды көрсет. Сени еле де жақсы билип, мийримиңе ерисип барайын. Бул халықтың Өз халқың экенин умытпа.*

Қутлықлаймыз! Сиз Нызамның Қайталаныуы китабы бойынша сабақлығын питкердиңиз!

Усы китаптан Қудай туўралы жүдә көп нәрселер билип алыўға болады. Ал усы китаптың тәсирин Мухаддес Жазыўдың басқа китапларында да көриўимизге болады! Бул сабақлық сизиң өмириңиз бойы усы китапқа болған ҳәм әлбетте Қудайға болған сүйиспеншилигиңизди оятыў ушын исленип шығарылған!

Усы сабақлық пенен сиз ким менен бөлисе аласыз?

Мазмуны

Нызамның қайталаныуы 1-Сабақ:	Пайғамбар хәм Ұәде	5
Нызамның қайталаныуы 2-Сабақ:	Жетекшилер хәм шәкиртлер	14
Нызамның қайталаныуы 3-Сабақ:	Бирлик хәм Жаңа жетекшилик	22
Нызамның қайталаныуы 4-Сабақ:	Өмирди таңлаң!	29
Нызамның қайталаныуы 5-Сабақ:	Жаратқан Ийениң хұкими хәм реҳими.	35
Нызамның қайталаныуы 6-Сабақ:	Он Буйрық (1-бөлим)	42
Нызамның қайталаныуы 7-Сабақ:	Он Буйрық (2-бөлим)	49
Нызамның қайталаныуы 8-Сабақ:	Мәңги болған Қудайыңды сүй	57
Нызамның қайталаныуы 9-Сабақ:	Жерди ийелеп алыу	65
Нызамның қайталаныуы 10-Сабақ:	Қудай Тааланың буйрықлары	74
Нызамның қайталаныуы 11-Сабақ:	Жарылқаулар хәм нәлетлер	83
Нызамның қайталаныуы 12-Сабақ:	Мухаддес Келисимниң жаңаланыуы	90
Нызамның қайталаныуы 13-Сабақ:	Келешекке болған нәзер	96
Нызамның қайталаныуы 14-Сабақ:	Ақырғы ескертиу хәм жигерлендириу	103

Усы 14 сабақтан ибарат болған сабақлық сизди әжайып Нызамның Қайталаныуы кітабынан өткізип шығады. Нызамның Қайталаныуы кітабы Ески хәм Жаңа Келісімдегі қалған кітаптарды түсиніу ушын тийкарғы кітап болып есапланады. Усы кітап тек ғана Ески Келісімдегі Израил халқына емес, ал бүгінгі күнде бизлер ушын да жазылған. Бул сабақлық Орта Азиядағы исениушілердің кішкене топарларының биргелікте үйрениуі ушын іслеп шығарылған. Хәр бир сабақта көплеген сораулар бар, ал олардың жууаплары хәр сабақтың ақырында жайласқан. Бизлердің Әжайып Құдайымыз кім екені хәм Ол бизлер ушын не іслегені хаққындағы түсинігимізди Құдайдың Өзі усы сабақлық дауамында кеңейтсин!